

KNJIGA PROROKA DANILA

Januar, februar, mart 2020.

Sadržaj:

1. Od čitanja do razumevanja	5
2. Od Jerusalima do Vavilona	13
3. Od tajne do otkrivenja	21
4. Od ognjene peći do palate	29
5. Od oholosti do poniznosti	37
6. Od samoljublja do propasti	45
7. Od jame s lavovima do jame u kojoj prebiva anđeo	53
8. Od olujnog mora do nebeskih oblaka	61
9. Od okaljanosti do očišćenja	69
10. Od priznanja do utehe	77
11. Od borbe do pobeđe	85
12. Od severa i juga do Krasne Zemlje	93
13. Od praha zemaljskog do zvezda	101

KNJIGA PROROKA DANILA

Autor: Elias Brazil de Suza

Broj 1/2020.

Priprema:

Hrišćanska adventistička crkva, Odeljenje za subotnu školu

www.subotnaskola.org

Odgovara: Želimir Stanić, Beograd, Radoslava Grujića 4

Prevod: Dragana Todoran

Lektura: Mirjana Đerić

Prelom: Gordana Ardeljan

Izdaje: »Preporod«, Beograd

Za izdavača: Saša Todoran, 11000 Beograd, Radoslava Grujića 4

Tiraž: 2450

Za internu upotrebu

Tabele priprema Odeljenje za subotnu školu

© [2019] Generalna konferencija Hrišćanske adventističke crkve*. Sva prava pridržana. Nijedno lice ili ustanova ne može da menja, prepravlja, prilagodava, prevodi, reprodukuje ili objavljuje nijedan deo biblijske pouke bez prethodnog pismenog odobrenja Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve*. Odeljenske službe Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve* su ovlašćene da se pobrinu za prevod biblijske pouke, u skladu sa posebnim smernicama. Autorska prava takvih prevoda i njihovo objavljivanje i dalje su u nadležnosti Generalne konferencije. Izrazi »Hrišćanska adventistička«, »Adventistička« i logo sa plamenom su registrovane oznake Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve* i ne mogu se koristiti bez prethodnog odobrenja Generalne konferencije.

UVOD

Danilo, prorok koji predskazuje poslednje vreme

Dok je 19. vek postepeno prelazio u 20, osećanje optimizma proželo je Zapad. Zahvaljujući nauci i tehnologiji, čovečanstvo je napredovalo prema zlatnom dobu, ka budućnosti sa divnim mogućnostima, kada će rat, bolesti, siromaštvo i glad najzad biti okončani. U svakom slučaju, ljudi su gajili takvu nadu.

Naravno, u dvadesetom veku ova nada pokazala se ne samo kao pogrešna već i bezumna i naivna. To objašnjava zašto u 21. vek nismo ušli sa velikim osećanjem optimizma o boljoj budućnosti.

Sa savremene tačke gledišta, čini se da je svet i dalje u prilično sumornom stanju i, što je još gore, ima malo nade da će se prilike poboljšati. Ljudi sada isto tako naginju pohlepi, ugnjetavanju, nasilju, osvajanju, izrabljivanju i samouništenju kao i njihovi preci u prošlim vekovima. U međuvremenu, mnogi od naših tehnoloških dostignuća, iako ponekad dobro služe ljudskom rodu, doprineli su našoj pohlepi, ugnjetavanju, nasilju, osvajanju, izrabljivanju i samouništenju.

Naravno, ništa od navedenog ne treba da nas iznenađuje, ne pored sledećih tekstova: „Srce je prijeverno više svega i opako; ko će ga poznati?“ (Jeremija 17,9) ili „Jer će ustati narod na narod i carstvo na carstvo; i biće gladi i pomori, i zemlja će se tresti po svijetu.“ (Matej 24,7)

Pa ipak, usred sveg tog očajanja i nesreće, imamo Knjigu proroka Danila, koja je predmet našeg proučavanja u ovom tromesečju, Knjigu koja je posebno značajna za nas koji živimo u *ayt quat*, „poslednjem vremenu“ (Danilo 12,9). Razlog tome je što na svetim stranicama Knjige proroka Danila imamo snažan, razuman dokaz koji potvrđuje našu veru ne samo u Boga već i u Gospoda Isusa Hrista i Njegovu smrt na krstu, kao i obećanje u Njegov povratak i sve što taj povratak obuhvata.

Razmislite o sledećem. U celoj Knjizi proroka Danila (poglavlja 2,7,8,11) dat je, iz različitih uglova, sledeći niz carstava: Vavilon, Medo-Persija, Grčka, Rim i Božje večno carstvo koje će nastupiti posle

Drugog dolaska. Sa naše tačke gledišta danas, pošto živimo u ovom vremenu u kome živimo, možemo zapaziti da su sva ovozemaljska carstva bila osnovana i okončana kako je prorečeno. Ili, kad je reč o Rimskom carstvu, ono je osnovano i traje, bar za sada, kao što je Danilo zapisao. Ono je prikazano stopalama i nožnim prstima u tekstu Danilo 2,33.41, i predstavlja još uvek podeljene narode Evrope kao i samu Rimsku crkvu. Prema tome, istorija sveta predstavlja jasnu i čvrstu potvrdu biblijskog proročanstva, koju neko ko je živeo u vreme Vavilona, ili Grčke, ili čak u ranim danima Rima, nije mogao imati.

Pošto na proročkoj vremenskoj liniji živimo u vremenu u kome živimo, možemo, takođe, zapaziti da je Danilo bio u pravu u vezi sa svim tim carstvima; dakle, imamo još više razloga da mu verujemo kad je reč o jedinom carstvu koje tek treba da dođe: Božje večno carstvo, nakon Drugog dolaska.

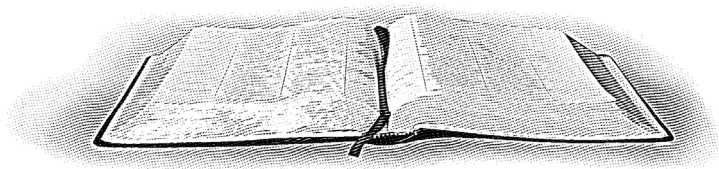
Da, Knjiga proroka Danila ostaje snažan dokaz koji potvrđuje veru, naročito za nas adventističke hrišćane, jer unutar njenih stranica pronalazimo tekstove koji se odnose na našu Crkvu, naročito tekst Danilo 8,14: „I reče mi: Do dvije tisuće i tri stotine dana i noći; onda će se Svetinja očistiti.“ Ovaj tekst paralelan je sa tekstom Danilo 7,22.26.27, koji pokazuje da će posle velikog nebeskog suda, koji se „dade... svecima Višnjega“, biti uspostavljeno Božje večno carstvo. Za razliku od prolaznih, ovozemaljskih carstava, ono će večno trajati.

Pa ipak, i pored „šire slike“, vidimo koliko Hristos može biti blizu svakom od nas pojedinačno. Od sna cara Navuhodonosora do Danilovog oslobođenja iz lavovske jame, ova nam Knjiga pokazuje da Bog postoji i da je blizu nas; kao što je Danilo rekao bezbožnom caru Valtasaru: On je Bog „u čijoj je ruci duša tvoja i svi putevi tvoji“ (Danilo 5,23).

Ukratko rečeno, Knjiga proroka Danila, predmet našeg proučavanja u ovom tromesečju, ostaje ono što je bila kada je napisana pre nekoliko hiljada godina: snažno otkrivenje ljubavi i karaktera našeg Gospoda Isusa Hrista.

Elias Brazil de Suza radi kao direktor Biblijskog istraživačkog instituta pri Generalnoj konferenciji Hrišćanske adventističke crkve. Stekao je doktorat u oblasti starozavetne egzegeze i teologije na Univerzitetu Endrus.

OD ČITANJA DO RAZUMEVANJA

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Luka 24,25–27; 2. Petrova 3,11–13; Jona 3,3–10; 4. Mojsijeva 14,34; Danilo 9,23; Danilo 10,11.12.

Tekst za pamćenje: „A Filip pritrčavši ču ga gdje čita proroka Isaiju, i reče: A razumiješ li što čitaš?“ (Dela 8,30)

Naša Crkva nastala je na temelju stranica Knjige proroka Danila, koju ćemo proučavati ovog tromesečja. Na samom početku treba da imamo sledeće pojedinosti na umu kao obrazac koji će nam pomoći u proučavanju.

Prvo, nikad ne treba da zaboravimo da je Hristos u središtu Knjige proroka Danila, kao i cele Biblije.

Drugo, Knjiga proroka Danila organizovana je na način koji otkriva književnu lepotu i pomaže da razumemo šta je u središtu njene pažnje.

Treće, treba da shvatimo razliku između običnih i apokaliptičkih proročanstava. To će nam pomoći da pravimo razliku između Danilovih proročanstava i proročanstava drugih proroka kao što su Isaija, Amos i Jeremija.

Četvrto, dok proučavamo Danilova vremenska proročanstva, treba da shvatimo da ona obuhvataju duga vremenska razdoblja i da se mere prema principu dan za godinu.

Peto, treba da naglasimo da Knjiga proroka Danila ne prenosi samo pojedinosti o proročanstvima, već je izuzetno značajna za naš lični život danas.

HRISTOS: SREDIŠTE KNJIGE PROROKA DANILA

Pročitajte sledeće tekstove: Luka 24,25–27; Jovan 5,39; 2. Korinćanima 1,19.20. U kom smislu je Hristos središte Pisma?

Nema sumnje da je Isus središte Pisma, a to uključuje i Knjigu proroka Danila. Na primer: Prvo poglavlje pokazuje, mada na ograničen i nesavršen način, da je Danilovo iskustvo slično Hristovom, koji je napustio Nebo da bi živeo u ovom grešnom svetu i suprotstavio se silama tame. Štaviše, Danilu i njegovim drugovima darovana je mudrost sa visine nalik Hristovoj da bi se suočili sa izazovima vavilonske kulture. U drugom poglavlju opisan je kamen koji će se pojaviti u poslednje (eshatološko) vreme i koji ukazuje da će Hristovo carstvo na kraju zameniti sva svetska carstva. Treće poglavlje otkriva da Hristos hodi sa svojim vernim slugama u ognjenoj peći. U četvrtom poglavlju prikazano je da Bog udaljava Navuhodonosora iz njegovog carstva na određeno vreme da bi car shvatio da „Nebesa vladaju“ (Danilo 4,26). Izraz „Nebesa vladaju“ podseća nas da Hristos, kao „Sin Čovečiji“ (Danilo 7,13) prima vlast i carstvo, kako je to opisano u 7. poglavlju Knjige proroka Danila. U 5. poglavlju prikazana je smrt cara Valtasara i pad Vavilona u ruke Persijancima u noći u kojoj su se odali pijančenju i razvratu. Ovaj događaj nagoveštava sotonin poraz i uništenje Vavilona poslednjeg vremena od strane Hrista i Njegovih anđela. Šesto poglavlje govori o zaveri protiv Danila koja podseća na lažne optužbe koje su glavari sveštenički izrekli protiv Isusa. Zatim, kao što car Darije bezuspešno pokušava da poštedi Danila, tako Pilat bezuspešno pokušava da poštedi Isusa (Matej 27,17-24). U 7. poglavlju opisuje se Hristos kao Sin Čovečiji koji prima carstvo i vlada svojim narodom. Osmo poglavlje prikazuje Hrista kao sveštenika u nebeskom Svetilištu, a 9. kao žrtvu čija smrt ponovo potvrđuje zavet između Boga i Njegovog naroda. Tekst od 10. do 12. poglavlja predstavlja Hrista kao Mihaila, glavnog zapovednika, koji se bori sa silama zla i pobedonosno spasava Božji narod čak i od sile smrti.

Imajmo na umu da je Hristos u središtu Knjige proroka Danila. U svakom poglavlju Knjige neko iskustvo ili misao ukazuju na Hrista.

Kako možemo zadržati Hrista u središtu svog života usred borbi, iskušenja, čak i trenutaka velike radosti i prosperiteta? Zašto je toliko važno da to činimo?

STRUKTURA KNJIGE PROROKA DANILA

Uređenje aramejskog odeljka Knjige proroka Danila, od 2. do 7. poglavlja (jedan deo Knjige proroka Danila napisan je na jevrejskom, drugi na aramejskom), otkriva sledeću strukturu, koja ističe centralnu poruku tog odeljka i cele Knjige:

- A. Navuhodonosorovo viđenje četiri carstva (Danilo 2)
- B. Bog oslobađa Danilove prijatelje iz ognjene peći (Danilo 3)
- V. Sud nad Navuhodonosorom (Danilo 4)**
- V'. Sud nad Valtasarom (Danilo 5)**
- B'. Bog oslobađa Danila iz lavovske jame (Danilo 6)
- A'. Danilovo viđenje četiri carstva (Danilo 7)

Ova vrsta literarnog uređenja služi da naglasi glavnu temu postavljajući je u središte strukture, koja se u ovom slučaju sastoji od tačaka V. i V'. (*Danilo 4 i 5*): Bog oduzima carstvo Navuhodonosoru (privremeno) i Valtasaru (trajno). Prema tome, u tekstu od 2. do 7. poglavlja naglašena je Božja suverena vlast nad zemaljskim carevima time što ih On postavlja i svrgava.

Jedan od najdelotvornijih načina prenošenja poruke i pojašnjenja suštine jeste ponavljanje. Na primer, Bog daje faraonu dva sna u vezi sa bliskom budućnošću Egipta (1. Mojsijeva 41,1–7). U prvom snu sedam mršavih krava pojelo je sedam debelih krava. U drugom snu, sedam malih i šturih klasova pojelo je sedam zdravih klasova žita. Oba sna upućuju na isto: nakon sedam godina napretka uslediće sedam godina oskudice.

Bog u Knjizi proroka Danila takođe koristi ponavljanje. Postoje četiri proročka ciklusa, koji predstavljaju ponavljanje celokupne osnovne strukture. Ova struktura na kraju ukazuje na konačnu Božju vrhovnu vlast. Iako svaka proročka slika sadrži drugačiji ugao sagledavanja, one zajedno pokrivaju isto istorijsko razdoblje, koje se proteže od vremena proroka do poslednjeg vremena, kao što sledeći dijagram pokazuje:

Danilo 2	Danilo 7	Danilo 8;9	Danilo 10–12
Vavilon	Vavilon		
Medo-Persija	Medo-Persija	Medo-Persija	Medo-Persija
Grčka	Grčka	Grčka	Grčka
Rim	Rim	Rim	Rim
Božje carstvo je uspostavljeno	Nebeski sud prethodi Novoj Zemlji	Očišćenje Svetilišta	Mihailo ustaje

Kakvu veliku nadu ovi tekstovi predstavljaju u vezi sa našim dugoročnim izgledima? Danilo 2,44; Psalam 9,7–12; 2. Petrova 3,11–13.

APOKALIPTIČKA PROROČANSTVA U KNJIZI PROROKA DANILA

Proročka viđenja zabeležena u Knjizi proroka Danila drugačije su priroda od većine proročkih poruka objavljenih od strane starozavetnih proroka. Danilova proročanstva pripadaju kategoriji *apokaliptičkih proročanstava*, dok većina drugih starozavetnih proročanstava spada u kategoriju *klasičnih proročanstava*. Razumevanje osnovne razlike između tih vrsta proročanstava veoma je važno za ispravno razumevanje biblijskog proročanstva.

Apokaliptička proročanstva imaju naročite odlike po kojima se razlikuju od takozvanih klasičnih proročanstava:

Viđenja i snovi. U apokaliptičkom proročanstvu Bog uglavnom koristi snove i viđenja da bi proroku preneo poruku. U klasičnom proročanstvu, prorok prima „Reč Gospodnju“ – koja može da uključuje viđenja – izraz koji se u malim varijacijama javlja oko 1600 puta kod klasičnih proroka.

Složeni simbolizam. Dok se u klasičnom proročanstvu simbolizam javlja u ograničenoj meri, najvećim delom obuhvatajući simbole iz stvarnog života, u apokaliptičkom proročanstvu Bog koristi simbole i slike izvan sveta ljudske realnosti, kao što su hibridne životinje ili nemani sa krilima i rogovima.

Božanska vrhovna vlast i bezuslovnost. Za razliku od klasičnih proročanstava, čija ispunjenja često zavise od čovekovog odgovora u okviru Božjeg zaveta sa Izrailjem, apokaliptička proročanstva su bezuslovna. U apokaliptičkom proročanstvu Bog otkriva uspon i pad svetskih carstava od Danilovih dana do kraja vremena. Ova vrsta proročanstva zasniva se na Božjem predznanju i suverenoj vlasti i ostvariće se bez obzira na čovekove odluke.

Pročitajte tekst Jona 3,3–10. Da li je ovo klasično ili apokaliptičko proročanstvo? Obrazložite svoj odgovor. Kakvo je proročanstvo zabeleženo u tekstu Danilo 7,6?

Poznavanje opštih vrsta proročanstava kao što su klasično i apokaliptičko proročanstvo može biti od velike koristi. Prvo, ove vrste pokazuju da Bog koristi različite pristupe da bi objavio proročku istinu (Jevrejima 1,1). Drugo, takvo znanje pomaže nam da više cenimo lepotu i složenost Biblije. Treće, ovo znanje takođe nam pomaže da tumačimo biblijska proročanstva na načine koji su u skladu sa svedočenstvom cele Biblije i ispravno objašnjavaju „reč istine“ (2. Timotiju 2,15).

Na osnovu tekstova kao što su Osija 3,4,5; Amos 8,11 i Zaharija 9,1, pojedini hrišćani očekuju da se poslednji događaji zemaljske istorije odigraju na Bliskom istoku. Šta je pogrešno u ovom tumačenju? Kako nam poznavanje razlike između apokaliptičkih i klasičnih proročanstava pomaže da objasnimo ovo pitanje?

BOŽJA VREMENSKA SKALA

Još jedna važna misao koju treba da imamo na umu dok proučavamo Knjigu proroka Danila jeste istorijski pristup apokaliptičkim proročanstvima. Ovaj pristup, takođe poznat i kao istoricizam, može se bolje shvatiti ukoliko se uporedi sa suprotnim gledištima, preterizmom, futurizmom i idealizmom.

Preterizam naginje tome da proročke događaje objavljene u Knjizi proroka Danila posmatra tako kao da su se dogodili u prošlosti. Futurizam tvrdi da ista ta proročanstva još čekaju na ispunjenje u budućnosti. Idealizam, zatim, smatra da su apokaliptička proročanstva simboli opštih duhovnih stvarnosti bez bilo kakvog posebnog istorijskog značenja.

Zastupnici istoricizma, suprotno tome, smatraju da Bog u apokaliptičkom proročanstvu otkriva celoviti istorijski niz od vremena proroka do poslednjeg vremena. Dok budemo proučavali Knjigu proroka Danila, videćemo da se u svakom viđenju u Knjizi (Danilo 2,7,8,11) ponavlja taj istorijski pregled, dat iz drugačije perspektive i uz nove pojedinosti. Adventistički pioniri, među koje spada i Elen Vajt, tumačili su biblijska proročanstva iz Knjige proroka Danila i Otkrivenja sa istoricističke tačke gledišta.

Pročitajte sledeće tekstove: 4. Mojsijeva 14,34; Jezekilj 4,5.6. Šta u proročkom jeziku „dan“ obično predstavlja?

Dok proučavamo Knjigu proroka Danila, treba takođe da imamo na umu da se proročko vreme meri prema principu dan za godinu. Odnosno, jedan dan u proročanstvu obično odgovara jednoj godini u stvarnom istorijskom vremenu. Na primer, proročanstvo o 2300 večeri i jutara treba shvatiti kao proročanstvo o 2300 godina (Danilo 8,14). Slično tome, proročanstvo o 70 sedmica treba shvatiti kao proročanstvo o 490 godina (Danilo 9,24–27).

Ova vremenska skala čini se ispravnom iz očiglednih razloga: 1) Pošto su viđenja simbolična, naznačeno vreme mora takođe biti simbolično. 2) Budući da se događaji opisani u viđenjima odigravaju u dugom vremenskom razdoblju, čak do „kraja vremena“ u nekim slučajevima, vremenske raspone povezane sa ovim proročanstvima treba tumačiti u skladu s tim. 3) Princip dan za godinu potvrđen je u Knjizi proroka Danila. Jasan primer nalazimo u proročanstvu o 70 sedmica, koje se proteže od dana cara Artakserksa do Isusovog dolaska kao Mesije. Dakle, da bi proročka vremenska razdoblja iz Knjige proroka Danila bila jasna, najočiglednije je i najispravnije da ih tumačimo prema principu dan za godinu.

Neka od tih vremenskih proročanstava obuhvataju stotine, čak i hiljade godina. Šta ova činjenica treba da nas nauči o strpljenju?

DANAŠNJI ZNAČAJ KNJIGE PROROKA DANILA

Iako napisana pre više od 2500 godina, Knjiga proroka Danila i dalje je izuzetno važna za Božji narod u 21. veku. Zapažamo tri oblasti u kojima ova knjiga može biti značajna za nas.

Bog je suvereni vladar našeg života. Čak i kada stvari pođu naopako, Bog suvereno vlada i deluje čak preko hirovitih čovekovih postupaka da svojoj deci pruži ono najbolje. Danilovo iskustvo u Vavilonu podseća na iskustva Josifa u Egiptu i Jestire u Persiji. Ove tri mlade osobe bile su zarobljenici u stranim zemljama i pod nadmoćnom vlašću neznabožačkih naroda. Običnom posmatraču može se učiniti da su slabi i da ih je Bog zaboravio. Međutim, Gospod ih je osnažio i upotrebio na silan način. Kada se suočavamo sa iskušenjima, patnjama i protivljenjem, možemo se osvrnuti na ono što je Bog učinio za Danila, Josifa i Jestiru. Možemo biti sigurni da Gospod ostaje naš Gospod i da nas nije napustio čak i usred nevolja i iskušenja.

Bog upravlja tokom istorije. Ponekad nas zabrinjava konfuzni i besciljni svet pun greha i nasilja. Međutim, poruka Knjige proroka Danila glasi da Bog ima kontrolu. U svakom poglavlju Knjige proroka Danila zapažamo potpuno jasnu poruku da Bog upravlja istorijskim tokom. Kao što Elen Vajt kaže: „U zapisima ljudske istorije, uspon naroda, podizanje i padanje carstava, na izgled zavise od volje i junaštva ljudi. Izgleda kao da je razvoj događaja u velikoj meri određen njihovom snagom, htenjima i samovoljom. U Božjoj reči zavesa je povučena u stranu, i možemo slobodno da gledamo iza, iznad, i u svim igrama i sukobima ljudskih interesa, sila i strasti, kako oruđa Svemilostivoga tiho i strpljivo ostvaruju namere Njegove volje.“ (*Vaspitanje*, str. 153; str. 173. original)

Bog daje primer svom narodu poslednjeg vremena. Danilo i njegovi prijatelji služe kao primer života u društvu čiji je pogled na svet često u sukobu sa gledištima Biblije. Kada se na njih vrši pritisak da kompromituju svoju veru i učine ustupke vavilonskom sistemu u oblastima koje bi osporile njihovu posvećenost Gospodu, ostaju verni Božjoj Reči. Njihovo iskusno vernosti i potpune posvećenosti Gospodu pruža ohrabrenje kada se suočavamo sa protivljenjem i progonstvom radi jevanđelja. U isto vreme, Danilo pokazuje da je moguće dati doprinos državi i društvu i ostati posvećen Gospodu.

Pročitajte: Danilo 9,23; Danilo 10,11.12; Matej 10,29–31. Šta ovi stihovi govore o Božjem zanimanju za naše lične borbe?

ZA DALJE RAZMIŠLJANJE

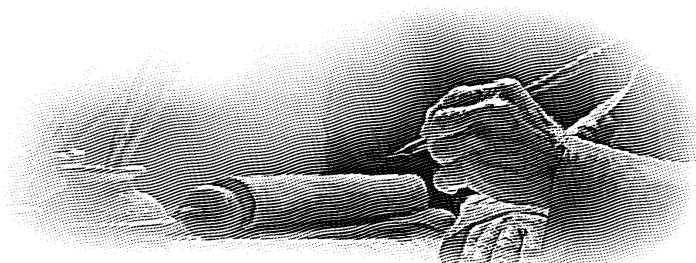
„Biblija je određena da bude vodič svima koji žele da upoznaju volju svoga Stvoritelja. Bog je ljudima dao sigurnu proročku Reč, anđeli, pa čak i sam Hristos, dolazili su da objave Danilu i Jovanu ono što će se ubrzo dogoditi. Ta važna pitanja, značajna za naše spasenje, nisu obavijena velom tajanstvenosti. Međutim, nisu bila ni otkrivena na takav način da zbune ili zavedu iskrenog istraživača istine. Gospod je preko proroka Avakuma rekao: ‘Piši utvaru i da bude razgovetno na pločama da se lako čita!’ (Avakum 2,2) Božja reč jasna je svima koji je uz molitvu istražuju. Svaka poštena duša dobiće svetlost poznavanja istine. ‘Svetlost se prosipa na pravednika!’ (Psalam 97,11) Nijedna Crkva neće napredovati u svetosti ukoliko njeni vernici ne budu iskreno tražili istinu kao sakriveno blago.“ (*Velika borba*, str. 466; str. 521.522. original)

„Proučavajte život Danila i njegovih prijatelja. Iako su živeli na tom mestu na kom su živeli, suočavajući se na svakom koraku sa iskušenjem da udovolje sebi, poštovali su i proslavljali Boga svakodnevnim životom. Bili su odlučni da izbegavaju svaki oblik zla. Odbili su da pođu neprijateljskom stazom. Bog je obilnim blagoslovima nagradio njihovu postojanu vernost.“ (*Manuscript Releases* [br. 224], 4. sveska [Ellen G. White Estate, 1990], str. 169.170)

ZA RAZGOVOR:

- Dok budemo proučavali Knjigu proroka Danila, biće istaknuta jedna snažna pojedinost. Bog nije samo suvereni vladar svih naroda, On takođe prisno poznaje svakoga od nas, na najdubljem nivou. Na primer, kao što ćemo videti u tekstu Danilo 2, On je neznabožačkom caru podario san. Mogućnost da neko uđe u nečiji um dok ta osoba spava i usadi joj san, otkriva bliskost u koju ne možemo proniknuti. U isto vreme, kao što ćemo videti, priroda sna otkriva da Bog upravlja čak i svetskim najvećim carstvima i zna kako će se sve završiti. Kakvu utehu i nadu možemo izvući iz tih opisa stvarnosti? Istovremeno, kako se osećate kada znate da je Gospod toliko blizu da zna svaku vašu misao? Zašto u ovom kontekstu obećanje o krstu postaje toliko važno?
- Razgovarajte u razredu o razlici između klasičnog i apokaliptičkog proročanstva. Koje još primere oba proročanstva možete pronaći u Bibliji?

OD JERUSALIMA DO VAVILONA

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: 2. O carevima 21,10–16; Danilo 1; Galatima 2,19.20; Matej 16,24–26; 2. Korinćanima 4,17; Jakov 1,5.

Tekst za pamćenje: „I dade Bog svoj četvorici mladića znanje i razum u svakoj knjizi i mudrosti; a Danilu dade da razumije svaku utvaru i sne.“ (Danilo 1,17)

Biblija ne izbegava da pokaže slabosti palog ljudskog roda. Od 3. poglavlja 1. Mojsijeve pa nadalje, čovekova grešnost i nje-ne žalosne posledice jasno su prikazane. Takođe, istovremeno zapažamo primere onih koji pokazuju veliku vernost Bogu, čak i kada se suoče sa snažnim podsticajima da budu sve samo ne verni. Jedan od najsnažnijih primera takve vernosti vidimo u Knjizi proroka Danila.

Međutim, dok proučavamo ovu Knjigu, imajmo na umu da je pravi junak u ovoj knjizi Bog. Toliko smo navikli na izveštaje koji naglašavaju vernost Danila i njegovih prijatelja da se može dogoditi da zaboravimo da uzdignemo vernost Onoga koji je vodio i podržao ova četiri mladića kada su se suprotstavili moći i privlačnostima Vavilonskog carstva. Ostati veran je dovoljan izazov u sopstvenoj zemlji i mestu u kome živimo, a kamoli kada se suočavamo sa pritiskom strane zemlje, kulture i religije. Međutim, ljudi se bore sa izazovima jer, poput apostola Pavla, kažu „znam kome vjerovah“ (2. Timotiju 1,12) i Njemu poklanjaju svoje poverenje.

BOŽJA VRHOVNA VLAST

Na prvi pogled Knjiga proroka Danila počinje sumornim prizvukom poraza. Juda se predao Navuhodonosoru, a sudovi iz Hrama odneti su iz Jerusalima u zemlju Šinar. Reč *Shinar* javlja se u Bibliji u tekstu 1. Mojsijeva 11,2 kao mesto na kome se nalazi Vavilonska kula. Šinar je zloslutan znak, jer ukazuje na zamisao koja se temelji na otvorenom odbacivanju Boga. Međutim, iako graditelji Vavilona nisu uspjeli u svom pokušaju da dosegnu nebo, spolja gledano činilo se da su Navuhodonosor i njegovi bogovi – smešteni u zemlji Šinar – nadvladali zavetnog izrailjskog Boga.

Ipak, uvodni stihovi Knjige proroka Danila jasno kažu da poraz Jerusalima ne treba pripisati nadmoćnoj sili vavilonskog cara; poraz se dogodio jer „Gospod mu (Navuhodonosoru) dade u ruke Joakima cara Judina“ (Danilo 1,2). Mnogo ranije, Bog objavljuje da će ih, ukoliko Ga Njegov narod zaboravi i prekrši zavet, poslati kao zarobljenike u stranu zemlju. Dakle, Danilo zna da iza vojne vavilonske sile nebeski Bog vodi tok istorije. Upravo to jasno sagledavanje Božje vrhovne vlasti daje potporu ovim mladim ljudima i pruža im snagu i hrabrost da se suoče sa iskušenjima i pritiskom u Vavilonskom carstvu.

Pročitajte: 2. O carevima 21,10–16; 2. O carevima 24,18–20; Jeremija 3,13. Zašto Bog daje Judu i Jerusolim u ruke Vavilonjanima?

Dok se suočavamo sa izazovima 21. veka, treba ponovo da usvojimo shvatanje Boga koje je tako živo prikazano u Knjizi proroka Danila. Prema ovoj Knjizi, Bog kome služimo ne samo da zahvaljujući svojoj vrhovnoj vlasti upravlja istorijskim tokovima, već i milostivo deluje u životu svog naroda pružajući mu značajnu pomoć u trenucima potrebe. I kao što ćemo kasnije videti, ono što je Bog učinio za jevrejske zarobljenike, učiniće i za svoj narod u poslednje vreme, bez obzira na različite napade na njih i njihovu veru.

Sa kakvim izazovima se vaša vera sada suočava, bilo onim koji dolaze spolja ili se javljaju u crkvi, ili nastaju usled vaših ličnih nedostataka u karakteru? Kako možete naučiti da se oslanjate na Božju silu koja može da vam pomogne da savladate sve što vam se nade na putu?

Pročitajte tekst Danilo 1. Kakav pritisak je vršen na ove mladiće da se povinuju caru?

Nakon dolaska u Vavilon, ova četiri mladića moraju da se suoče sa najozbiljnijim izazovom po svoju veru i ubeđenja: izabrani su da pristupe posebnom obučavanju da bi se osposobili da služe caru. Drevni carevi često su uzimali neke od svojih najboljih zarobljenika da služe u carskoj palati, i da, na taj način, preusmere svoju odanost prema caru i bogovima carstva u čijem se zarobljeništvu nalaze. Zaista, čitav proces imao je cilj da ostvari neku vrstu obraćenja i indoktrinacije, što bi dovelo do promene pogleda na svet. Kao deo tog procesa, jevrejskim zarobljenicima menjali su imena. Novo ime označava promenu vlasništva i promenu sudbine. Prema tome, dajući nova imena zarobljenicima, Vavilonjani nameravaju da potvrde vlast nad njima i prisile ih da prime vavilonske vrednosti i kulturu. Njihova prvobitna imena, koja ukazuju na Boga Izrailjevog, zamjenjena su imenima kojima se poštuju strana božanstva. Pored toga, car odlučuje da mladići treba da jedu hranu sa njegovog stola. Uzimanje careve hrane imalo je duboke implikacije u starim vremenima. Značilo je nepodeljenu vernost caru i odražavalo zavisnost od njega. Pošto je hrana obično prinošena bogu ili bogovima carstva, svaki obrok je imao duboko versko značenje. To je očigledno podrazumevalo prihvatanje carevog bogoslužbenog sistema i učestvovanje u njemu.

Dakle, Danilo i njegovi prijatelji našli su se u izazovnim okolnostima. U njihovom slučaju, ostati veran Bogu i preživeti veliku moć carskog sistema zahteva ništa manje do čudo. Da bi prilike bile još složenije, grad Vavilon takođe je stajao kao velelepni izraz čovekovih postignuća. Arhitektonska lepota vavilonskih hramova, visećih vrtova, i reke Eufrat koja je krivudala kroz grad pružali su sliku nenadmašne moći i slave. Tako je Danilu i njegovim prijateljima ponuđena prilika za napredovanje i mogućnost da uživaju u prednostima i prosperitetu ovog sistema. Mogli su da izgube status jevrejskih zarobljenika i postanu carski službenici. Da li će ugroziti svoja načela da bi pošli lakom stazom do slave?

Na koje načine su ovi mladići mogli opravdati odluku da učine ustupke kad su njihova uverenja u pitanju? Na koje načine se vi možda sada suočavate sa sličnim, ili manjim, izazovima?

ČVRSTA ODLUKA

Pročitajte: Danilo 1,7–20. Koja dva činioca ovde primećujemo: Danilovu slobodnu volju i Božje delovanje? Koje važno načelo se ovde takođe javlja?

Čini se da četiri jevrejska zarobljenika ne prigovaraju zbog dobijanja vavilonskih imena. Najverovatnije da ništa ne mogu da učine u vezi s tim, osim da koriste svoja jevrejska imena među sobom. Međutim, kad je reč o hrani i vinu sa carevog stola, svakako oni sami odlučuju da li da ih konzumiraju ili ne. Prema tome, slobodan izbor četvorice mladića ovde je veoma važan.

Međutim, ako službenik može da promeni njihova imena, on takođe može da promeni i jelovnik. Postoje dva moguća razloga zašto njih četvorica ne žele da jedu za carevim stolom.

Prvo, obroci sa carevog stola mogu sadržavati nečisto meso (3. Mojsijeva 11). Drugo, hrana se prvo prinosi božanskom liku, a zatim se šalje caru. Dakle, kada Danilo objašnjava, bez pribegavanja okolišanju ili prevari, da njegov zahtev ima versku pozadinu, tj., da će hrana na dvoru oskrvniti njega i njegove prijatelje (Danilo 1,8), on pokazuje veliku hrabrost.

Dok posmatramo razgovor između Danila i vavilonskog službenika, izdvaja se nekoliko važnih pojedinosti. Prvo, čini se da Danilo dobro shvata da se službenik nalazi u teškom položaju, pa predlaže probu. Deset dana uzimanja drugačijih obroka trebalo je da bude dovoljno da pokaže prednosti takve ishrane i tako ukloni službenikove strahove. Drugo, Danilova sigurnost da će ishod biti pozitivan za veoma kratko vreme potiče od potpunog poverenja u Boga. Treće, izbor vegetarijanske ishrane i upotreba vode upućuju na hranu koju je Bog dao čoveku prilikom stvaranja (videti: 1. Mojsijeva 1,29), na činjenicu koja je takođe mogla uticati na Danilovu odluku. Uostalom, šta može biti bolje od ishrane koju je Bog prvobitno dao?

Šta je toliko važno u vezi s Danilovom slobodnom odlukom koja omogućava Bogu da deluje tako kako deluje (videti: Danilo 1,9)? Kakve pouke možemo usvojiti iz ovoga o važnosti svojih odluka? Kako naše poverenje u Boga treba da utiče na naše odluke?

BEZ MANE I MUDRI

Danilo i njegovi prijatelji izabrani su za carsku službu jer odgovaraju profilu koji je Navuhodonosor odredio. Prema carevim rečima, carski službenici moraju biti „bez mane“ i „lepa lica“ (Danilo 1,4). Zanimljivo je i to što su žrtve i osobe koje su služile u Svetilištu takođe morale da budu bez „mane“ (3. Mojsijeva 22,17–25; 3. Mojsijeva 21,16–24). Čini se da vavilonski car sebe upoređuje sa izrailjskim Bogom jer zahteva da oni koji služe na njegovom dvoru imaju slične osobine. S druge strane, takve osobine nedvosmisleno ukazuju da su Danilo i njegovi sunarodnici bili žrtve žive Bogu kada su se suočili sa izazovima u Vavilonskom carstvu.

Pročitajte sledeće tekstove: Galatima 2,19.20; Matej 16,24–26; 2. Korinćanima 4,17. Šta ti stihovi govore o tome kako možemo ostati verni s kakvim god iskusejima da se suočimo?

Bog nagrađuje vernost četiri jevrejska zarobljenika i po isteku njihovog desetodnevnog perioda probe izgledaju zdravije i uhranjenije od drugih mladića koji su jeli za carskim stolom. Dakle, Bog daje četvorici svojih slugu „znanje i razum u svakoj knjizi i mudrosti“, a samo Danilu „dade da razumije svaku utvaru i sne“ (Danilo 1,17). Taj dar odigraće značajnu ulogu u Danilovoj proročkoj službi.

Kao što Bog nagrađuje veru svojih slugu na vavilonskom dvoru, tako i nama daje mudrost kada se suočavamo sa izazovima u svetu. Iz iskustva Danila i njegovih drugova učimo da je zaista moguće ostati neokaljan iskvarenošću našeg društva. Takođe učimo da ne treba da se izdvajamo iz društva i njegovog kulturološkog života da bismo služili Bogu. Danilo i njegovi prijatelji ne samo da žive u kulturi izgrađenoj na lažima, zabludama i mitovima, već se i školuju na tim lažima, zabludama i mitovima. Pa ipak, ostaju verni.

Bez obzira gde živimo, suočavamo se sa izazovom da usred kulturoloških i društvenih uticaja koji su suprotni našem verovanju ostanemo verni onome u šta verujemo. Prepoznajte negativne uticaje u svojoj kulturi i postavite sebi pitanje: *Koliko uspešno im odolevam?*

**Pročitajte tekst Danilo 1,17–21. Šta je ključ uspeha četiri mladića?
(Videti, takođe: O Jovu 38,36; Priče Solomonove 2,6; Jakov 1,5)**

Posle tri godine obučavanja na „Vavilonskom univerzitetu“, četiri Jevrejina dovedena su pred cara na poslednji ispit. Ne samo da su zdraviji od ostalih učenika, već ih nadmašuju u znanju i mudrosti. Sva četvorica su odmah zadužena da služe caru. Ne treba da zaboravimo da su njihovi „znanje i mudrost“ bez sumnje u velikoj meri sastavljeni od paganskih učenja. Oni i pored toga uče i očigledno uspešno uče iako ne veruju u to.

Navuhodonosor možda smatra da je takvo postignuće povezano sa načinom ishrane na dvoru i programom obuke kroz koji su ova četiri učenika prošla. Međutim, Danilo i njegovi prijatelji znaju, i to narativ jasno pokazuje, da njihovi vrhunski rezultati ne duguju ništa vavilonskom sistemu. Sve potiče od Boga. Kakav snažan primer šta Bog može da učini za one koji se oslanjaju na Njega. Ne treba da se plašimo neodoljive snage medija, vlasti i drugih institucija koje prete da unište naš identitet kao Božje dece. Kada imamo poverenje u Boga, možemo biti sigurni da nas On može podupreti u teškim trenucima i sačuvati nas od svih nedaća. Ključno je za nas da donosimo dobre odluke kada se suočavamo sa izazovima upućenim našoj veri.

Proučavajući 1. poglavlje Knjige proroka Danila, učimo neke veoma važne pouke o Bogu: 1) Bog upravlja istorijom. 2) Bog daje mudrost da bismo se mogli kretati neprijateljskim okruženjem u svojoj kulturi i društvu. 3) Bog poštuje one koji se uzdaju u Njega, i koji to pokazuju svojim uverenjima i načinom života.

Poglavlje se završava isticanjem da „osta Danilo do prve godine cara Kira“ (Danilo 1,21). Spominjanje Kira ovde je značajno: pruža nam uvid u nadu usred iskustva izgnanstva. Kira je Bog izabrao da oslobodi Njegov narod i dozvoli im da se vrate u Jerusalim. Iako poglavlje počinje slikom poraza i izgnanstva, završava se nadom i povratkom u dom. To je naš Bog: čak i u najtežim trenucima u našem životu, On uvek otvara prozor nade da bismo mogli videti slavu i radost koje se nalaze iza patnje i bola.

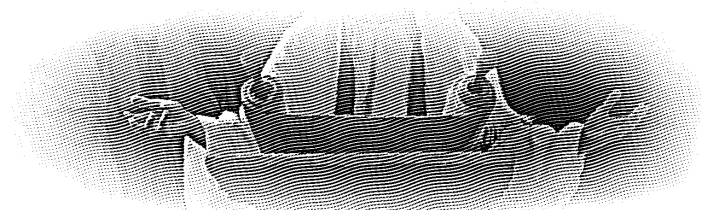
ZA DALJE PROUČAVANJE

„Danilo i njegovi drugovi u Vavilonu bili su u svojoj mladosti prividno veći miljenici sreće nego Josif u prvim godinama svoga života u Egiptu; ipak, i oni su bili podvrgnuti probi karaktera uglavnom isto tako teškoj. Iz srazmerne jednostavnosti svojih judejskih domova, ovi mladići carskog roda bili su dovedeni u najveličanstveniji od svih gradova, na dvor njegovog najvećeg monarha, i bili izdvojeni da se pripreme za posebnu carsku službu. Na tom pokvarenom i raskošnom dvoru bili su okruženi teškim iskušenjima. Pobjednici su oholo isticali činjenicu da su oni, obožavaoci Gospodnji, bili zarobljenici u Vavilonu; da je posude iz doma Božjega bilo stavljeno u hram vavilonskih bogova; da je sam car Izrailja bio zarobljenik u rukama Vavilonaca, kao dokaz da su njihova religija i običaji bolji od religije i običaja Jevreja. U takvim okolnostima, dozvoljavajući poniženja za koja su Izrailjci sami bili krivi zato što su se udaljili od Njegovih zapovesti, Bog je Vavilonu dokazao svoju vrhovnu vlast, svetost svojih zahteva i sigurnih plodova poslušnosti. On je to svedočanstvo dao na jedini mogući način – preko onih koji su ostali čvrsti u svojoj vernosti.“ (Elen Vajt, *Vaspitanje*, str. 48; str. 54. original)

ZA RAZGOVOR:

- Razgovarajte u razredu o različitim kulturološkim i društvenim izazovima sa kojima se kao hrišćani suočavate u svom društvu. Koji izazovi su u pitanju i kako Crkva kao celina može naučiti da odgovori na njih?
- Razmislite o tome koliko je lako bilo Danilu i drugima da učine ustupke kad je vera u pitanju. Uostalom, Vavilonjani su bili osvajači. Jevrejski narod bio je poražen. Kakav veći „dokaz“ je bio potreban da su vavilonski „bogovi“ snažniji od izrailjskog Boga, i da, prema tome, Danilo i njegovi drugovi treba da prihvate tu činjenicu? Kojih važnih biblijskih istina su se mogli držati ovom prilikom, istina koje su ih mogle podupreti u tim trenucima? (Videti: Jeremija 5,19; Jeremija 7,22–34) Šta nam to govori o važnosti poznavanja Biblije i shvatanja „sadašnje istine“?
- Zašto je vernost toliko važna, ne samo nama već i onima kojima naša vernost svedoči o karakteru Gospoda kome nastojimo da služimo?

OD TAJNE DO OTKRIVENJA

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Danilo 2,1–16; Dela apostolska 17,28; Danilo 2,17–49; Psalam 138; Jovan 15,5; 5. Mojsijeva 32,4; 1. Petrova 2,4.

Tekst za pamćenje: „Progovori Danilo i reče: Da je blagosloveno ime Gospodnje od vijeka do vijeka; jer je Njegova mudrost i sila.“ (Danilo 2,20)

U vodama oko Grenlanda plove ledeni bregovi različitih veličina. Ponekad se male sante leda kreću u jednom pravcu dok masivne sante teku u drugom. Reč je o tome da vetrovi koji duvaju po površini nose male sante, dok su ogromni komadi leda nošeni dubokim okeanskim strujama. Kada razmišljamo o usponima i padovima naroda u istoriji, možemo to uporediti sa površinskim vetrovima i okeanskim strujama. Vetrovi predstavljaju sve što je promenljivo i nepredvidivo, poput ljudske volje. Međutim, pored ovih jakih vetrova istovremeno deluje još jedna sila, još moćnija i veoma slična okeanskim strujama. U pitanju je kretanje Božjih mudrih i suverenih namera. Kao što je Elen Vajt izjavila: „Nalik zvezdama koje se odedenim putanjama kreću kroz beskrajna prostranstva, Božje namere ne poznaju žurbu ni zakašnjenje.“ (*Čežnja vekova*, str. 19; str. 32. original) Iako se čini da se usponi i padovi naroda, ideologija i političkih stranaka događaju po nahodanju isključivo ljudskih hirova, drugo poglavlje Knjige proroka Danila pokazuje da je nebeski Bog taj koji zapravo pomena ljudsku istoriju ka njenom veličanstvenom završetku.

BOŽJA IMANENTNOST

Pročitajte tekst Danilo 2,1–16. Sa kakvom krizom se Jevreji suočavaju zbog sna koji Gospod daje caru?

U drevnom svetu ljudi su ozbiljno shvatali snove. Kada se činilo da je san zlosutan, često je ukazivao na predstojeću nesreću. Prema tome, razumljivo je zašto Navuhodonosor postaje toliko uznemiren u vezi sa snom koga, da bi prilike postale još zlokobnije, više ne može da se seti. Vavilonski mudraci verovali su da bogovi mogu da otkriju tumačenje snova, ali u slučaju ovog sna u Knjizi proroka Danila nisu mogli ništa da učine jer je car zaboravio šta je sanjao. Da je sadržaj sna njima bio saopšten, izneli bi tumačenje koje bi caru bilo ugodno. Međutim, u ovoj situaciji bez predsedana, kada vešti tumači snova ne mogu da kažu caru o čemu se radi u njegovom snu, prisiljeni su da priznaju da „niti ima drugoga koji bi mogao kazati caru osim bogova, koji ne žive među ljudima“ (Danilo 2,11).

Ispunjen razočarenjem, car naređuje da svi vavilonski mudraci budu ubijeni. Takva svirepost nije bila nepoznata u starom svetu. Istorijski izvori svedoče da je, zbog zavere, Darije I pogubio sve mudrace, a Kserks usmratio graditelje čiji se most srušio. Navuhodonosor izdaje dekret upravo u vreme kada su Danilo i njegovi drugovi završili obuku i bili primljeni u krug carevih znalaca. Iz tog razloga, smrtni dekret koji car izdaje odnosi se i na njih. U stvari, originalni jezik nagoveštava da pogubljenja odmah počinju i da će Danilo i njegovi prijatelji biti sledeći usmrćeni. Međutim, Danilo „mudro i razumno“ (Danilo 2,14) pristupa Ariohu, čoveku zaduženom za izvršenje pogubljenja. Danilo na kraju lično traži od cara da mu da vreme da odgonetne tajanstveni san. Zanimljivo je to što on odmah daje određeno „vreme“ Danilu iako je optužio vračare da pokušavaju da kupe „vreme“. Danilo se slaže sa vračarima da nijedno ljudsko biće ne može da reši takvu tajnu, ali prorok poznaje Boga koji može da otkrije sadržaj sna i kako ga treba protumačiti.

Teolozi govore o Božjoj „imanentnosti“, o tome da iako različit od dela stvaranja, Bog može i dalje da im bude blizak. Šta činjenica da On caru Navuhodonosoru daje san uči o tome koliko Bog može biti imanentan kad smo mi u pitanju? (Videti, takođe: Dela 17,28)

MOLITVA

Danilo odmah poziva svoja tri prijatelja na molitvu, objašnjavajući da će biti pogubljeni ukoliko im Bog ne otkrije san. Kad god se suočimo sa velikim problemom, treba da prepoznamo da je naš Bog dovoljno velik da reši čak i najnerešivije izazove.

Pročitajte: Danilo 2,17–23. Kakve su dve vrste molitve izgovorene u ovom tekstu?

Dve vrste molitve spomenute su u ovom poglavlju. U prvoj molitvi upućuje se molba u kojoj Danilo moli Boga da otkrije sadržaj sna i njegovo tumačenje (Danilo 2,17–19). Reči ove molitve nisu poznate, ali rečeno je da se Danilo i njegovi drugovi „mole za milost Bogu nebeskome radi te tajne, da ne bi poginuli Danilo i drugovi mu s ostalijem mudracima vavilonskim“ (Danilo 2,18). Dok se mole, Bog uslišava njihovu molbu i otkriva sadržaj i tumačenje carevog sna. Možemo biti sigurni da kad god se molimo „za milost Bogu nebeskome“, On će čuti naše molitve, možda ne na tako dramatičan način kao u ovom primeru, jer Danilov Bog je i naš Bog.

Kao odgovor na Božje uslišenje njihove molbe, Danilo i njegovi drugovi upućuju snažnu molitvu zahvalnosti i hvale. Slave Boga što je izvor mudrosti i što upravlja prirodom i političkom istorijom. Važnu pouku možemo naučiti iz ovog primera. Dok se molimo Bogu i preklinjemo Ga za toliko mnogo stvari, koliko često Ga proslavljamo i hvalimo što je uslišio naše molitve? Isusovo iskustvo sa deset gubavaca pruža dobru ilustraciju ljudske nezahvalnosti. Od desetorice izlečenih, samo se jedan vraća da „zahvali Bogu“ (Luka 17,18). Danilov odgovor ne samo da nas podseća na važnost zahvalnosti i hvale, već otkriva Božji karakter kome se molimo. Kada Mu se molimo, možemo imati poverenja da će učiniti šta je najbolje za nas, i zato treba uvek da Ga slavimo i da Mu se zahvaljujemo.

Pročitajte: Psalam 138. Šta možete usvojiti iz ove molitve zahvalnosti što vam može pomoći da budete zahvalni Bogu, bez obzira na okolnosti u kojima se nalazite?

KIP, PRVI DEO

Danilo 2,24–30. Šta Danilo kaže u ovom tekstu što je veoma važno da zapamtimo? (Videti, takođe: Jovan 15,5)

Odgovarajući na molitvu, Bog otkriva sadržaj sna i njegovo tumačenje. Danilo ne okleva da kaže caru da razrešenje tajne dolazi od „Boga na nebu“. Takođe, pre nego što je izneo značenje sna i njegovo tumačenje, Danilo spominje careve neizrečene misli i brige dok je car mučen nesanicom ležao u krevetu. Ove podrobno iznete pojedinosti dalje naglašavaju verodostojnost poruke, jer takve pojedinosti znane samo caru morale su biti otkrivene Danilu natprirodnom silom. Međutim, kada Danilo dalje izveštava o sadržaju sna, on se izlaže opasnosti da pokrene još jednu križu, jer san ne predstavlja nužno dobru vest za Navuhodonosora.

Pročitajte: Danilo 2,31–49. Šta san kaže o sudbini Navuhodonosorovog carstva?

U snu se javlja veličanstveni kip čija je glava „od čistoga zlata, prsa i mišice od srebra, trbuh i bedra od mjedi, golijeni mu od gvožđa, a stopala koje od gvožđa koje od zemlje“ (Danilo 2,32.33). Konačno, kamen „udari lik u stopala“ (Danilo 2,34), i čitava struktura biva uništena i raznesena poput pleve na vetru. Danilo objašnjava da različiti metali predstavljaju uzastopna carstva koja će u toku istorije zameniti jedno drugo. Poruka upućena Navuhodonosoru je jasna: Vavilon će, sa svom svojom silom i slavom, nestati i biti zamenjen drugim carstvom, nakon koga će opet uslediti druga, dok ih carstvo potpuno drugačije prirode sve ne zameni: Božje večno carstvo, koje će trajati zauvek.

Pogledajte kako su sve ljudske stvari prolazne i privremene. Čemu ova činjenica treba da nas nauči o velikoj nadi koju imamo u Isusu, i samo u Isusu (videti: Jovan 6,54; 2. Korinćanima 4,18)?

Pročitajte ponovo tekst u kome se govori o snu i njegovom tumačenju (Danilo 2,31–49). Čemu nas ovaj tekst uči o Božjem predviđanju ovozemaljske istorije?

Proročanstvo objavljeno Navuhodonosorovim snom otkriva opšti proročki plan i služi kao merilo kojim treba prići detaljnijim proročanstvima iz 7, 8. i 11. poglavlja Knjige proroka Danila. Takođe, tekst Danilo 2 nije uslovno proročanstvo. Ono je apokaliptičko proročanstvo: određeno predskazivanje onoga što je Bog predvideo i što će se zapravo ostvariti u budućnosti.

1. Glava od zlata predstavlja Vavilon (626–539. godine p. n. e.). Zaista, nijedan drugi metal ne bi bolje mogao predstavljati silu i bogatstvo Vavilonskog carstva od zlata. Biblija ga naziva „zlatnim gradom“ (Isaija 14,4) i „zlatnom čašom u ruci Gospodnjoj“ (Jeremija 51,7; uporedite: Otkrivenje 18,16). Drevni istoričar Herodot izveštava da je obilje zlata ukrašavalo grad.

2. Prsa i ruke od srebra predstavljaju Medo-Persiju (539–331. godine p. n. e.). Budući da je srebro manje vredno od zlata, Medo-Persijsko carstvo nikada nije dostiglo sjaj Vavilona. Pored toga, srebro je bilo odgovarajući simbol Persijanaca jer su koristili srebro u svom sistemu opozivanja.

3. Trbuh i bedra od bronze simbolizuju Grčku (331–168. godine p. n. e.). U tekstu Jezekilj 27,13. Grci su prikazani kako razmenjuju bronzane sudove. Grčki vojnici bili su čuveni po svojim bronzanim oklopima. Njihovi šlemovi, štitovi i borbene sekire bile su načinjene od bronz. Herodot kaže da je egipatski faraon Psamtik I u grčkim piratima koji su vršili napade video ispunjenje proročanstva koje je predvidelo „bronzane ljude koji dolaze s mora“.

4. Noge od gvožđa vešto predstavljaju Rim (168. godine p. n. e.–476). Kao što je Danilo objasnio, gvožđe je predstavljalo Rimsko carstvo koje sve satire i lomi pred sobom, i koje je trajalo duže od svih prethodnih carstava. Gvožđe je metal koje savršeno predstavlja to carstvo.

5. Stopala delom od gvožđa i delom od gline predstavljaju podeljenu Evropu (476–Drugi Hristov dolazak). Mešavina gvožđa i gline pruža odgovarajuću sliku o tome šta se dogodilo posle raspada Rimskog carstva. Iako su postojali mnogi pokušaji da se Evropa ujedini, od bračnih saveza između carskih porodica do sadašnje Evropske unije, podela i nejedinstvo su preovlađivali i, prema ovom proročanstvu, ostaće tako dok Bog ne uspostavi večno carstvo.

Pročitajte: Danilo 2,34.35.44.45. Šta ovi stihovi uče o konačnoj sudbini našeg sveta?

U središtu pažnje u snu je šta će se dogoditi „do pošljedka“ (Danilo 2,28). Moćna i bogata kakva su možda bila, metalna (i glinena) carstva nisu ništa drugo do najava uspostavljanja kamenog carstva. Dok metali i glina do određene mere mogu biti ljudski proizvodi, kamen u snu nije dodirnula ljudska ruka. Drugim rečima, iako se svako od prethodnih carstava na kraju završilo, carstvo predstavljeno kamenom trajeće zauvek. Metafora stene često simbolički predstavlja Boga (na primer, 5. Mojsijeva 32,4; 1. Samuilova 2,2; Psalam 18,31), i kamen slično tome može ukazivati na Mesiju (Psalam 118,22; 1. Petrova 2,4.7). Prema tome, ništa bolje od slike kamena ne može da simbolizuje uspostavljanje Božjeg večnog carstva.

Pojedini tvrde da je kameno carstvo uspostavljeno u vreme Isusove zemaljske službe, i da širenje jevanđelja stoji kao pokazatelj da je Božje carstvo preuzelo čitav svet. Ipak, kameno carstvo nastaje tek nakon što četiri glavna carstva padnu i ljudska istorija dosegne vreme podeljenih carstava, predstavljeno stopalama i prstima kipa. Ova činjenica isključuje ispunjenje u toku prvog veka, jer Isusova zemaljska služba odvijala se u vreme vladavine Rima, četvrtog carstva.

Međutim, kamen ustupa mesto planini. Odnosno, „kamen koji udara lik, posta gora velika i ispuni svu Zemlju“ (Danilo 2,35). Ova gora oživljava sliku gore Sion, mesta na kome je Hram stajao, koja je stvarno predstavljala Božje zemaljsko carstvo u starozavetno vreme. Zanimljivo je da kamen odsečen od gore postaje sama gora. Ona, koja prema tekstu već postoji, najverovatnije ukazuje na nebeski Sion, nebesko Svetište, odakle će Hristos doći da uspostavi svoje večno carstvo. A u Jerusalimu koji će se spustiti sa neba (Otkrivenje 21,1–22,5), ovo carstvo doživće svoje konačno ispunjenje.

Tekst Danilo 2 istinit je u vezi sa svim carstvima do sada. Zašto je, onda, logično i mudro da verujemo u proročanstvo o dolasku konačnog carstva, Božjeg večnog carstva? Zašto je nerazumno da ne poverujemo u to proročanstvo?

ZA DALJE PROUČAVANJE

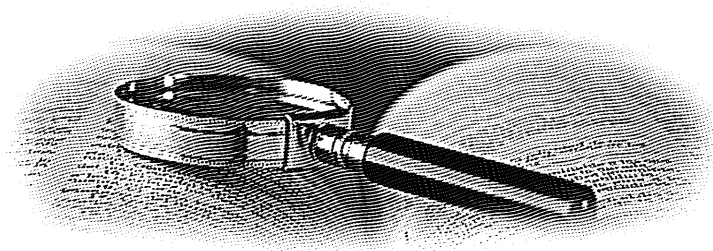
Poučno je da zapazimo da je kip iz teksta Danilo 2 napravljen od zlata i srebra, metala koji su povezani sa ekonomskom moći. Kip je takođe sačinjen od bronzе i gvožđa, koji su se koristili za izradu alatki i oružja, kao i gline, koja se koristila u starom svetu za potrebe u domaćinstvu i koja je imala književni značaj. Prema tome, kip pruža živu sliku čovečanstva i njegovih dostignuća. Na najprikladniji način, različiti delovi tela kipa kazuju o smenjivanju svetskih carstava i konačnom nejedinstvu koje će vladati u poslednjim danima ljudske istorije. Za kamen, međutim, naročito je rečeno da nije načinjen „ljudskim rukama“ (Danilo 2,45), što snažno podseća na natprirodni kraj koji će zadesiti ovaj privremeni svet i sva ljudska dostignuća.

Iako se „samom ljudskom oku ljudska istorija može učiniti haotičnim smenjivanjem suprotnih sila... Knjiga proroka Danila nas uverava da iza svega stoji Bog, koji sve posmatra i upravlja u svemu da bi postigao ono šta smatra najboljim.“ (Vilijam H. Šea, *Daniel: A Reader's Guide* [Nampa, ID: Pacific Press, 2005], str. 98)

ZA RAZGOVOR:

- Veoma je dobro znati da usred sveg meteža i patnje u svetu Bog upravlja u svemu i sve će dovesti slavnom kraju. Do tada, kakva je naša uloga u nastojanju da činimo sve što možemo da ublažimo patnju koja vlada u ovom palom svetu?
- Kako objašnjavamo činjenicu da su Danilo i ostali zarobljenici blisko saradivali sa paganskim vladarom i bili mu očigledno odani, vladarom koji je naneo toliko mnogo štete Danilovom narodu?
- Kao što smo videli, neki tvrde da se kamen odvaljen bez ruku odnosi na širenje jevanđelja u svetu. To ne može biti tačno iz brojnih razloga, uključujući i to da tekst Danilo 2,35 kaže da će kamen satrti prethodne narode i da ih „odnese vjetar, i ne nađe mu se mjesto“. To se nije dogodilo posle krsta. Zatim, pokušavajući da kameno carstvo poistovete sa Crkvom, pojedinci ne uspevaju da zapaze da kameno carstvo zamenjuje sve druge oblike ljudske vlasti. To je carstvo koje obuhvata čitav svet. Prema tome, samo Hristov drugi dolazak može da pokrene proces prikazan kao vrhunac ovog proročkog sna. Zašto je, onda, Drugi Isusov dolazak jedino razumno tumačenje onoga što kamen čini u poslednjim danima?

OD OGNJENE PEĆI DO PALATE

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Danilo 3; Otkrivenje 13,11–18; 2. Mojsijeva 20,3–6; 5. Mojsijeva 6,4; 1. Korinćanima 15,12–26; Jevrejima 11.

Tekst za pamćenje: „Evo, Bog naš, kojemu mi služimo, može nas izbaviti iz peći ognjene, užarene; i izbaviće nas iz tvojih ruku, care.“ (Danilo 3,17)

„Tako su ovi mladići, ispunjeni Sveti Duhom, celom narodu objavili svoju veru, da je Onaj kome služe jedini pravi i živi Bog. Ovo ispoljavanje vere bilo je najrečitije predstavljanje njihovih načela. Da bi idolopoklonicima ukazali na silu i veličinu živog Boga, Njegove sluge moraju da iskažu svoje poštovanje prema Bogu. Moraju da pokažu da je On jedini kome ukazuju čast i koga proslavljaju, i da ih nikakve okolnosti, čak ni očuvanje samog života, ne može navesti da učine i najmanji ustupak idolopoklonstvu. Ove pouke imaju neposredan i suštinski uticaj na naše iskustvo u ovim poslednjim danima.“ (Elen Vajt, *In Heavenly Places*, str. 149) Iako se može činiti da suočavanje sa pretnjom smrću zbog pitanja bogoslužjenja pripada nekom prednaučnom dobu u kome je vladalo sujeverje, Pismo otkriva da će se na kraju vremena, kada svet u velikoj meri „doživi napredak“, dogoditi nešto slično, ali što će poprimiti svetske razmere. Dakle, proučavanjem ovog izveštaja, stičemo uvid u pitanja sa kojima će se, prema Pismu, suočiti Božji verni narod.

Pročitajte tekst Danilo 3,1–7. Šta je najverovatnije podstaklo cara da napravi ovaj lik?

Protjeklo je možda oko dvadeset godina od sna do pravljenja lika. Ipak, čini se da car ne može da zaboravi san i činjenicu da je Vavilon osuđen da ga zamene druge sile. Nezadovoljan što predstavlja samo zlatnu glavu, car želi da se prikaže celim zlatnim kipom kako bi objavio svojim podanicima da će se njegovo carstvo održati kroz istoriju.

Ovakav ponosan stav podseća na graditelje Vavilonske kule, koji, u svojoj oholosti, pokušavaju da izazovu Boga lično. Navuhodonosor nije ništa manje ohol u tom trenutku. On je postigao mnogo kao vladar Vavilona, i ne može da živi s mišlju da će njegovo carstvo na kraju proći. Prema tome, u naporu da uzdigne samog sebe, on gradi lik ukazujući na svoju silu i utvrđujući na taj način vernost svojih podanika. Iako nije jasno da li je namera bila da lik predstavlja cara ili božanstvo, treba da imamo na umu da je u drevna vremena linija koja razdvaja politiku od religije često bila nejasna, ako je uopšte i postojala.

Treba takođe da zapamtimo da je Navuhodonosor imao dve prilike da upozna pravog Boga. Prvo, on stavlja na probu jevrejske mladiće i uvida da su deset puta mudriji od drugih umnih ljudi u Vavilonu. Zatim, nakon što nijedan mudrac nije uspeo da ga podseti šta je sanjao, Danilo iznosi njegove misli, san i tumačenje. Konačno, car prepoznaje nadmoćnost Danilovog Boga. Međutim, iznenađuje to što te ranije teološke pouke ne sprečavaju Navuhodonosora da se vrati idolopoklonstvu. Zašto? Najverovatnije zbog ponosa. Grešna ljudska bića odupiru se da priznaju činjenicu da su njihova materijalna i intelektualna dostignuća bezvredna i osuđena na propast. Mi se možemo ponekad ponašati kao mali „navuhodonosori“, kada poklanjamo previše pažnje svojim postignućima i zaboravljamo koliko mogu biti beznačajna u poređenju sa večnošću.

Kako možemo naučiti da ne upadnemo, čak i na veoma suptilne načine, u istu zamku kao Navuhodonosor?

POZIV NA BOGOSLUŽENJE

Pročitajte sledeće tekstove: Danilo 3,8–15; Otkrivenje 13,11–18. Kakvu podudarnost zapažamo između događaja iz Danilovog vremena i budućih događaja?

Zlatni lik koji je postavljen u polju Duri, čije ime na akadjijskom znači „mesto okruženo zidom“, daje tom okruženom području izgled prostranog svetilišta. Kao da to nije dovoljno, obližnja užarena peć podseća na oltar. Vavilonska muzika predstavlja deo liturgije. Navedeno je sedam vrsta muzičkih instrumenata, kao da treba da ukažu na potpunost i važnost ceremonije obožavanja.

Mi smo danas sa svih strana zasuti pozivima da prihvatimo nove načine života, nove ideologije, da napustimo svoju posvećenost Božjem autoritetu kakva je izražena u Njegovoj Reči i predamo svoju odanost savremenim naslednicima Vavilonskog carstva. Privlačnosti ovog sveta ponekad su velike, ali ne treba da zaboravimo da naša krajnja odanost pripada Bogu Stvoritelju.

Prema proročkom kalendaru, mi živimo u poslednjim danima zemaljske istorije. Tekst Otkrivenje 13 objavljuje da će stanovnici Zemlje biti pozvani da se poklone ikoni zverinjoj. Ona će učiniti „sve, male i velike, bogate i siromašne, slobodnjake i robove, te im dade žig na desnoj ruci njihovoj ili na čelima njihovim“ (Otkrivenje 13,16).

Rečeno je da će šest grupa ljudi predati svoju vernost ikoni zverinjoj: „Mali i veliki, bogati i siromašni, slobodnjaci i robovi.“ Broj zveri, koji je 666, takođe naglašava broj 6. To pokazuje da je lik koji je Navuhodonosor podigao samo slika onoga što će eshatološki Vavilon učiniti u poslednjim danima (videti tekst Danilo 3,1. u vezi sa brojevima 60 i 6). Prema tome, dobro je što obraćamo pažnju na dešavanja u ovom narativu i tome kako Bog suvereno upravlja svim događajima u svetu.

Obožavanje ne obuhvata samo klanjanje pred nečim ili nekim i otvoreno iskazivanje svoje krajnje odanosti. Na koje druge, mnogo prefinjenije načine, možemo obožavati nekoga ili nešto umesto Gospoda?

PROBA OGNJEM

Za tri jevrejska mladića, obožavanje kipa nametnuto od strane cara očita je imitacija službe u Hramu u Jerusalimu, koju su doživeli u svojim ranim godinama. Iako zauzimaju određeni položaj u carstvu i odani su caru, njihova vernost Bogu postavlja granicu njihovoj odanosti čoveku. Oni su sigurno spremni da nastave da služe caru kao verni upravitelji; međutim, ne mogu da učestvuju u ceremoniji.

Pročitajte sledeće tekstove: 2. Mojsijeva 20,3–6; 5. Mojsijeva 6,4. Šta je prema ovim stihovima sigurno uticalo na stav koji su ovi mladići zauzeli?

Poslušni carevim nalogima, svi ljudi se na zvuk muzičkih instrumenata klanjaju i obožavaju zlatni lik. Samo se njih trojica – Sedrah, Misah i Avdenago – usuđuju da ne poslušaju cara. Neki Vavilonjani odmah iznose to pitanje caru. Optužitelji nastoje da razgneve cara sledećim rečima: 1) car je lično postavio ova tri mladića nad poslovima vavilonske zemlje; 2) Jevreji ne služe carevim bogovima; i 3) oni se ne klanjaju zlatnom kipu koji je car postavio (Danilo 3,12). Međutim, uprkos svom gnevu prema njima, car nudi trojici mladića drugu priliku. Car je spreman da ponovi ceo postupak da bi ovi ljudi mogli da se odreknu svog stava i poklone se liku. Ukoliko odbiju to da učine, biće bačeni u ognjenu peć. Navuhodonosor završava svoje obraćanje najoholijom tvrdnjom: „A koji je bog što će vas izbaviti iz mojih ruku?“ (Danilo 3,15)

Obdareni natprirodnom snagom, odgovaraju caru: „Evo, Bog naš, kojemu mi služimo, može nas izbaviti iz peći ognjene, užarene; i izbaviće nas iz tvojih ruku, care. A i da ne bi, znaj, care, da bogovima tvojim nećemo služiti niti ćemo se pokloniti zlatnom liku, koji si postavio.“ (Danilo 3,17.18)

Iako znaju da ih njihov Bog može izbaviti, nemaju garanciju da će to učiniti. Ipak, odbijaju da se povinuju carevom nalogu, iako znaju da bi mogli biti živi spaljeni. Kako izgrađujemo takvu vrstu vere?

ČETVRTI ČOVEK

Pročitajte: Danilo 3,19–27. Šta se događa u ovom tekstu? Ko je ta još jedna osoba u ognju?

Nakon što je bacio verne Jevreje u oganj, Navuhodonosor je zbunjen zbog prisustva četvrte osobe u peći. U skladu sa onim što je znao, car postovećuje četvrtu osobu sa „Sinom Božjim“ (Danilo 3,25).

Car ne može da kaže više od toga, ali mi znamo ko je ta četvrta osoba. On se pokazuje Avramu pre uništenja Sodoma i Gomore, bori se sa Jakovom pored potoka Javoka, i otkriva se Mojsiju u grmu koji gori. To je Isus Hristos pre svog utelovljenja, koji dolazi da pokaže da je Bog u nevoljama uz svoj narod.

Elen Vajt kaže: „Međutim, Bog nije zaboravio svoje. Kada su Njegovi svedoci bili bačeni u peć, Spasitelj im se lično pokazao i zajedno su počeli da hodaju usred ognja. U prisutnosti Gospodara vrućine i hladnoće, plamen je izgubio uništavajuću moć.“ (Elen Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 328; str. 508.509. original)

Kao što Bog kaže u Knjizi proroka Isaije: „Kad pođeš preko vode, Ja ću biti s tobom, ili preko rijeka, neće te potopiti; kad pođeš kroz oganj, nećeš izgorjeti i neće te plamen opaliti.“ (Isaija 43,2)

Iako volimo ovakve izveštaje, oni pokreću pitanje o ostalima koji nisu na čudesan način izbačeni od progonstva zbog svoje vere. Ti ljudi sigurno znaju Isajino i Zaharijino iskustvo, koje su usmrtili bezbožni carevi. Kroz celu svetu istoriju, čak do naših dana, verni hrišćani podnosili su strašne patnje koje se nisu završile, makar ne ovde, čudesnim izbačjenjem, već bolnom smrću. Ovo je jedan slučaj kada verni bivaju čudesno spaseni ali, kao što znamo, to se ne događa uvek.

S druge strane, šta predstavlja čudesno izbačjenje koje će doživeti sav verni Božji narod bez obzira na svoju sudbinu ovde na Zemlji? (Videti: 1. Korinćanima 15,12–26)

TAJNA TAKVE VERE

Dok razmišljamo o iskustvu Sedraha, Misaha i Avdenaga, možemo se zapitati: *U čemu je tajna tako snažne vere?* Kako su mogli biti spremniji da ih žive spale nego da se poklone liku? Razmislite o svim načinima na koje su mogli da opravdaju klanjanje, pokoravajući se carevim naredbama. Pa ipak, uprkos tome što uviđaju da mogu umreti, poput mnogih drugih, ostaju čvrsti.

Pročitajte: Jevrejima 11. Šta ovaj tekst uči o tome šta je vera?

Da bismo razvili takvu veru, treba da shvatimo šta je vera. Pojedini ljudi imaju kvantitativno poimanje vere; oni svoju veru mere odgovorima koje primaju od Boga. Oni idu u tržni centar i mole se za parking mesto. Ako se dogodi da odmah po dolasku pronađu mesto, zaključuju da imaju snažnu veru. Ukoliko su sva parking mesta popunjena, mogu da pomisle da njihova vera nije dovoljno snažna da bi Bog čuo njihove molitve. Ovakvo shvatanje vere postaje opasno jer nastoji da manipuliše Bogom i ne uzima u obzir Božju suverenost i mudrost.

Istinska vera, kakvu su ispoljili Danilovi drugovi, meri se kvalitetom odnosa sa Bogom i potpunim poverenjem u Boga. Prava vera ne teži da potčini Božju volju i usaglasi je sa svojom, već predaje svoju volju Božjoj. Kao što smo videli, tri jevrejska mladića ne znaju tačno šta Bog priprema za njih kada odlučuju da caru upute izazov i ostanu verni Bogu. Donose odluku da učine ono što je ispravno bez obzira na posledice. To je ono što zaista karakteriše zrelu veru. Mi pokazujemo stvarnu veru kada se molimo Gospodu za ono što želimo, ali imamo poverenje u Njega da će učiniti šta je najbolje za nas, čak i ako u tom trenutku ne razumemo šta se događa i zašto.

Na koje načine iz dana u dan možemo pokazivati veru, čak i u „malim stvarima“, što može pomoći našoj veri da raste i s vremenom postane spremna za veće izazove? Zašto su probe u vezi sa „malim stvarima“ najvažnije?

ZA DALJE RAZMIŠLJANJE

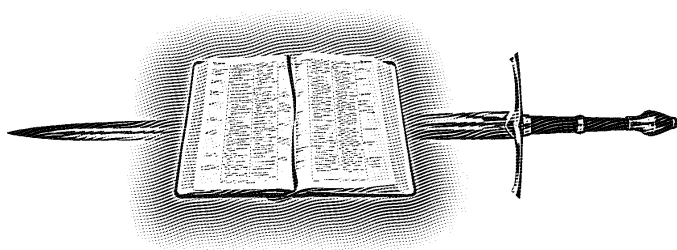
„Pouke koje se mogu izvući iz iskustva jevrejskih mladića u polju Duri veoma su važne. Mnoge Božje slugе, iako nisu učinile nikakvo zlo, biće u naše vreme predate u ruke onima koje pokreće sotonski duh, koji su puni zavisti i lažne verske revnosti, i pretrepeće ponižavanja i zlostavljanja. Gnev ljudi posebno će se raspaliti protiv onih koji poštuju Subotu po četvrtoj zapovesti; na kraju će biti izdata sveopšta naredba koja će proglasiti da zaslužuju smrt.

Vreme nevolje koje očekuje Božji narod zahtevaće nepokolebljivu veru. Njegova deca moraćе da pokažu da je jedino On dostojan slavljenja i da ih nikakve okolnosti, pa čak ni smrtna opasnost, neće navesti da učine i najmanji ustupak lažnom bogoslužjenju. Za verna srca naredbe grešnih, smrtnih ljudi biće potpuno nevažne ukoliko se suprote Reči večnoga Boga. Istina će biti uzdignuta i po cenu tamnice, progonstva ili smrti.“ (Elen Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 329.330; str. 512.513. original)

ZA RAZGOVOR:

- Pročitajte: 1. Petrova 1,3–9. Zašto Bog pojedine ljude spase od patnje, a pojedine ne? Ili odgovor na pitanje poput ovog jednostavno nećemo sada dobiti? U slučajevima kada ne dođe do čudesnog izbavljenja, zašto treba da verujemo u Božju dobrotu uprkos takvim razočarenjima?
- Da se ovaj događaj završio smrću jevrejskih mladića u ognjenoj peći, kakve pouke bismo ipak mogli da izvučemo?
- Šta će prema našem razumevanju događaja poslednjih dana biti spoljašnji znak, veliko pitanje, u vezi s tim kome se klanjamo? Šta nam govori o važnosti Subote?
- Pročitajte: Luka 16,10. Kako nam Hristove reči iz ovog teksta pomažu da shvatimo šta znači iskreno živeti verom?
- Pročitajte ponovo tekst Danilo 3,15, kada Navuhodonosor kaže: „Koji je bog što će vas izbaviti iz mojih ruku?“ Kako biste odgovorili na ovo pitanje?

OD OHOLOSTI DO PONIZNOSTI

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Danilo 4,1–33; Priče 14,31; 2. O carevima 20,2–5; Jona 3,10; Danilo 4,34–37; Filibljanima 2,1–11.

Tekst za pamćenje: „Znaci Njegovi kako su veliki, i čudesa Njegova kako su silna! Carstvo je Njegovo carstvo vječno, i vlast Njegova od koljena do koljena.“ (Danilo 4,3)

Oholost se naziva pravim iskonskim grehom. Prvo se pokazala u Luciferu, anđelu u nebeskim dvorovima. Zato Bog kaže preko Jezekilja: „Srce se ponese ljepotom tvojom, ti pokvari mudrost svoju svjetlošću svojom; baciću te na zemlju, pred careve ću te položiti da te gledaju.“ (Jezekilj 28,17)

Oholost vodi ka Luciferovom padu, a on sada koristi svoju oholost da bezbrojno mnoštvo povede stazom prema uništenju. Mi smo svi pala ljudska bića, čije samo postojanje zavisi od Boga. Svi darovi koje imamo, sve što smo ostvarili zahvaljujući tim darovima, potiče jedino od Boga. Prema tome, kako se usuđujemo da budemo oholi, hvalisavi ili gordi kada poniznost zapravo treba da vlada u svemu što činimo?

Navuhodonosoru je bilo potrebno mnogo vremena da shvati važnost poniznosti. Čak i pojavljivanje četvrte osobe u ognjenoj peći (videti lekciju od prošle sedmice) ne menja tok njegovog života. Car uviđa svoj stvarni položaj tek kada mu Bog oduzima carstvo i šalje ga da živi sa poljskim životinjama.

„NIJE LI OVO VAVILON VELIKI?“**Pročitajte tekst Danilo 4,1–33. Šta se događa caru i zašto?**

Bog daje Navuhodonosoru drugi san. Ovog puta, car ne zaboravlja šta je sanjao. Međutim, pošto vavilonski mudraci ponovo nisu uspjeli da izvrše svoj zadatak, car poziva Danila da mu otkrije tumačenje sna. U tom snu car vidi veliko drvo koje doseže do neba i nebesko biće koje zapoveda da se drvo poseče. Samo su panj i žile ostale u zemlji da ih kvasi nebeska rosa. Međutim, ono što je sigurno mučilo Navuhodonosora bio je deo sna u kome je nebesko biće kazalo: „Srce čovječije neka mu se promijeni, i srce životinjsko neka mu se da, i sedam vremena neka prođe preko njega.“ (Danilo 4,16) Uviđajući ozbiljnost carevog sna, Danilo ljubazno izražava želju da se san odnosi na careve neprijatelje. Međutim, veran poruci objavljenoj snom, Danilo kaže da se san zapravo odnosi na cara lično.

Drveće se u Bibliji obično koristi kao simbol careva, naroda i carstava (Jezekilj 17; Osija 14; Zaharija 11,1.2; Luka 23,31). Dakle, veliko drvo je odgovarajuća slika oholog cara. Bog daje Navuhodonosoru vlast i moć; ipak, on uporno odbija da prizna da sve što ima potiče od Boga.

Usredsredite se na tekst Danilo 4,30. Kakva careva izjava pokazuje da on i dalje ne shvata upozorenje koje mu je Gospod uputio?

Ono što je možda najopasnije kod oholosti jeste to što nas može navesti da zaboravimo koliko u svemu zavisimo od Boga. Kada to zaboravimo, nalazimo se na opasnom duhovnom tlu.

Šta ste postigli u svom životu? Možete li se ponositi time, a da se ne uzoholite? Ako je to moguće, kako je moguće?

OPOMENUT OD STRANE PROROKA

Pročitajte: Danilo 4,27. Pored upozorenja šta će se dogoditi, šta Danilo govori caru da učini i zašto? (Videti, takođe: Priče Solomunove 14,31)

Danilo ne samo da tumači san, on takođe upućuje Navuhodonosora na izlaz iz te situacije: „Zato, care, da ti je ugodan moj svjet, oprosti se grijeha svojih pravdom, i bezakonja svojih milošću prema nevoljnima, eda bi ti se produžio mir.“ (Danilo 4,27)

Navuhodonosor u Vavilonu vrši obimne građevinske radove. Vrtovi, sistem kanala, stotine hramova i drugi građevinski projekti pretvorili su grad u jedno od čuda starog sveta. Međutim, ta raskoš i lepota, makar delimično, ostvareni su izrabljivanjem ropske snage i zanemarivanjem siromašnih. Zatim, car i njegova svita koriste bogatstvo carstva za ispunjavanje svojih zadovoljstava. Prema tome, Navuhodonosorova oholost ne samo da ga sprečava da prizna Boga, već ga isto tako čini ravnodušnim prema poteškoćama nevoljnih. S obzirom na posebnu brigu koju Bog pokazuje prema siromašnima, ne iznenađuje što Danilo, od svih drugih mogućih greha koje je mogao istaći pred carem, izdvaja greh zanemarivanja siromašnih.

Poruka upućena Navuhodonosoru ni po čemu nije nova. Starozavetni proroci često su upozoravali Božji narod na ugnjetavanje siromašnih. I zaista, među gresima koji dovode do carevog izgnanstva ističe se zanemarivanje nevoljnih. Uostalom, saosećanje prema siromašnima najviši je izraz hrišćanskog dobročinstva; suprotno tome, izrabljivanje i zapostavljanje siromašnih predstavlja napad na Boga lično. Starajući se o nevoljnima, priznajemo da Bog sve poseduje, što znači da mi nismo vlasnici već samo pristavi Božje imovine.

Služeći drugima onim što posedujemo, poštujemo Boga i priznajemo Njegovu vlast. Upravo činjenica da je sve u Božjem vlasništvu treba u krajnjem smislu da odredi vrednost i upotrebu materijalnih dobara. Navuhodonosor je u tome pogrešio i mi se izlažemo opasnosti da pogrešimo, ukoliko ne priznamo Božju vrhovnu vlast nad svojim postignućima i ne pokažemo da uvidamo ovu stvarnost pomažući onima kojima je pomoć potrebna.

NAJUZVIŠENIJA PRAVILA

Uprkos tome što mu je rečeno da se pokaje i potraži Božji oprostaj, Navuhodonosorova uporna oholost utiče na ispunjenje nebeske odluke (Danilo 4,28–33). Dok car hoda palatom i veliča sebe zbog svojih dela, biva pogođen određenim mentalnim stanjem koje ga primorava da napusti carsku palatu. Možda je doživeo patološko mentalno stanje zvano klinička lekanotropija ili zoantropija. Takvo stanje navodi pacijenta da se ponaša kao životinja. U savremeno doba ova bolest naziva se „disforija vrste“, i predstavlja osećanje da telo pripada pogrešnoj vrsti i, otuda, želju da se osoba ponaša kao životinja.

Pročitajte sledeće tekstove: 2. O carevima 20,2–5; Jona 3,10; Jeremija 18,7.8. Šta ovi tekstovi govore o carevoj prilici da spreči kaznu?

Nažalost, Navuhodonosor mora da uči težim putem. Odenut carskom silom, Navuhodonosor ne razmišlja o svom odnosu sa Bogom. Prema tome, lišavanjem cara carske vlasti i slanjem da živi sa poljskim životinjama, Bog daje caru priliku da prizna svoju potpunu zavisnost od Njega. U stvari, konačna pouka koju Bog želi da nauči oholog cara jeste da „Nebesa vladaju“ (Danilo 4,26). Sud izrečen nad carem ima širi cilj u Božjem planu, što je jasno izraženo u izjavi nebeskih bića: „Da bi poznali živi da Višnji vlada carstvom ljudskim, i daje ga kome hoće, i postavlja nad njim najnižega između ljudi.“ (Danilo 4,17)

Drugim rečima, disciplinske mere primenjene u Navuhodonosorovom slučaju treba takođe da budu pouka za sve nas. Pošto pripadamo grupi „živih“, treba da obratimo veću pažnju na glavnu pouku koju bi trebalo da naučimo da „Višnji vlada carstvom ljudskim“.

Zašto je saznanje da Višnji vlada toliko važna pouka koju treba da usvojimo? Kako ovo saznanje, na primer, utiče na to kako se opodiemo prema onima nad kojima imamo vlast?

OČI PODIGNUTE PREMA NEBU

Pročitajte tekst Danilo 4,34–37. Kako su se i zašto careve prilike promenile?

Bog dozvoljava da Navuhodonosor bude pogođen čudnom bolešću, ali na kraju rado mu vraća mentalno zdravlje. Zanimljivo je to što se sve menja kada, na kraju sedam prorečenih godina, bolestan car podiže svoje oči ka Nebu (Danilo 4,34).

„U razdoblju od sedam godina Navuhodonosor je služio kao čudo svim svojim podanicima; u toku sedam godina bio je ponižavan pred očima celog sveta. A onda mu se vratio razum i on je, ponizno se obrativši Bogu nebeskom, priznao da je Božja ruka upravljala njegovim kažnjavanjem. U javnom proglasu, priznao je svoju krivicu i da ga je samo velika Božja milost vratila na položaj.“ (Elen Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 335; str. 520. original)

Nema sumnje, velike promene mogu da se dogode kada podignemo svoje oči prema Nebu. Čim mu se razum vratio, car daje svedočanstvo da je usvojio ovu pouku.

Međutim, ovaj izveštaj ne govori toliko o Navuhodonosoru koliko o Božjoj milosti. Car propušta tri prethodne prilike da prihvati izrailjskog Boga kao Gospoda u svom životu. Takve prilike su mu dostupne kada prepoznaje izuzetnu mudrost četiri mlada jevrejska zarobljenika (Danilo 1), kada Danilo tumači njegov san (Danilo 2), i kada su tri jevrejska mladića spasena iz ognjene peći (Danilo 3). *Uostalom, ako ga to izbavljenje nije naučilo poniznosti, šta će ga naučiti?* Uprkos vladarevoj tvrdoglavosti, Bog mu daje četvrtu šansu, konačno osvaja carevo srce i vraća ga na njegov carski položaj (Danilo 4). Kao što Navuhodonosorov slučaj prikazuje, Bog pruža priliku za prilikom da bi nas vratio pravoj zajednici sa Njim. Kao što Pavle piše mnogo vekova kasnije, Gospod „hoće da se svi ljudi spasu, i da dođu u poznanje istine“ (1. Timotiju 2,4). U ovom izveštaju vidimo snažan primer te istine.

Na koje načine vas je Bog učio poniznosti? Šta ste naučili iz tih iskustava? Kakve promene možda treba da učinite da biste izbegli da ponovo primite tu pouku?

PONIZAN I ZAHVALAN

Car se kaje i kaže: „I svi stanovnici zemaljski ništa nijesu.“ (Danilo 4,35) S obzirom na kontekst, na koju suštinsku stvar on upućuje?

Kako znamo da Navuhodonosor zaista iskreno prihvata pravog Boga? Glavni dokaz pronalazimo u činjenici da je lično Navuhodonosor pisac 4. poglavlja Knjige proroka Danila. Veliki deo ovog poglavlja je transkripcija pisma koje car dostavlja širom svog velikog carstva. U tom pismu, car govori o svojoj oholosti i bezumlju, i ponizno priznaje Božje delovanje u svom životu. Drevni vladari retko bi zabeležili nešto što bi narušilo njihov ugled. Doslovno se u svim starim carskim dokumentima koje znamo veličaju carevi. Prema tome, dokument poput ovog u kome car priznaje svoju oholost i ponašanje nalik životinjskom, upućuje na iskreno obraćenje. Pored toga, pišući pismo u kome opisuje svoje iskustvo i ponizno priznaje Božju suverenu vlast, car postupa kao misionar. On više ne može da zadrži za sebe šta je doživeo i naučio od pravog Boga. Ono što smo videli u carevoj molitvi i rečima hvale (Danilo 4,34–37) otkriva stvarnost njegovog iskustva.

Car sada neguje drugačije vrednosti i može da prepozna granice ljudske moći. U dubokoj molitvi zahvalnosti, car uzdiže silu Danilovog Boga i priznaje da „svi stanovnici zemaljski ništa nijesu“ (Danilo 4,35). Odnosno, ljudi nemaju čime da se pohvale. Dakle, ovaj poslednji osvrt na Navuhodonosora u Knjizi proroka Danila pokazuje poniznog i zahvalnog cara, koji pesmom proslavlja Boga i upozorava nas da se čuvamo oholosti.

Naravno, Bog i danas nastavlja da menja živote. Ma koliko ljudi bili oholi ili grešni, u Bogu počiva milost i sila da buntovne grešnike pretvori u decu nebeskog Boga.

Pročitajte: Filibljanima 2,1–11. Šta nalazimo u ovom tekstu što treba da iskoreni oholost u našem životu?

ZA DALJE PROUČAVANJE

„Nekadašnji oholi monarh postao je ponizno Božje dete; tiranski, nasilnički vladar postao je mudri i sažaljivi car. On, koji je nekada odbacivao i ružio nebeskoga Boga, sada je priznavao vlast Najvišega i iskreno se trudio da proširi strah Gospodnji i unapredi blagostanje svojih podanika. Trpeći ukor Onoga koji je Car nad carevima i Gospodar nad gospodarima, Navuhodonosor je konačno naučio pouku koju moraju da nauče svi vladari – da se prava veličina ogleda u istinskoj dobroti. On je priznao Gospoda kao živoga Boga, govoreći: ‘Sada ja, Navuhodonosor, hvalim, uzvišujem i slavim Cara nebeskoga, čija su sva dela istinita i čiji su putevi pravedni i koji može oboriti one koji hode ponosito!’

Božja namera da najveća carstva sveta treba da Mu odaju slavu, sada se ispunila. Ovaj javni proglas, u kome je Navuhodonosor priznao Božju milost, dobrotu i vlast, bilo je poslednje delo u njegovom životu koje je sveta istorija zabeležila.“ (Elen Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 335.336; str. 521. original)

ZA RAZGOVOR:

- „Gordost otvara put svim ostalim porocima – to je stanje uma u potpunosti suprotstavljeno Bogu. Da li vam se čini da preterujem? Ako je tako, malo bolje razmislite... Što je neko oholiji, to će više mrzeti oholost kod drugih. U stvari, ako želite da saznate koliko ste oholi, najlakši način je da se upitate: ‘U kojoj meri ne volim kad se ljudi otrešaju na mene, ne primećuju me, guraju me, odnose se prema meni pokroviteljski, ili se prave važni?’ Stvar je u tome što se naša gordost takmiči sa tuđom gordošću. Upravo zato što sam ja želeo da se istaknem na zabavi, strašno mi smeta što neko drugi vodi glavnu reč. Nikada se neće složiti dvojica kojima se interesi sukobljavaju.“ (K. S. Luis, *Hrišćanstvo [Mere Christianity]*; New York: Touchstone, 1996] str. 111; str. 110. original) Šta K. S. Luis ovde govori što bi vam možda moglo pomoći da zapazite oholost u svom životu?
- Tema prisutna u ovom poglavlju, kao i u nekim prethodnim, jeste Božja vrhovna vlast. Zašto je važno da razumemo ovu temu? Kakvu ulogu Subota ima u tome da nam pomogne da shvatimo tu suštinsku istinu?

OD SAMOLJUBLJA DO PROPASTI

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Danilo 5; Otkrivenje 17,4–6; Psalam 96,5; Kološanima 1,15–17; Rimljanima 1,16–32; Propovednik 8,11; Otkrivenje 14,8.

Tekst za pamćenje: „I On mijenja vremena i doba; smeće careve, i postavlja careve; daje mudrost mudrima i razum razumnima.“ (Danilo 2,21)

U 5. poglavlju knjige proroka Danila, Božja Reč nam daje snažan primer ljudske oholosti koja se završava na zapanjujući i dramatičan način. Iako bi neko mogao reći da je Navuhodnosoru bilo potrebno mnogo vremena da nauči određene pouke, on ih je makar naučio. Njegov unuk, Valtasar, nije. Koristeći sudove iz Hrama na razvratnoj gozbi, Valtasar ih je oskrnavio. Takav čin skrnavljenja jednak je ne samo izazivanju Boga, već i napadu na Boga lično. Prema tome, Valtasar puni čašu svog bezakonja, ponašajući se slično malom rogu (videti: Danilo 8), koji je napao temelje Božjeg svetišta. Oduzimajući vlast Valtasaru, Bog predočava šta će učiniti neprijatelju svog naroda u poslednjim danima. Događaji zabeleženi u 5. poglavlju Knjige proroka Danila zbili su se 539. godine p. n. e. u noći kada je Vavilon pao pred medopersijskom vojskom. Tada dolazi do prelaske sa zlata na srebro, proročenog u tekstu Danilo 2. Još jednom postaje jasno da Bog vlada događajima u svetu.

VALTASAROVA GOZBA

Pročitajte sledeće tekstove: Danilo 5,1–4; Danilo 1,1.2. Šta Valtasar toliko loše čini? Kako njegovi postupci otkrivaju njegov pravi karakter? Uporedite njegove postupke sa tekstom Otkrivenje 17,4–6. Kakvu podudarnost nalazite?

Car naređuje da se sveti sudovi iz jerusalimskog Hrama upotrebe za piće. Navuhodonosor je zaplenio sudove iz Hrama u Jerusalimu, ali ih je stavio u dom svog boga, što pokazuje da makar poštuje njihov sveti položaj. Međutim, Valtasar na najbogohulniji način pretvara svete sudove u posude za piće.

Dok piju iz svetih sudova, Valtasarovi knezovi „hvaljahu bogove zlatne i srebrne, mjedene i gvozdene, drvene i kamene“ (Danilo 5,4). Vredno je zapaziti da je spomenuto šest materijala. Vavilonjani su koristili seksagesimalni sistem (sistem koji se zasniva na broju 60) nasuprot decimalnom sistemu koji se danas koristi (temelji se na broju 10). Dakle, šest grupa bogova predstavlja sveukupna vavilonska božanstva i, prema tome, puninu vavilonskog verskog sistema. Zanimljivo je da redosled materijala odgovara redosledu sastavnih delova lika iz Navuhodonosorovog sna, osim što je drvo zamenilo glinu. Kao i u snu, kamen se javlja poslednji; iako ovde označava materijal od koga su načinjeni idoli, kamen takođe upućuje na Božji sud nad zemaljskim carstvima (videti: Danilo 2,44.45), koje Vavilon simbolički predstavlja.

Ova gozba služi kao vešti prikaz Vavilona poslednjeg vremena, kako je viđen u Knjizi Otkrivenje. Poput Valtasara, žena u Vavilonu poslednjeg vremena drži zlatnu čašu i nudi opoganjeno piće narodima. Drugim rečima, pomoću lažnih učenja i izopačenog sistema bogoslužjenja, savremeni Vavilon mami svet u zlo (Otkrivenje 17,4–6), nesvestan suda koji će uskoro doći na njega, suda koji će jednog dana biti izvršen.

Kako naše društvo i kultura obesvećuju istinu Božje Reči? Kako možemo biti pažljivi da ne učestvujemo u tom sknavljenju, čak i na prefinjene načine? Iznesite svoj odgovor u Subotu u razredu.

JEDAN NEPOZVANI GOST

Pročitajte tekst Danilo 5,5–8. Šta se događa u ovim stihovima i zašto car ovako reaguje? Kako se ovaj izveštaj podudara sa 2. poglavljem Knjige proroka Danila, i zašto je ta podudarnost važna? (Videti: Psalm 96,5; Kološanima 1,15–17)

Kao što Navuhodonosor čini u prethodnoj krizi (Danilo 2,2; Danilo 4,7), Valtasar poziva zvezdare, Haldeje, i gatare da razjasne tajanstveni tekst. Da bi bio siguran da će učiniti sve što je u njihovoj moći, car im obećava izuzetne počasti: 1) skerletnu odeću, boju koju su nosili pripadnici kraljevske porodice u drevnim vremenima (Jestira 8,15); 2) zlatni lanac, koji je bio znak visokog društvenog položaja (1. Mojsijeva 41,42); i 3) položaj trećeg gospodara u carstvu. Ova treća nagrada tačno odražava istorijske prilike u Vavilonu u to vreme. Pošto je Valtasar bio drugi vladar kao savladar svog oca, Nabonida, on nudi položaj trećeg vladara. Međutim, uprkos primamljivim nagradama, mudraci ponovo ne uspevaju da pruže objašnjenje.

Povrh svih svojih greha, car pokušava da pronade mudrost na pogrešnom mestu. Vavilonski mudraci ne mogu da otkriju značenje poruke. Napisana je na njihovom jeziku, aramejskom, kao što ćemo videti u sutrašnjem odeljku, ali ne mogu da razumeju njen smisao. To može da nas podseti na Gospodnje reči izgovorene preko Isaije: „Mudrost mudrijeh njegovijeh poginuće i razuma razumnijeh nestaće.“ (Isaija 29,14) Nakon navođenja ovog stiha apostol Pavle kaže: „Gdje je premudri? Gdje je književnik? Gdje je prepirač ovoga vijeka? Ne pretvori li Bog mudrost ovoga svijeta u ludost? Jer budući da u premudrosti Božijoj ne pozna svijet premudročću Boga, bila je Božija volja da ludošču poučenja spase one koji vjeruju.“ (1. Korinćanima 1,20.21)

Pojedine istine previše su važne da bi bile ostavljene ljudima da ih sami shvate. To je razlog zašto Bog nama otkriva istine.

Razmislite o ponuđenim nagradama i o tome koliko su bezvredne te nagrade zapravo bile s obzirom na ono što je usledilo. Šta nam to govori o prolaznosti stvari u ovom svetu i zašto uvek u svemu što činimo treba da imamo na umu sliku o večnosti?

DOLAZAK CARICE

Pročitajte tekst Danilo 5,9–12. Šta carica govori o Danilu, što je car već trebalo da zna? Šta činjenica da nije znao za Danila govori o njemu?

Kada su prisutni u dvorani u kojoj se održavala gozba ostali smeteni zbog tajanstvene poruke na zidu, pristupa carica i daje smernice zbu-njenom caru. Ona podseća cara na Danila, koji je u Navuhodonosorovo vreme pokazao sposobnost da tumači snove i rešava tajne. Da je Valtasar mudar kao njegov prethodnik, znao bi kome da se obrati da otkrije značenje ovog tajanstvenog natpisa. Ispostavlja se da je caričino mešanje neophodno jer u tom trenutku car u svojoj zbu-njenosti uopšte ne zna šta sledeće da učini. Njene reči zvuče poput ukora upućenog Valtasaru, jer je prevideo jedinu osobu u carstvu koja može da protumači tajanstveni natpis. Ona takođe iznosi caru usmeni izveštaj o Danilu: Prorok ima Duh Svetoga Boga, videlo, razum, božansku mudrost, velik duh i znanje; u stanju je da razume i tumači snove, rešava zagonetke i razjašnjava teška pitanja; bio je glavlar vračarima, zvezdarima, Haldejima i gatarima u vreme cara Navuhodonosora (Danilo 5,11.12).

U tom trenutku ponovo se pitamo zašto se Valtasar nije obazirao na Danila. Tekst ne nudi neposredan odgovor na ovo pitanje, ali pretpostavljamo da Danilo u to vreme, nakon što je služio caru najmanje do treće godine njegove vladavine (Danilo 8,1.27), više nije u aktivnoj službi. Jedan od razloga mogu biti Danilove godine. On verovatno ima oko 80 godina, i car je možda poželeo da staro vođstvo zameni mlađim naraštajem. Car je možda takođe odlučio da zapostavi Danila jer nije želeo da se posveti Danilovom Bogu. Međutim, bez obzira da li je u pitanju jedan razlog ili više njih, zapanjujuće je da neko sa takvim sposobnostima kao Danilo može biti tako brzo zaboravljen.

Pročitajte tekst Rimljanima 1,16–32. Na koje načine se načelo izraženo u ovim tekstovima ispoljava, ne samo u ovom izveštaju, već i u današnjem svetu?

IZMERNEN I NAĐEN LAK

Pročitajte: Danilo 5,13–28. Kakav razlog Danilo navodi za skoru smrt ovog cara?

Pod uticajem okolnosti u kojima se našao, car je primoran da pita Danila za savet, ali to nevoljno čini. To nam više govori o stavu kakav je car imao prema Danilovom Bogu nego prema samom Danilu.

Isto tako, Danilov odgovor na nagradu koju je car ponudio govori mnogo o Danilovim prioritetima i karakteru. Takođe je verovatno da Danilo, znajući značenje tajanstvenih reči, shvata koliko je nagrada za-pravo bezvredna.

Danilo zatim optužuje cara za tri stvari.

Prvo, Valtasar se uopšte nije obazirao na Navuhodonosorovo iskustvo. U suprotnom, on bi se pokajao i ponizio poput svog prethodnika.

Drugo, Valtasar je upotrebio sudove iz Hrama za ispijanje vina i slavljenje svojih idola. Ovde Danilo spominje šest vrsta materijala od kojih se prave idoli istim redosledom kako je prethodno zabeleženo.

Treće, car je zanemario da proslavi Boga, Onoga „u čijoj je ruci duša tvoja i svi putevi tvoji“ (Danilo 5,23).

Nakon što je naveo careve pogreške, Danilo prelazi na tumačenje. Sada saznajemo da se božanski natpis sastoji od tri aramejska glagola (s tim što se prvi ponavlja). Njihovo osnovno značenje trebalo je da bude poznato caru i njegovim mudracima: MENE: „brojao je“; TEKEL: „izmernen si“; i FERES: „razdeljeno je“.

Budući da se medopersijska vojska nalazi pred kapijama Vavilona, car i mudraci sigurno slute da taj natpis krije neko zlosutno značenje, ali mudraci se ne usuđuju da kažu nešto neprijatno caru. Samo se Danilo pokazuje sposobnim da rastumači postojeću poruku i prenese njen puni smisao Valtasaru: „MENE, brojio je Bog tvoje carstvo, i do kraja izbrojio; TEKEL, izmjereno si na mjerilima, i našao si se lak; FERES, razdijeljeno je carstvo tvoje, i dano Midijanima i Persijanima.“ (Danilo 5,27.28)

To nisu baš bile reči utehe i bodrenja.

Sud brzo sustiže cara. Kako možemo naučiti da imamo poverenje u Boga u slučajevima u kojima, bar za sada, pravda i sud još nisu ostvareni? (Videti: Propovednik 3,17; Propovednik 8,11; Matej 12,36; Rimljanima 14,12)

PAD VAVILONA

Pročitajte sledeće tekstove: Danilo 5,29–31; Otkrivenje 14,8; Otkrivenje 16,19; Otkrivenje 18,2. Šta možemo saznati o padu Valtasarovog Vavilona, što ukazuje na pad Vavilona poslednjeg vremena?

Bez obzira na pogreške, Valtasar je čovek od reči. Uprkos lošim vestima, on je zadovoljan Danilovim tumačenjem, što je razlog zašto daruje proroku obećane darove. Priznajući da je Danilova poruka istinita, čini se da car prećutno potvrđuje da Danilov Bog postoji. Zanimljivo je da Danilo sada prihvata darove koje je prethodno odbio, verovatno zato što ti darovi više ne mogu da utiču na njegovo tumačenje. Pored toga, u tom trenutku ti darovi su beznačajni jer carstvo samo što nije palo. Prema tome, prorok verovatno iz učtivosti prihvata nagrade, znajući sve vreme da će biti treći vladar u carstvu samo nekoliko časova.

Tačno kako je prorok objavio, Vavilon pada. I to brzo; dok car i njegovi dvorani piju, grad pada bez bitke. Prema istoričaru Herodotu, Persijanci su iskopali kanal preusmeravajući reku Eufrat i umarširali u grad rečnim koritom. Te iste noći Valtasar je pogubljen. Njegov otac, Nabonid, već je napustio grad, a kasnije se predao novim vladarima. Prema tome, najvećem carstvu koje je ljudski rod do tog trenutka poznavao došao je kraj. Više nije bilo Vavilona, zlatne glave.

„Valtaseru je dato mnogo prilika da upozna Boga i tvori Njegovu volju. Bio je svedok kada je njegov deda Navuhodonosor bio prognan iz društva. Video je da mu je razum, kojim se oholi vladar dičio, oduzeo Onaj koji mu ga je i dao. Video je kada je car prognan iz carstva i pridružio se poljskim životinjama. Međutim, Valtasarova ljubav prema razonodi i veličanju samog sebe izbrisala je pouke koje nikada nije trebalo da zaboravi; on je činio grehe slične onima zbog kojih je Navuhodonosor bio osuđen. On je odbacio milostivo darovane prilike i zanemario da koristi mogućnosti da se upozna sa istinom.“ (Elen Vajt, *Bible Echo*, 25. april 1898)

Kakve prilike mi imamo da se „upoznamo sa istinom“? Šta to znači? U kom trenutku možemo reći da poznamo svu istinu koju treba da poznamo?

ZA DALJE PROUČAVANJE

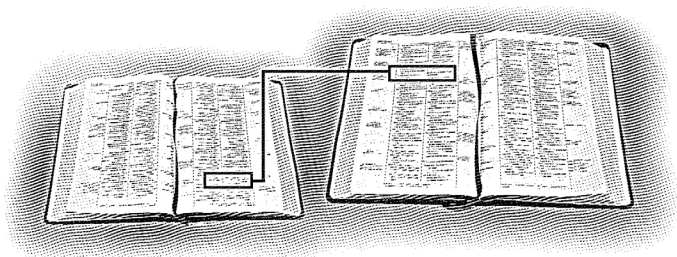
Velike gozbe bile su uobičajene na dvorovima starog sveta. Carevi su voleli da priređuju skupove koji su se odlikovali neumerenošću i raskoši, da bi pokazali svoju veličinu i samopouzdanje. Iako ne znamo sve pojedinosti o ovoj naročitoj gozbi, znamo da se održavala u vreme kada je medopersijska vojska nameravala da napadne Vavilon. Ljudski gledano, nije bilo razloga za brigu. Vavilon je imao utvrđene zidove, zalihe hrane za nekoliko godina, obilje vode, jer je reka Eufrat tekla kroz središte grada. Zato car Valtasar ne vidi nikakav problem u tome što priređuje gozbu dok neprijatelji opkoljavaju grad. Naređuje veliko slavlje, koje se uskoro izopačuje u raskalašnu pijanku. Kakvo snažno svedočanstvo o oholosti ljudskog roda, naročito u poređenju sa Gospodnjom silom. Bog preko Danila govori caru da uprkos prilikama koje je imao da sazna istinu, on „ne slavi Boga, u čijoj je ruci duša tvoja i svi putevi tvoji“ (Danilo 5,23).

„Istorija naroda i danas nam govori. Svakom narodu i svakom pojedincu Bog je odredio mesto u svom velikom planu. I danas se ljudi i narodi kušaju viskom u ruci Onoga koji nikada ne greši. Svi oni svojom odlukom određuju svoju sudbinu, a Bog ih sve nadglasava radi ispunjenja svojih namera.“ (Elen Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 345; str. 536. original)

ZA RAZGOVOR:

- Razgovarajte u razredu o pitanju iz odeljka od nedelje o načinima na koje društvo i kultura mogu da unize Božju istinu. Kakvi načini su u pitanju i kako mi kao crkva i kao pojedinci treba da odgovorimo na ta dela skrnavljenja?
- Šta nas ovaj izveštaj uči o tome da spasenje nije toliko povezano s tim šta znamo već kako odgovaramo na to što znamo? (videti: Danilo 5,22)
- Pročitajte: Danilo 5,23. Kakva važna duhovna načela nalazimo u ovom stihu? Na primer, kako nas tekst upozorava na odbacivanje Boga? Ili, čemu nas tekst uči o Bogu kao ne samo Stvoritelju, već i Održavaocu našeg života?
- Čak i dok nije znao šta date reči znače, Valtasar je bio uplašen (Danilo 5,6). Šta ta činjenica govori o tome šta znači živeti sa grizom savešću?

OD JAME S LAVOVIMA DO JAME U KOJOJ PREBIVA ANĐEO

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Danilo 6; 1. Samuilova 18,6–9; Matej 6,6; Dela 5,27–32; Marko 6,14–29; Jevrejima 11,35–38.

Tekst za pamćenje: „Tada starješine i upravitelji gledahu kako bi našli što da zabave Danilu zbog carstva; ali ne mogahu naći zabave ni pogriješke, jer bješe vjeran, i ne nalažase se u njega pogriješke ni mane.“ (Danilo 6,4)

Nakon što su Medopersijanci osvojili Vavilon, Darije Miđanin prepoznaje Danilovu mudrost i poziva ga da postane deo nove vlasti. Sada već ostareli prorok toliko se ističe na svojim javnim dužnostima da ga novi car postavlja za glavnog upravitelja u celoj Medo-Persiji.

Međutim, kako poglavlje odmiče, Danilo se suočava sa posledicom onoga što bismo s pravom mogli nazvati „iskonskim grehom“ – sa zavišću. Ipak, pre nego što se izveštaj završi, vidimo da je Danilo veran, ne samo svojim svetovnim dužnostima koje je obavljao pod Medopersijancima već, što je najvažnije, svom Bogu. Možemo biti sigurni da njegova vernost Bogu u velikoj meri neposredno utiče na njegovu vernost i na drugim poljima.

Danilovo iskustvo sa progonstvom služi kao primer Božjem narodu u poslednje vreme. Izveštaj ne nagoveštava da će Božji narod biti pošteđen iskušenja i patnje. Ono što garantuje jeste da će, u sukobu sa zlom, dobra volja na kraju pobediti i da će Bog na kraju odbraniti svoj narod.

LJUBOMORNE DUŠE

Čak i na Nebu, savršenom mestu, Lucifer oseća zavist prema Hristu. „Lucifer je postao zavidljiv i ljubomoran na Isusa Hrista. Kada su se svi anđeli poklonili i priznali Njegovu nadmoćnost, uzvišeni autoritet i pravednu vladavinu, i on se poklonio zajedno s njima; ali je njegovo srce bilo ispunjeno zavišću i mržnjom.“ (Elen Vajt, *The Story of Redemption*, str. 14) Ljubomora je osećanje koje je toliko opasno negovati da je u Deset zapovesti, pored zabrane ubistva i krađe, data zapovest koja govori protiv lakomstva (2. Mojsijeva 20,17).

Pročitajte sledeće tekstove: Danilo 6,1–5; 1. Mojsijeva 37,11; 1. Samuilova 18,6–9. Kakvu ulogu ljubomora igra u ovim izveštajima?

Danilove upraviteljske sposobnosti ostavljaju utisak na cara, ali izazivaju zavist drugih službenika. Oni, zato, kuju zaveru da ga uklone optužujući ga za pokvarenost. Međutim, ma koliko tražili, ne pronalaze nijednu pogrešku u Danilovom upravljanju. „Ne mogahu naći zabave ni pogreške, jer bješe vjeran, i ne nalažase se u njega pogreške ni mane.“ (Danilo 6,4) Aramejska reč prevedena kao „veran“ može se, takođe, prevesti kao „pouzdan“.

Danilo je bez mane; službenici nikako ne mogu da iznesu lažnu optužbu protiv njega. Međutim, oni takođe zapažaju koliko je Danilo veran svom Bogu i poslušan Božjem zakonu. Uskoro uviđaju da će u nameri da podmetnu Danilu morati da stvore prilike u kojima će se Danilo suočiti sa nedoumicom da li da bude poslušan Božjem zakonu ili zakonu carstva. Na osnovu onoga što su službenici saznali o Danilu, potpuno su uvereni da će u pravim uslovima stati uz Božji zakon, a ne carski. Kakvo svedočanstvo o Danilovoj vernosti!

Sa kakvim borbama sa zavišću ste morali da se suočite, i kako ste izborili s tim? Zašto je zavist toliko kobna duhovna mana koja obogaljuje?

ZAVERA PROTIV DANILA

Pročitajte tekst Danilo 6,6–9. Kakva se zamisao krije iza ovog proglaša? Kako se u toj zamisli igra na kartu careve taštine?

Darije može izgledati smešno objavljujući proglašenje koji uskoro želi da ukine. On upada u zamku postavljenu od strane službenika, koji su dovoljno lukavi da se igraju sa političkim okolnostima nedavno uspostavljenog carstva. Darije je decentralizovao vlast i osnovao 120 satrapija da bi upravljanje državom bilo uspešnije. Međutim, takav postupak na duže staze povlači za sobom određene rizike. Uticajan upravitelj lako može da izazove pobunu i podeli carstvo. Prema tome, zakon koji svakoga primorava da se trideset dana moli samo caru predstavlja dobru strategiju da se podstakne vernost caru i na taj način spreči bilo kakva vrsta pobune. Međutim, službenici obmanjuju cara tvrdeći da taj predlog podržavaju „sve“ starešine, upravitelji, satrapi, savetnici i savetodavci – što je očigledno netačno, jer Danilo nije uključen. Pored toga, misao da se prema njemu ophode kao prema bogu možda je caru izgledala primamljivo.

Ne postoje dokazi da su persijski carevi ikada zahtevali status božanstva. Ipak, cilj dekreta je možda bio da car trideset dana bude jedini predstavnik bogova; odnosno, da molitve bogovima moraju biti upućene preko njega. Nažalost, car ne istražuje pobude koje se kriju iza ovog predloga. On, prema tome, ne zapaža da je zakon, koji bi navodno trebalo da spreči zaveru, zapravo sama zavera da se naudi Danilu.

Dva aspekta ovog zakona zaslužuju pažnju. Prvo, kazna za prestup je bacanje u lavovsku jamu. Budući da se ova vrsta kazne ne primenjuje na drugim mestima, možda je u pitanju *ad hoc* predlog Danilovih neprijatelja. Stari bliskoistočni monarsi držali su lavove u kavezima da bi ih u određenim prilikama puštali radi lova. Dakle, bilo je dovoljno lavova koji su mogli da napadnu svakog ko se usudi da prekrši carevu naredbu. Drugo, dekret ne može da se menja. Nepromenljiva priroda „zakona persijskog i midskog“ takođe se spominje u tekstu Jestira 1,19 i Jestira 8,8. Diodor Sicilijski, stari grčki istoričar, pominje priliku kada je Darije III (ne treba ga mešati sa Darijem spomenutim u Knjizi proroka Danila) promenio svoje mišljenje, ali nije mogao da ukine smrtnu kaznu koju je odredio nevinom čoveku.

DANILOVA MOLITVA

„A ti kad se moliš, udi u klijet svoju, i zatvorivši vrata svoja, pomoli se Ocu svojemu koji je u tajnosti; i Otac tvoj koji vidi tajno, platiće tebi javno.“ (Matej 6,6)

Pročitajte tekst Danilo 6,10. Zašto se Danilo jednostavno ne moli tiho da ga niko ne primeti?

Danilo je iskusni državnik, ali je iznad svega Božji sluga. Kao takav, on je jedini pripadnik vlasti koji može da shvati šta se krije iza carevog proglasa. Za Darija dekret predstavlja priliku da osnaži jedinstvo carstva, a za zaverenike strategiju da se oslobode Danila.

Naravno, pravi uzroci i pobude zavere leže u kosmičkoj borbi između Boga i sila zla. U tom trenutku (539. godine p. n. e.) Danilo je već primio viđenje zabeleženo u 7. (553. godine p. n. e.) i 8. poglavlju Knjige proroka Danila (551. godine p. n. e.). On, dakle, shvata da se carski dekret ne tiče samo ljudske politike, već i da je primer ovog kosmičkog rata. Viđenje o Sinu Čovečijem koji daje carstvo narodu Najvišega i uteha i pomoć koju prima od anđela tumača (Danilo 7) možda su mu ulili hrabrost da se suoči sa budućom krizom. Možda je razmišljao i o iskustvu svojih drugova, koji su bili dovoljno hrabri da dovedu u pitanje Navuhodonosorovu naredbu (Danilo 3).

Prema tome, on ne menja svoje pobožne navike, već nastavlja svoju uobičajenu praksu da se moli tri puta dnevno okrenut prema Jerusalimu. Uprkos zabrani da se molitva upućuje bilo kom drugom čoveku ili bogu osim caru, Danilo ne preduzima korake predostrožnosti da se sakrije ili prikrije svoj molitveni život u vreme tih kritičnih trideset dana. On je u potpunosti u manjini jer se jedini, među desetinama upravitelja i drugih službenika, suprotstavlja carskom dekretu. On svojim otvorenim molitvenim životom pokazuje da vernost koju duguje Bogu ima prednost u odnosu na odanost caru i njegovom nepromenljivom dekretu.

Pročitajte: Dela 5,27–32. Mada je opomena u ovom tekstu jasna, zašto moramo, kada odbacujemo ljudski zakon, uvek biti sigurni da je ono što činimo zaista Božja volja? (Uostalom, pomislite na ljude koji su bili spremniji da umru nego da izdaju verovanje ili sistem verovanja koje mi smatramo pogrešnim!)

U LAVOVSKOJ JAMI

Pročitajte tekst Danilo 6,11–23. Šta car govori Danilu što otkriva koliko je Danilo snažan i veran Božji svedok?

Zaverenici brzo zapažaju da se Danilo moli – odnosno da čini upravo ono što se proglašom zabranjuje. Kada iznose optužbu pred cara, oni ukazuju na Danila na omalovažavajući način: „Danilo, koji je između roblja Judina“ (Danilo 6,13). U njihovim očima jedan od glavnih službenika u carstvu, carev miljenik, nije ništa više do „između roblja“. Pored toga, oni okreću cara protiv Danila govoreći da Danilo „ne hajje za te, care, ni za zabranu koju si napisao“. Sada car uviđa da je potpisivanjem dekreta upao u zamku. Tekst kaže da „trudaše se do zahoda sunčanoga da ga izbavi“ (Danilo 6,14). Međutim, on ne može ništa da učini da spase proroka od propisane kazne. Nepromenljivi zakon midski i persijski mora se doslovce primeniti. Tako car, mada nerado, izdaje naredbu da Danila bace u lavovsku jamu. Međutim, čineći to Darije izražava određenu nadu, koja zvuči poput molitve: „Bog tvoj, kojemu bez prestanka služiš, neka te izbavi.“ (Danilo 6,16)

Biblijski tekst ne kaže šta Danilo radi među lavovima, ali možemo pretpostaviti da se moli. Bog nagrađuje Danilovu veru i šalje anđela da ga zaštiti. Ujutru, Danilo je neozleđen i spreman da nastavi svoje državničke poslove. Komentarišući ovaj događaj, Elen Vajt kaže: „Bog nije sprečio Danilove neprijatelje da ga bace u lavovsku jamu; dozvolio je zlim anđelima i pokvarenim ljudima da u toj meri izvrše svoju nameru; ali samo zato da bi izbavljenje svoga slugu učinio još zapaženijim, a poraz neprijatelja istine i pravde još potpunijim.“ (*Istorija proroka i careva*, str. 350; str. 543.544. original)

Iako ovaj izveštaj ima srećan kraj (makar za Danila), šta je sa onim izveštajima, čak i biblijskim (videti, na primer, Marko 6,14–29), koji se ne završavaju izbavljenjem? Kako njih treba da shvatimo?

Pročitajte tekst Danilo 6,24–28. Kakvo svedočanstvo car daje o Bogu?

Važna pojedinost u ovom izveštaju jeste činjenica da Darije hvali Boga i priznaje Božju vrhovnu vlast. To je kulminacija, odnosno vrhunac, veličanja Boga i izražavanja poštovanja prema Njemu u prethodnim poglavljima (Danilo 2,20–23; Danilo 3,28.29; Danilo 4,1–3.34–37). Darije poput Navuhodonosora reaguje na Danilovo izbavljenje i hvali Boga. Međutim, čini i nešto više: on menja prethodni dekret i svima zapoveda da se „svako boji i straši Boga Danilova“ (Danilo 6,26).

Da, Danilo je spasen na čudesan način, njegova vernost je nagrađena, zlo kažnjeno i Božja čast i sila odbranjeni. Međutim, ovde vidimo samo mali primer onoga što će se dogoditi na sveopštem nivou: Božji narod biće oslobođen, zlo kažnjeno, a Gospod odbranjen pred kosmosom.

Pročitajte: Danilo 6,24. Šta je prilično neugodno u vezi sa ovim stihom i zašto?

Postoji, međutim, jedan uznemirujući problem, a to je pitanje žena i dece koji su, koliko znamo, nevini, a ipak doživljavaju istu sudbinu kao i oni koji snose krivicu. Kako možemo objasniti ovaj slučaj koji se čini kao pogrešno primenjivanje pravde?

Prvo, treba da zapazimo da je car tu odluku doneo i sproveo u skladu sa persijskim zakonom, prema kome se kazna izrečena optuženiku odnosi i na porodicu. Prema drevnom zakonu, čitava porodica snosi odgovornost za uvredu koju nanosi jedan član porodice. To ne znači da je to u redu, već da se ovaj izveštaj podudara sa onim što znamo o persijskom zakonu.

Drugo, moramo zapaziti da biblijski narativ izveštava o događaju, ali ne odobrava carev postupak. U stvari, Biblija jasno zabranjuje da deca budu usmrćena zbog greha svojih roditelja (5. Mojsijeva 24,16).

Suočeni sa nepravdama sličnim ovoj i mnogim drugim, kakvu utehu možete pronaći u tekstu 1. Korinćanima 4,5? Šta ovaj tekst kaže i zašto je ono što ističe važno?

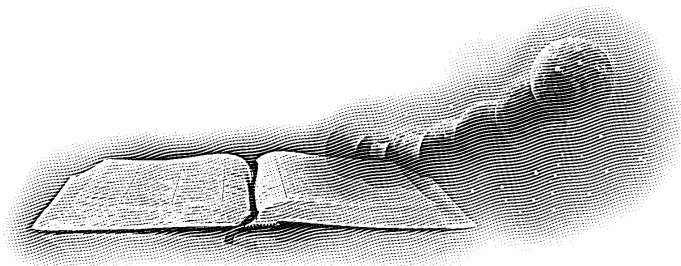
ZA DALJE PROUČAVANJE

Danilovo oslobođenje zabeleženo je u 11. poglavlju Jevrejima poslanice. Ono što možemo nazvati „Kućom slavnih kad je vera u pitanju“ kaže da proroci, između ostalih dela, „zatvoriše usta lavovima“ (Jevrejima 11,33). To je veoma lepo, ali treba da imamo na umu da junaci vere nisu samo oni koji su izbegli smrt kao Danilo, već i oni koji pate i hrabro umiru, kao što Jevrejima poslanica takođe beleži. Bog poziva pojedine ljude da svedoče životom, a pojedine da svedoče smrću. Prema tome, izveštaj o Danilovom izbavljenju ne ukazuje da se izbavljenje svima daje, kao što znamo na osnovu primera mnoštva muškaraca i žena koji su postali mučenici zbog svoje vere u Isusa. Međutim, čudesno Danilovo izbavljenje pokazuje da Bog vlada i da će na kraju osloboditi svoju decu od sile greha i smrti. To će nam postati jasnije u narednim poglavljima Knjige proroka Danila.

ZA RAZGOVOR:

- Francuz Žan Pol Sartr jednom je zabeležio da je „najbolji način da shvatimo fundamentalnu zamisao o ljudskoj realnosti ako kažemo da je čovek biće čija je zamisao da bude Bog.“ (Biće i ništavilo: Ogled iz fenomenološke ontologije, Washington Square Press, 1956, str. 724) Kako nam ovaj navod pomaže da shvatimo, makar na određenom nivou, zašto car upada u zamku? Zašto svi moramo, u kakvom god položaju da se nalazimo u životu, da budemo pažljivi u vezi s tom istom opasnom sklonošću, bez obzira u kakvom se prefinjenom obliku javlja? Na koje druge načine možemo poželeti da budemo „kao Bog“?
- Kakvo svedočanstvo pružamo drugima u vezi sa vernošću Bogu i Njegovom zakonu? Da li bi ljudi koji vas poznaju pomislili da biste branili svoju veru čak i po cenu posla ili života?
- Šta zapažate u Danilu što ga čini osobom koju Bog uspešno može da upotrebi za svoje namere? Kako uz Gospodnju pomoć u još većoj meri možete razviti ovu osobinu?
- Na koje načine je Danilo mogao biti opravdan da je odlučio, u skladu sa proglasom, da promeni način na koji se moli? Ili bi to bio opasan kompromis? Ukoliko bi to bio opasan ustupak, zašto bi bio?

OD OLUJNOG MORA DO NEBESKIH OBLAKA

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Danilo 7; 2. Solunjanima 2,1–12; Rimljanima 8,1; Marko 13,26; Luka 9,26; Luka 12,8; 1. Timotiju 2,5.

Tekst za pamćenje: „A carstvo i vlast i veličanstvo carsko pod svijem nebom daće se narodu Svetaca Višnjega; Njegovo će carstvo biti vječno carstvo, i sve će vlasti Njemu služiti i slušati Ga.“ (Danilo 7,27)

Viđenje iz 7. poglavlja Knjige proroka Danila, koje je tema za ovu sedmicu, podudara se sa snom iz 2. poglavlja iste knjige. Međutim, u 7. poglavlju proširuje se tema otkrivena u 2. poglavlju. Prvo, viđenje je objavljeno noću i prikazuje more koje su uzburkala četiri vetra. Tama i voda upućuju na stvaranje, ali ovde se čini da je stvaranje na neki način izobličeno ili izloženo napadu. Drugo, životinje u viđenju su nečiste i hibridne, što predstavlja kršenje stvorenog poretka. Treće, životinje su prikazane kako vrše vlast; prema tome, čini se da je vlast koju je Bog dao Adamu u vrtu prisvojena od strane tih sila. Četvrto, sa dolaskom Sina Čovečijeg Božja vlast se vraća onima kojima pripada. Ono što je Adam izgubio u vrtu, Sin Čovečji vraća na nebeskom sudu.

Prethodni opis daje sveobuhvatni prikaz biblijskih slika koje se smenjuju u pozadini ovog veoma simboličnog viđenja. Srećom, anđeo objašnjava neke od ključnih pojedinosti viđenja, tako da možemo da razumemo glavne crte ovog izuzetnog proročanstva.

ČETIRI ŽIVOTINJE

Pročitajte: Danilo 7. Šta je suština onog što je prikazano Danilu i o čemu se radi u viđenju?

Svaka životinja koja je prikazana Danilu odgovara delu kipa pokazanog Navuhodonosoru, s tim što je sada dato više pojedinosti o svakom carstvu. Zanimljivo je da su sva stvorenja, koja simbolički predstavljaju neznabožačke narode, nečiste zveri. Takođe, osim četvrte zveri, životinje koje Danilo opisuje podsećaju na poznata stvorenja. Dakle, životinje nisu proizvoljni simboli, jer svaka ima određene osobine ili ukazuje na pojedine aspekte carstva koje predstavlja.

Lav: Lav je najprikladniji prikaz Vavilona. Krilati lavovi ukrašavali su zidove palata i drugih dela u vavilonskoj umetnosti. Lavu opisanom u viđenju krila na kraju bivaju iščupana, on se podiže i staje kao čovek, i prima ljudsko srce. Ovaj proces simbolički predstavlja propadanje Vavilonskog carstva u vreme kasnijih careva.

Medved: Medved predstavlja Medo-Persiju. Činjenica da je bio ispravljen na jednu stranu ukazuje na nadmoćnost Persijanaca nad Midanima. Tri rebra u zubima jesu tri glavne osvojene teritorije Medo-Persijskog carstva: Lidija, Vavilon i Egipat.

Ris (leopard): Brzi ris predstavlja Grčko carstvo koje je osnovao Aleksandar Veliki. Četiri krila čine ovu zver još bržom, što je vešt prikaz Aleksandra, koji je za nekoliko godina zavladao čitavim tadašnjim poznatim svetom.

Strašna i užasna zver: Dok prethodna stvorenja nalikuju spomenutim životinjama, ovo stvorenje je jedinstveno. Odnosno, prva su opisana da su „kao“ lav ili „kao“ medved, ali ovo nije upoređeno ni sa jednom životinjom. Ova zver sa mnoštvom rogova takođe je mnogo okrutnija i proždrljivija od prethodnih. Kao takva, odgovarajući je prikaz paganskog Rima, koji je osvajao, vladao i gazio svet svojim gvozdenim nogama.

Hiljade godina ljudske istorije proteklo je kao što je prorečeno. U kojoj meri vas može utešiti saznanje da Bog vlada iznad sve te veve, nemira i trenutaka potpunog haosa? Kako nas to uči o pouzdanosti Pisma?

Pročitajte sledeće stihove: Danilo 7,7.8.19–25. Ko predstavlja silu malog roga koja se neposredno uzdiže iz četvrte zveri i ostaje njen deo?

U odeljku od nedelje saznali smo da strašna životinja sa deset rogova koja sa najvećom okrutnošću vlada svetom predstavlja paganski Rim. Sada ćemo razmišljati o malom rogu i njegovoj sili. Kao što je prikazano u viđenju, četvrta zver ima deset rogova, od kojih su tri iščupana da bi ustupila mesto malom rogu. Ovaj rog ima ljudske oči i izgovara „velike stvari“ (Danilo 7,8). Jasno je da se mali rog pojavljuje iz stvorenja koje je predstavljeno užasnom životinjom, koja je neznabožački Rim. Na određeni način, rog proširuje ili nastavlja neke odlike paganskog Rima. On je samo kasniji stupanj iste sile.

Danilo vidi da taj rog ratuje protiv svetih. Anđeo mu objašnjava da je ovaj rog car koji će činiti tri dela bezakonja: 1) govoriće hulne reči na Višnjega, 2) progoniće svece Višnjega, 3) pomišljaće da promeni vremena i zakon. Sveti će mu biti predati u ruke. Zatim, anđeo daje vremenski okvir za delovanje malog roga: *za vrijeme i za vremena i za po vremena*. U ovom primeru proročkog jezika, reč *vreme* znači „godina“, tako da izraz *vremena* označava godine, odnosno dualni oblik: „dve godine“. Otuda je u pitanju razdoblje od tri i po proročke godine, koje, prema principu dan za godinu, ukazuje na period od 1260 godina. U toku tog vremena mali rog će izvršiti napad na Boga, progoniće svete i pokušati da promeni Božji zakon.

Pročitajte tekst 2. Solunjanima 2,1–12. Kakve sličnosti postoje između čoveka bezakonja i malog roga? O kakvoj sili verujemo da se ovde govori i zašto? Koja se jedina sila podigla iz paganskog Rima i ostaje deo Rima, sila koja traje od vremena neznabožačkog Rima do kraja sveta, što znači da postoji i danas?

ZASEDANJE SUDA

Posle viđenja o četiri životinje i delovanja malog roga, prorok vidi prizor suda na Nebu (Danilo 7,9.10.13.14). Kada sud zaseda, prestoli se postavljaju i Starac zauzima svoje mesto. Kao što nebeski prizor prikazuje, hiljade i hiljade nebeskih bića služi pred Starcem, sud seda i knjige se otvaraju.

Ono što je važno da zapazimo u vezi sa ovim sudom jeste da se održava posle delovanja malog roga u razdoblju od 1260 godina (538–1798; videti odeljak od petka), ali pre uspostavljanja Božjeg konačnog carstva. U stvari, tri puta se u viđenju javlja sledeći redosled:

Faza malog roga (538–1798)**Nebeski sud****Božje večno carstvo**

Pročitajte sledeće stihove: Danilo 7,13.14.21.22.26.27. Na koje načine sud ide u prilog Božjem narodu?

U Starom zavetu opisuje se nekoliko primera suda iz Šatora od sastanka i Hrama, ali sud koji se ovde spominje je drugačiji. U pitanju je kosmički sud koji ne utiče samo na mali rog, već i na svece Višnjega, koji će na kraju primiti carstvo.

Tekst Danilo 7 ne opisuje sud niti iznosi pojedinosti o njegovom početku ili završetku. Međutim, nagoveštava da se sud održava posle napada malog roga na Boga i Njegov narod. Suština je, dakle, da se u ovom tekstu naglašava početak suda kosmičkih razmera. Iz 8. i 9. poglavlja Knjige proroka Danila (videti lekcije za naredne sedmice), saznaćemo više o vremenu početka suda i činjenici da je ovaj sud povezan sa očišćenjem nebeskog Svetilišta na nebeski Dan pomirenja. Pouka koju ovde zapažamo jeste da će se na Nebu održati preadventni sud u korist Božjeg naroda (Danilo 7,22).

Zašto je razumevanje šta je Isus učinio za nas na krstu toliko suštinski važno kad je reč o tome zašto možemo imati sigurnost na dan suda? Kakvu nadu bismo imali, ili kakvu bismo mogli imati, bez krsta? (Videti: Rimljanima 8,1)

DOLAZAK SINA ČOVEČIJEG

Pročitajte tekst Danilo 7,13. Ko je Sin Čovečiji i kako ga možete prepoznati? (Videti, takođe: Marko 13,26; Matej 8,20; Matej 9,6; Luka 9,26, Luka 12,8)

Kako se sud razvija, najvažnija ličnost stupa na scenu: Sin Čovečiji. Ko je On? Prvo, Sin Čovečiji javlja se kao posebna nebeska ličnost. Međutim, kao što ime nagoveštava, on takođe ispoljava ljudske odlike. Drugim rečima, On je božansko-ljudska ličnost koja vrši aktivnu ulogu na sudu. Drugo, dolazak Sina Čovečijega na nebeskim oblacima je uobičajna slika Drugog dolaska u Novom zavetu. Međutim, naročito u tekstu Danilo 7,13, prikazano je da Sin Čovečiji ne dolazi s neba na Zemlju, već se kreće horizontalno s jednog mesta na Nebu do drugog da bi se pojavio pred Starcem. Treće, opis Sina Čovečijeg koji dolazi sa oblacima nebeskim upućuje na vidljivu manifestaciju Gospoda. Međutim, ova slika takođe podseća na prvosveštenika koji, okružen oblakom tamjana, ulazi u Svetinju nad svetinjama na Dan pomirenja da izvrši očišćenje Svetilišta.

Sin Čovečiji je, takođe, carska ličnost. Njemu se daje „vlast i slava i carstvo“ i „služe Mu svi narodi i plemena i jezici“ (Danilo 7,14). Glagol „služiti“ može se, takođe, prevesti kao „klanjati“. Devet puta se javlja u tekstu od 1. do 7. poglavlja (Danilo 3,12.14.17.18.28; Danilo 6,16.20; Danilo 7,14.27) i iznosi misao o ukazivanju poštovanja božanstvu. Dakle, pokušajem da promeni Božji zakon, verski sistem predstavljen malim rogom kviri službu koje je Bog dostojan. Sud prikazan ovde pokazuje da se pravo bogoslužjenje na kraju obnavlja. Sistem bogoslužjenja koji je postavio papski sistem, između drugih elemenata, postavlja palo ljudsko biće za posrednika između Boga i ljudskog roda. Knjiga proroka Danila ukazuje da jedini posrednik sposoban da predstavlja ljudski rod pred Bogom jeste Sin Čovečiji. Kao što je u Bibliji zabeleženo: „Jer je jedan Bog, i jedan Posrednik između Boga i ljudi, Čovjek Hristos Isus.“ (1. Timotiju 2,5)

Iz svega što smo u Bibliji čitali o Isusovom životu i Njegovoj ličnosti, zašto je utešno znati da On ima središnju ulogu na sudu koji je ovde opisan?

SVECI VIŠNJEGA

Šta se prema sledećim tekstovima događa Božjem narodu? Danilo 7,18.21.22.25.27.

„Svecima Višnjega“ nazvani su pripadnici Božjeg naroda. Njih je napala sila predstavljena malim rogom. Pošto su istrajni u tome da ostanu verni Božjoj reči, bivaju progonjeni u vreme vladavine pape. Hrišćani su progonjeni takođe i u vreme paganskog Rimskog carstva (četvrta zver), ali progonstvo spomenuto u tekstu Danilo 7,25 predstavlja progonstvo svetih od strane malog roga, koji se podiže tek nakon što se paganska faza Rima završi.

Međutim, Božji narod neće zauvek biti izložen tlačenju svetskih sila. Božje carstvo zameniće carstva ovoga sveta. Zanimljivo je to što je u samom viđenju Sinu Čovečijem data „vlast i slava i carstvo“ (Danilo 7,14). Međutim, u tumačenju koje je anđeo izneo, „sveci“ su ti koji primaju carstvo (Danilo 7,18). Ovde nema protivrečnosti. Pošto je Sin Čovečiji povezan i sa Bogom i čovečanstvom, njegova pobeda je pobeda onih koje predstavlja.

Kada prvosveštenik pita da li je Isus Mesija, Božji Sin, Isus, upućuje na tekstove Psalam 110,1. i Danilo 7,13.14. i kaže: „Jesam; i vidjećete Sina Čovečijega gdje sedi s desne strane Sile i ide na oblacima nebeskijem.“ (Marko 14,62) Dakle, Isus je Onaj koji nas predstavlja na nebeskom sudu. On je već porazio sile tame i deli svoju pobedu sa onima koji dolaze k Njemu. Prema tome, nema razloga za strah. Kao što apostol Pavle ispravno kaže: „Ali u svemu ovome pobjeđujemo Onoga radi koji nas je ljubio. Jer znam jamačno da ni smrt, ni život, ni anđeli, ni poglavarstva, ni sile, ni sadašnje ni buduće, ni visina, ni dubina ni druga kakva tvar može nas razdvojiti od ljubavi Božije koja je u Hristu Isusu Gospodu našem.“ (Rimljanima 8,37–39)

Pogledajte kako Danilovo viđenje tačno prikazuje istoriju, hiljadama godina unapred. Kako ta činjenica treba da nam pomogne da naučimo da verujemo u sva Božja obećanja vezana za budućnost?

ZA DALJE PROUČAVANJE

Letimičan osvrt na istoriju otkriva da je nakon propasti Rimskog carstva, koja se dogodila usled napada varvara sa severa, rimski biskup iskoristio poraz tri varvarska plemena i 538. godine utvrdio sebe kao jedinu vlast u Rimu. On je u tom procesu usvojio nekoliko institucionalnih i političkih funkcija u Rimskom carstvu. Iz toga se izdiglo papstvo odenuto svetovnom i religijskom moći, dok ga Napoleon nije uklonio sa tog položaja 1798. godine. To nije bio kraj Rima, već samo te posebne faze progonstva. Papa ne samo da je tvrdio da je Hristov namesnik, već je uveo nekoliko doktrina i običaja koji se suprote Bibliji. Čistilište, pokora, ispovedanje svešteniku i promena zapovesti o svetkovanju Subote na svetkovanje nedelje spadaju među mnoge druge promene „vremena i zakona“ koje je papstvo izvršilo.

„Čovek nije u stanju da se svojom snagom suoči s neprijateljevim napadima. U haljinama koje su uprljane grehom, svestan svoje krivice, on stoji pred Bogom. Ali Isus, naš Zastupnik, ulaže svoj uspešni priziv u korist onih koji su svojim pokajanjem i verom predali svoje duše Njemu na čuvanje. On zastupa njihov slučaj i moćnim dokazom sa Golgote pobeđuje njihovog tužitelja. Njegova savršena poslušnost Božjem zakonu dala Mu je svu vlast i na Nebu i na Zemlji i On od svog Oca zahteva milost i pomirenje za grešnog čoveka. Tužitelju svoje braće On izjavljuje: ‘Gospod da te ukori, sotoño! Ove sam otkupio svojom krvlju, to su glavne istrgnute iz ognja’ A onima koji se u veri oslanjaju na Njega, uliva sigurnost: ‘Vidi, uzeh s tebe bezakonje tvoje i obukoh ti nove haljine!’ (Zaharija 3,4)“ (Elen Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 380; str. 586.587. original)

ZA RAZGOVOR:

- Pogledajte ponovo sve karakteristike sile malog roga koja se uzdiže iz četvrte zveri, Rima, i ostaje njen deo. Koja se jedina sila izdigla iz paganskog Rima pre mnogo vekova i, pored toga što je progonila Božji narod, postoji i danas? Zašto nam ovo jasno utvrđivanje identiteta pomaže da se zaštitimo od nagađanja o njegovom identitetu, kao i ideje da se mali rog odnosi na paganskog grčkog cara koji je nestao sa istorijske scene više od vek i po pre prvog Isusovog dolaska? Kako nas ova jasna obeležja kojima utvrđujemo identitet takođe štite od verovanja da je mali rog neka buduća sila koja tek treba da se pojavi?

OD OKALJANOSTI DO OČIŠĆENJA

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Danilo 8, Danilo 2,38; 1. Mojsijeva 11,4; 3. Mojsijeva 16; Jevrejima 9,23–28.

Tekst za pamćenje: „I reče mi: Do dvije tisuće i tri stotine dana i noći; onda će se Svetinja očistiti.“ (Danilo 8,14)

Viđenje zabeleženo u 8. poglavlju Knjige proroka Danila prorok je primio 548/547. godine p. n. e. Ono daje značajna pojašnjenja o sudu o kome se govori u 7. poglavlju. Za razliku od viđenja iz 2. i 7. poglavlja Knjige proroka Danila, viđenje iz 8. poglavlja ne govori više o Vavilonu, već o Medo-Persiji, jer je Vavilon u to vreme slabio, a Persijanci nastojali da zamene Vavilon kao sledeća svetska sila. Viđenje iz teksta Danilo 8 poklapa se sa viđenjem iz 7. poglavlja. U 8. poglavlju menjaju se jezik i simboli jer je u samom središtu pažnje očišćenje nebeskog Svetilišta na Dan pomirenja na Nebu. Prema tome, naročit doprinos 8. poglavlja leži u njegovoj usredsređenosti na aspekte nebeskog Svetilišta. Dok tekst Danilo 7 prikazuje nebeski sud i Sina Čovečijeg kako prima carstvo, Danilo 8 opisuje očišćenje nebeskog Svetilišta. Kao što paralele između ova dva poglavlja ukazuju, očišćenje nebeskog Svetilišta opisanog u 8. poglavlju Knjige proroka Danila odgovara prizoru suda iz 7. poglavlja.

Pročitajte: Danilo 8. Na šta se odnosi ovo viđenje i kako se podudara sa onim što je zabeleženo u 2. i 7. poglavlju Knjige proroka Danila?

Kao i u 2. i 7. poglavlju, ovde je dato još jedno viđenje uspona i padova svetskih carstava, mada drugačijom vrstom simbolike. Ti simboli neposredno su povezani sa Božjim svetilištem. U ovom slučaju, simboli u vidu ovna i jarca koriste se zbog svoje povezanosti sa obredom koji se na Dan pomirenja vršio u Svetilištu, i koji predstavlja vreme suda za stari Izrailj. Ovnovi i jarcevi prinosili su se kao žrtve u službi u Svetilištu. Međutim, jedino na Dan pomirenja pominju se zajedno. Dakle, te dve životinje izabrane su s namerom da upute na Dan pomirenja, koji je u središtu viđenja.

Kako se viđenje razvija, Danilo vidi kako ovan bode u tri različita pravca: prema zapadu, severu i jugu (Danilo 8,4). To trostruko kretanje nagoveštava širenje ove sile: „Nijedna zvijer ne mogaše mu odoljeti, i ne bijaše nikoga ko bi izbavio od njega, nego činjaše što hoćaše, i osili“ (Danilo 8,4). Prema objašnjenju anđela, ovan sa dva roga predstavlja Medo-Persijsko carstvo (Danilo 8,20), a tri pravca najverovatnije doslovno su upućivala na tri glavne osvojene teritorije ove svetske sile.

Potom se javlja jarac sa velikim rogom, koji predstavlja Grčko carstvo pod vođstvom Aleksandra Velikog (Danilo 8,21). To što se jarac kreće „a ne doticaše se zemlje“ (Danilo 8,5) označava da se brzo kreće. Ovaj simbolički prikaz ukazuje na brzinu Aleksandrovog osvajanja, koji je u tekstu Danilo 7 predstavljen kao krilati ris (leopard). Međutim, kao što proročanstvo ukazuje, kada jarac „osili, slomi se veliki rog“ (Danilo 8,8) i umesto njega rastu četiri roga, koja se šire na četiri strane sveta. Ovo proročanstvo se ispunjava kada Aleksandar umire u Vavilonu u junu 323. godine p. n. e. u trideset i trećoj godini života, a njegovo carstvo se deli između četiri generala.

Između tekstova Danilo 2,38. i Danilo 8,20.21. imenovana su tri od četiri carstva otkrivenih u viđenjima. Kako ova neverovatna činjenica potvrđuje ispravnost našeg tumačenja tih proročanstava?

Pročitajte pažljivo tekst Danilo 8,8–12. U kom pravcu se kreće mali rog i zašto je važno da to shvatimo?

Nakon opisa četiri roga koja se šire prema četiri vetra nebeska, biblijski tekst kaže da je iz jednog od njih izašao mali rog. Postavlja se pitanje da li ovaj rog/sila izlazi iz jednog od četiri roga, koji, kao što smo videli u odeljku od nedelje, predstavljaju četiri generala Aleksandra Velikog – ili iz jednog od četiri vetra nebeska. Gramatička struktura teksta u originalnom jeziku upućuje da taj rog izlazi iz jednog od četiri vetra nebeska. A budući da se ova sila uzdiže posle Grčkog carstva i njegova četiri ogranka, obično se smatra da je taj rog Rim, prvo paganski, a zatim papski. „Ovaj mali rog predstavlja Rim u obe njegove faze, paganskoj i papskoj. Danilo je prvo video Rim u paganskoj, carskoj fazi, koji vojuje protiv jevrejskog naroda i ranih hrišćana, a zatim u njegovoj papskoj fazi, koja se nastavlja do naših dana i proteže se u budućnost.“ (*The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, 4. sveska, str. 841)

Prema biblijskom tekstu, mali rog prvo se kreće horizontalno i „narašće vrlo velik prema jugu i istoku i prema Krasnoj zemlji“ (Danilo 8,9). Ta tri pravca odgovaraju trim velikim oblastima koje su pale pod vlast neznabožackog Rima.

Pošto mali rog postaje glavni učesnik u viđenju, njegovo vertikalno kretanje privlači pomnu pažnju. U vezi s tim, ovaj rog sasvim odgovara malom rogu iz poglavlja Danilo 7, kao što pokazuje sledeće poređenje: 1) oba roga su u početku mala (Danilo 7,8; Danilo 8,9). 2) Kasnije oba roga postaju velika (Danilo 7,20; Danilo 8,9). 3) Oba predstavljaju sile koje vrše progonstvo (Danilo 7,21.25; Danilo 8,10.24). 4) Oba uzdižu sebe i izgovaraju hulne reči (Danilo 7,8.20.25; Danilo 8,10.11.25). 5) Oba su se okomila na Božji narod (Danilo 7,25; Danilo 8,24). 6) Delovanje oba roga označeno je proročkim vremenom (Danilo 7,25; Danilo 8,13.14). 7) Oba dosežu do poslednjeg vremena (Danilo 7,25.26; Danilo 8,17.19). 8) Oba se suočavaju sa natprirodnim uništenjem (Danilo 7,11.26; Danilo 8,25). Na kraju, budući da mali rog iz teksta Danilo 7 predstavlja papstvo, vertikalno kretanje malog roga iz 8. poglavlja sigurno upućuje na istu silu. Prema tome, kao i u 2. i 7. poglavlju Knjige proroka Danila, konačna glavna sila je Rim, i paganski i papski.

NAPAD NA SVETILIŠTE

Pročitajte tekst Danilo 8,10–12. Kakva je aktivnost malog roga tu opisana?

U tekstu Danilo 8,10. mali rog, u duhovnom smislu, pokušava da ponovi napore graditelja Vavilona (1. Mojsijeva 11,4). Izrazi „vojske“ i „zvezde“ u Starom zavetu mogu da označavaju Božji narod. Izraelj je nazvan vojskom Gospodnjom (2. Mojsijeva 12,41). Danilo, takođe, kaže da Božji verni narod sija poput zvezda (Danilo 12,3). Ovo očigledno nije doslovan napad na nebeska tela, već progonstvo Božjeg naroda, čije je „življenje na nebesima“ (Filibljanima 3,20). Iako je hiljade hrišćana bilo ubijeno od strane neznabožačkih careva, središte pažnje sada je usmereno na aktivnosti malog roga u vertikalnom pravcu. Prema tome, konačno ispunjenje ovog proročanstva mora biti povezano sa papskim Rimom i progonstvima koja je vekovima vršio.

Isto tako, tekst Danilo 8,11. govori o „Poglavaru“, koji se na drugom mestu u Knjizi proroka Danila spominje kao „Pomazanik Vojvoda“ (Danilo 9,25), „Mihailo, vaš Knez“ (Danilo 10,21) i „Mihailo, veliki Knez“ (Danilo 12,1). Taj izraz ni na kog drugog ne može da se odnosi osim na Isusa Hrista. On je Knez prethodno spomenute „vojske“ i naš Prvosveštenik na Nebu. Prema tome, papstvo i verski sistem koji ono predstavlja pokušava da zaseni i preuzme Isusovu sveštenu ulogu.

U tekstu Danilo 8,11. „svagdašnja žrtva“ spominje se u vezi sa zemaljskim Svetilištem, označavajući različite i trajne aspekte obrednih službi – uključujući žrtve i posredovanje. Upravo se kroz ove službe prašta grešnicima i rešava pitanje greha u Šatoru od sastanka. Taj zemaljski sistem predstavlja Hristovu posredničku službu u nebeskom Svetilištu. Kao što proročanstvo predskazuje, papstvo zamenjuje Hristovo posredovanje posredovanjem sveštenika. Pomoću takvog lažnog bogoslužjenja, mali rog oduzima Hristu posredničku službu i simbolički obara Hristovo svetilište.

„I obori istinu na zemlju, i što činjaše napredovaše mu.“ (Danilo 8,12) Isus sebe naziva Istinom (Jovan 14,6) i takođe upućuje na Božju reč kao na istinu (Jovan 17,17). Suprotno tome, papstvo zabranjuje prevod Biblije na narodni jezik, tumačenje Biblije stavlja pod autoritet crkve, i uz Bibliju postavlja tradiciju kao vrhovno pravilo vere.

Šta nam ova lekcija govori o tome koliko je poznavanje biblijske istine dragoceno i važno u poređenju sa ljudskim tradicijama?

ČIŠĆENJE SVETINJE

Pročitajte: Danilo 8,14. Šta se događa u ovom stihu?

Nakon razornog napada roga, objavljeno je da će se Svetinja očistiti. Da bismo shvatili ovu poruku, moramo imati na umu da čišćenje Svetinje spomenuto u tekstu Danilo 8,14. odgovara prizoru suda prikazanom u tekstu Danilo 7,9–14. Pošto se taj sud odigrava na Nebu, znači da je i Svetinja sigurno postavljena na Nebu. Dakle, dok se u 7. poglavlju Knjige proroka Danila prikazuje Božje delovanje u stvarima koje se tiču ljudi i odnos prema njima iz perspektive suda, Danilo 8 opisuje isti događaj iz perspektive Svetinje.

Zemaljsko Svetilište bilo je oblikovano prema nebeskoj slici i služilo je da u opštim crtama prikaže plan spasenja. Grešnici su svaki dan prinostili žrtve u Svetilištu u kome su im bili opraštani priznati gresi, jer su gresi, u određenom smilu, prenošeni na Svetinju. Kao rezultat toga, Svetilište se prljalo. Prema tome, periodični proces očišćenja bio je potreban da bi se Svetinja očistila od greha zabeleženih u njoj. U pitanju je bio Dan očišćenja i održavao se jednom godišnje (videti: 3. Mojsijeva 16).

Zašto je potrebno očistiti nebesko Svetilište? Ako zaključujemo po analogiji, možemo reći da se priznati gresi onih koji su prihvatili Isusa „prenose“ na nebesko Svetilište, kao što su se gresi pokajanih Izrailjaca prenosili na zemaljsko Svetilište. Na zemaljski Dan pomirenja, mnoštvo životinja bivalo je usmrćeno, simbolički predstavljajući Isusovu buduću smrt, što je bio način na koji su grešnici mogli da se održe na Dan pomirenja.

Kad imamo u vidu Dan pomirenja i očišćenje Svetinje na Zemlji, shvatamo da će se utoliko pre to dogoditi i na Dan pomirenja na Nebu, kada nas jedino Hristova krv bude provela kroz sud. Čišćenje Svetinje, opisano u tekstu Danilo 8,14, nebeska je slika zemaljske službe čija glavna poruka glasi: kao grešnicima, Mesijina krv je potrebna da bi nam gresi bili oprošteni i da bismo se održali na sudu.

Pročitajte: Jevrejima 9,23–28. Kako ovi stihovi otkrivaju istinu o spasenju koje imamo u Isusu kroz žrtvu koju je prineo za nas?

PROROČKA SATNICA

Pročitajte: Danilo 8,13. Kakvo pitanje se postavlja u ovom tekstu i kako nam pomaže da shvatimo odgovor u sledećem stihu?

Koliko traje vremensko razdoblje od 2300 večeri i jutara? Prvo, moramo zapaziti da nakon što su Danilu u viđenju pokazani ovan i jarac, posle čega je usledilo delovanje malog roga i šteta koju je mali rog naneo, viđenje se u tekstu Danilo 8,13 pretvara u pitanje. Ovim pitanjem naročito se pokazuje zanimanje za to šta će se dogoditi na kraju proročkog perioda, a ne u toku njegovog trajanja. Pored toga, takvo razdoblje ne može biti ograničeno samo na trajanje delovanja malog roga, jer izraz viđenje uključuje sve, od slike ovna do postupaka malog roga. Dakle, mora da je reč o dugom razdoblju stvarnog istorijskog vremena.

Na pitanje: „Dokle će trajati ta utvara?“ (ovan [Medo-Persija], jarac [Grčka] i mali rog i njegovo delovanje [Rim, paganski i papski]), drugo nebesko biće odgovara: „Do dvije tisuće i tri stotine dana i noći; onda će se Svetinja očistiti.“ (Danilo 8,14) Kao što je već rečeno, ovo razdoblje je dugo jer počinje u vreme Medo-Persijskog carstva i proteže se do vremena Grčkog carstva i paganskog i papskog Rima, i traje hiljade godina. Prema istoricističkom tumačenju (videti 1. lekciju), ovo proročko razdoblje treba računati na osnovu principa dan za godinu, što znači da 2300 večeri i jutara odgovara vremenskom rasponu od 2300 godina. U suprotnom, 2300 dana iznosilo bi nešto više od šest godina, što je izuzetno kratko vreme za ispunjenje svih događaja u viđenju. Otuda se ovde mora primeniti načelo dan za godinu.

Tekst Danilo 8 ne pruža informacije koje bi nam omogućile da odredimo početak ovog vremenskog razdoblja, na osnovu kog bi se, naravno, utvrdio i njegov kraj. Međutim, Danilo 9 pruža tu ključnu pojedinost (videti lekciju za sledeću sedmicu).

Dve hiljade i tri stotine godina ovog proročanstva predstavlja najduže vremensko proročanstvo u Bibliji. Razmislite o tome: 2300 godina! To je dugačak period, naročito u poređenju s tim koliki je naš životni vek. Kako nam ovo poređenje može pomoći da naučimo da budemo strpljivi kad je u pitanju Bog i naše očekivanje poslednjih događaja?

ZA DALJE RAZMIŠLJANJE

Sledi tabela u kojoj je sažeto ono o čemu smo proučavali u vezi sa smeñivanjem carstava opisanim u 2, 7. i 8. poglavlju Knjige proroka Danila. Šta nam to govori o čišćenju Svetilišta?

Danilo 2	Danilo 7	Danilo 8
Vavilon	Vavilon	-----
Medo-Persija	Medo-Persija	Medo-Persija
Grčka	Grčka	Grčka
Paganski Rim	Paganski Rim	Paganski Rim
Papski Rim	Papski Rim	Papski Rim
-----	Sud na Nebu	Čišćenje Svetinje
Drugi dolazak	Drugi dolazak	Drugi dolazak
Kamen odvaljen bez ruku	Sveci primaju carstvo	Uništen bez ruku

Kao što vidimo u tabeli, postoje određene paralele između poglavlja. Ne samo da su narodi paralelno prikazani, već se i prizor suda u tekstu Danilo 7 – koji se javlja posle 1260 godina (538–1798) papskog Rima, neposredno poklapa sa čišćenjem Svetilišta, koje se u Danilu 8 javlja takođe posle vremena Rima. Ukratko rečeno, nebeski sud u Danilu 7 – sud koji vodi do kraja sveta – isto je što i čišćenje Svetinje u tekstu Danilo 8. Ovde su nam data dva različita opisa iste stvari i oba se javljaju posle perioda od 1260 godina progonstva koje je počinila sila malog roga.

ZA RAZGOVOR:

- Kako nam prethodna tabela pokazuje da se čišćenje Svetinje, isto što i sud u Danilu 7, mora dogoditi nešto posle ispunjenja proročanstva o 1260 godina u vezi s malim rogom, a opet, pre uspostavljanja Božjeg konačnog carstva?
- Proročanstvo iz 8. poglavlja Knjige proroka Danila prikazuje istoriju kao nasilnu i punu zla. Dve životinje, koje simbolički predstavljaju dva svetska carstva, bore se jedna protiv druge (Danilo 8,8–12). Sila malog roga koja nastaje posle njih je sila koja vrši nasilje i progonstvo (Danilo 8,23–25). Prema tome, Pismo ovde ne pokušava da omalovaži stvarnost patnje u ovom svetu. Kako nam to može pomoći da naučimo da imamo poverenje u Boga i Njegovu dobrotu uprkos postojanju zla koje zapažamo oko sebe?

OD PRIZNANJA DO UTEHE

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Danilo 9, Jeremija 25,11.12; Jeremija 29,10; 2. O carevima 19,15–19; Matej 5,16; Jakov 5,16.

Tekst za pamćenje: „Gospode, usliši, Gospode, oprosti, Gospode, pazi i učini, ne časi, sebe radi, Bože moj, jer je Tvoje ime prizvano na ovaj grad i na Tvoj narod.“ (Danilo 9,19)

Deveto poglavlje knjige proroka Danila sadrži jednu od naj-snažnijih molitava u Bibliji. U ključnim trenucima u svom životu, Danilo pribegava molitvi da bi se izborio sa izazovima koji su se našli pred njim. Kada su se Danilo i njegovi prijatelji suočili sa smrću zbog tajanstvenog sna koji je usnio neznabožacki car, prorok pristupa Bogu u molitvi (Danilo 2). Kada je prema carskom dekretu bilo zabranjeno da se molitve upućuju drugim bogovima osim caru, Danilo je nastavio da se svakodnevno moli okrenut prema Jerusalimu (Danilo 6). Prema tome, kada razmatramo molitvu u tekstu Danilo 9, ne zaboravimo da viđenje o 2300 večeri i jutara iz 8. poglavlja Knjige proroka Danila u velikoj meri utiče na proroka. Iako je proročanstvo bilo pojašnjeno u opštim crtama, Danilo ne razume vremensko razdoblje spomenuto u razgovoru dva nebeska bića: „Do dvije tisuće i tri stotine dana i noći; onda će se Svetinja očistiti.“ (Danilo 8,14) Tek je u 9. poglavlju proroku data veća svetlost i ovog puta takođe je u pitanju odgovor na iskrenu molitvu.

SREDIŠNJE MESTO BOŽJE REČI

Pročitajte: Danilo 9,1.2. Danilo kaže „razumjeh iz knjiga“ proročanstvo koje tako pažljivo proučava. Na koju biblijsku knjigu ili knjige misli?

Kada pogledamo ovu molitvu, postaje jasno da proističe iz pomnog proučavanja Božjeg prethodnog otkrivenja Mojsiju i prorocima. Saznavši iz Jeremijinih spisa da će njegovo vreme zarobljeništva trajati 70 godina (videti: Jeremija 25,11.12; Jeremija 29,10), Danilo shvata važnost istorijskog trenutka u kome živi.

Imajmo na umu da Danilo upućuje molitvu 539. godine p. n. e., kada Persijsko carstvo stupa na mesto Vavilona. Skoro sedamdeset godina je proteklo otkako je Navuhodonosor osvojio Jerusalem i uništio Hram. Prema tome, prema Jeremijinom proročanstvu, Božji narod uskoro će se vratiti u svoju domovinu. Oslanjajući se na Božju reč, Danilo zna da će se njegovom narodu dogoditi nešto važno i da će se, kao što Bog obećava u svojoj Reči, ropstvo u Vavilonu uskoro okončati i Jevreji vratiti u svoj dom.

Na osnovu proučavanja Pisma koje mu je dostupno, Danilo isto tako shvata koliko su ozbiljni gresi njegovog naroda. Pošto su prekršili zavet, ugrozili su svoj odnos sa Bogom; neizbežna posledica je, dakle, ropstvo (3. Mojsijeva 26,14–45). Prema tome, proučavanje Božjeg otkrivenja omogućava Danilu da shvati vreme u kome se nalazi, kao i važnost da se moli Bogu za narod.

Kako se bližimo poslednjim danima zemaljske istorije, moramo više nego ikada da proučavamo Božju Reč i živimo u skladu sa njom. Samo Pismo može da nam pruži merodavno objašnjenje sveta u kome živimo. Uostalom, Pismo daje izveštaj o velikoj borbi između dobra i zla, i tako otkriva da će se ljudska istorija završiti uništenjem zla i uspostavljanjem Božjeg večnog carstva. Što više proučavamo Pismo, bolje možemo da razumemo savremene prilike u svetu i naše mesto u njemu, kao i razloge za nadu u svetu koji je uopšte ne nudi.

Kako nam Biblija pomaže da u određenoj meri shvatimo svet koji sam po sebi, kako se lako može učiniti, uopšte nema smisla?

MOLBA ZA BLAGODAT

Pročitajte tekst Danilo 9,3–19. Na osnovu čega Danilo preklinje za milost?

U ovoj molitvi treba naročito da zapazimo nekoliko pojedinosti.

Prvo, Danilo nigde u svojoj molitvi ne traži bilo kakvo objašnjenje za nesreće koje su zadesile jevrejski narod. On zna zašto se to dogodilo. U velikom delu molitve Danilo lično navodi razloge: „I ne slušasmo glasa Gospoda Boga svojega da hodimo po zakonima Njegovijem, koje nam je dao preko slugu svojih proroka.“ (Danilo 9,10) Poslednji put kada Danilo nije nešto razumeo bilo je na kraju 8. poglavlja Knjige proroka Danila, kada kaže da ne shvata viđenje o 2300 večeri i jutara (Danilo 8,27).

Druga pojedinost je da ova molitva predstavlja molbu za Božju blagodat, Božju spremnost da oprostí svom narodu čak i ako su grešili i činili zlo. U određenom smislu, ovde zapažamo snažno oslanjanje na jevanđelje od strane grešnih ljudi koji nemaju svojih zasluga, a koji ipak traže blagodat koju ne zaslužuju i oprostíenje koje nisu zaradili. Zar to nije položaj u kome se svako od nas lično nalazi pred Bogom?

Pročitajte tekst Danilo 9,18.19. Šta još Danilo navodi kao razlog da Gospod usliši njegovu molitvu?

Još jedan deo Danilove molitve zaslužuje da bude spomenut: molba da se proslavi Božje ime. Odnosno, molitva nije upućena radi Danila lično ili njegovog naroda, već radi Boga (Danilo 9,17–19). Drugim rečima, molba mora biti odobrena jer će se time Božjem imenu odati čast.

Pročitajte: 2. O carevima 19,15–19. Na koje načine Jeze kijina molitva podseća na Danilovu? Šta tekst Matej 5,16. kaže o tome kako mi, takođe, možemo proslaviti Boga?

VREDNOST POSREDOVANJA

Pročitajte: Danilo 9,5–13. Šta je značajno u vezi sa činjenicom da Danilo neprestano govori da smo „mi“ pogrešili, uključujući na taj način i sebe u grehe koji su na kraju doneli takvu nesreću narodu?

Danilova molitva samo je jedna među drugim značajnim posredničkim molitvama u Bibliji. Takve molitve dodiruju Božje srce, odbacujući sud i donoseći izbavljenje od neprijatelja. Kada je Bog spreman da uništi ceo jevrejski narod, Mojsijevo posredovanje zaustavlja Njegovu ruku (2. Mojsijeva 32,7–14; 4. Mojsijeva 14,10–25). Čak i kada velika suša preti da uništi zemlju, Bog uslišava Ilijinu molitvu i izliva kišu obnavljajući zemlju (1. O carevima 18).

Kada se molimo za članove porodice, prijatelje i druge ljude i prilike, Bog čuje naše molitve i može da deluje. Ponekad je možda potrebno više vremena da molitva bude uslišena, ali možemo biti sigurni da Bog nikada ne zaboravlja potrebe svoje dece (videti: Jakov 5,16).

U ovom slučaju, Danilo ima ulogu posrednika između Boga i naroda. Proučavajući Pismo, prorok shvata kako je njegov narod postao grešan kršeći Božji zakon i odbijajući da posluša Božje opomene. Prema tome, uviđajući njihovo očajno duhovno stanje, Danilo se moli za isceljenje i oprostjenje. Međutim, prorok se takođe poistovećuje sa svojim narodom. Danilo na određeni način prikazuje Hristovu ulogu kao našeg posrednika (Jovan 17). Međutim, postoji korenita razlika: Hristos je „bez greha“ (Jevrejima 4,15) i zato nije potrebno da priznaje lični greh ili da prinosi žrtve za oprostjenje (Jevrejima 7,26.27). Međutim, On se poistovećuje na jedinstveni način sa grešnicima: „Jer Onoga koji ne znadijaše grijeha nas radi učini grijehom, da mi budemo pravda Božija u Njemu.“ (2. Korinćanima 5,21)

„Ako biste sjedinili sve što je dobro i sveto i plemenito i ljubazno u čoveku, a zatim to predstavili Božjim anđelima kao vid učestvovanja u spasenju ljudske duše ili zadobijanja zasluga, predlog bi bio odbacjen kao izdaja.“ (Elen Vajt, *Faith and Works*, str. 24) Čemu nas ove reči uče o našoj potrebi za Posrednikom koji će posredovati za nas?

Danilova posrednička molitva obuhvata dva glavna pitanja: greh naroda i opustošenje Jerusalima. Dakle, Božji odgovor odnosi se na te dve molbe. Kroz Mesijino delo narod će biti otkupljen i Svetilište pomazano. Međutim, te dve posebne molbe uslišene su na način koji prevazilazi neposredni istorijski okvir Danilovog vremena: delo Mesije doneće dobro celom ljudskom rodu.

Pročitajte tekst Danilo 9,21–27. Kakvo delo je trebalo izvršiti u razdoblju od 70 sedmica? Zašto ga samo Isus može ostvariti?

1. „Da se svrši prestup.“ Jevrejska reč za „prestup“ (pesha`) ukazuje na namerne prestupe potčinjene osobe u odnosu na nadređenu (na primer, Priče Solomonove 28,24). Ova reč takođe se javlja u Bibliji u vezi sa otvorenim čovekovim odbacivanjem Boga (Jezekilj 2,3). Međutim zahvaljujući Isusovoj krvi pobuna protiv Boga je ugušena i ljudima se nude zasluge koje teku sa Golgote.

2. „Da nestane greha.“ Ovaj glagol znači „zapečatiti“, a njegov smisao u ovom tekstu jeste da je greh oprostjen. Od pada, ljudski rod ne može da živi prema Božjim merilima, ali Mesija će se postarati za naše pogreške.

3. „Da se očisti bezakonje.“ Kao što Pavle kaže: „Jer bi volja Očina da se u Nj useli sva punina. I kroza Nj da primiri sve sa sobom, umirivši krvlju krsta Njegova, kroza Nj sve, bilo na zemlji ili na nebu.“ (Kološanima 1,19,20) Ovo, takođe, samo Isus može da ostvari.

4. „Da se dovede večna pravda.“ Hristos je zauzeo naše mesto na krstu i time nam darovao blaženo stanje da budemo „pravi“ pred Bogom. Samo verom možemo primiti tu pravедnost koja potiče od Boga.

5. „Da se zapečati utvara i proroštvo.“ Kada je Hristos ponudio sebe u žrtvu, starozavetna proročanstva koja su ukazivala na Njegovo pomiriteljsko delo bila su zapečaćena, odnosno ispunjena.

6. „Da se pomaže Sveti nad svetima.“ Sveti nad svetima koji se ovde spominje nije osoba već mesto. Ta izjava se odnosi na početak Hristove posredničke službe u nebeskoj Svetinji (Jevrejima 8,1).

Na kraju viđenja o 2300 večeri i jutara, prorok je žalostan jer ga ne razume (Danilo 8,27). Deset godina kasnije, Gavriilo pomaže Danilu da „razumije“ viđenje (Danilo 9,23). Ovo kasnije otkrivenje pruža informaciju koja je nedostajala i otkriva da će se Mesijino delo ostvariti na kraju razdoblja od 70 sedmica. Prema principu dan za godinu i predviđenom toku događaja, 70 sedmica mora biti shvaćeno kao 490 godina. Polazna tačka tog perioda jeste zapovest o obnovi i ponovnoj izgradnji Jerusalema (Danilo 9,25). Taj nalog izdaje car Artakserks 457. godine p. n. e. On omogućava Jevrejima da pod Jezdrinim vođstvom ponovo izgrade Jerusalem (Jezdra 7). Prema biblijskom tekstu, 70 sedmica je „određeno“ ili „odsećeno“. To ukazuje da je vremensko razdoblje od 490 godina odsećeno od dužeg vremenskog perioda, odnosno od 2300 godina, određenog u 8. poglavlju. Iz toga sledi da 2300 godina i 490 godina imaju istu polaznu tačku, 457. godinu p. n. e.

Proročanstvo o 70 sedmica podeljeno je na tri dela: 7 sedmica, 62 sedmice i sedamdesetu sedmicu.

Sedam sedmica (49 godina) najverovatnije se odnosi na vreme u toku kog će Jerusalem biti obnovljen. Posle ovih 7 sedmica, uslediće 62 sedmice (434 godine) koje će dovesti do „Pomazanika Vojvode“ (Danilo 9,25). Dakle, 483 godine posle Artakserksovog proglašenja, odnosno 27. godine, Isus Mesija se krštava i biva pomazan Svetim Duhom za svoju mesijansku službu.

U toku 70. sedmice uslediće drugi važni događaji: 1) „Pogubljen će biti Pomazanik“ (Danilo 9,26), što se odnosi na Hristovu smrt. 2) Mesija „utvrdiće zavjet s mnogima za sedmicu dana“ (Danilo 9,27). Reč je o posebnoj misiji koju će Isus i apostoli izvršiti među jevrejskim narodom. Ostvariće se u vreme poslednje „sedmice“, od 27. do 34. godine. 3) „A u polovinu sedmice ukinuće žrtvu i prinos“ (Danilo 9,27). Tri i po godine posle Isusovog krštenja (odnosno, u sredini sedmice), On okončava žrtveni sistem – u smislu da nema više proročki značaj – prinoseći sebe kao poslednju i savršenu žrtvu Novog zaveta, ukidajući potrebu za daljim životinjskim žrtvama. Poslednja sedmica proročanstva o 70 sedmica završava se 34. godine, kada Stefan biva kamenovan, a evanđeoska poruka počinje da doseže ne samo do Jevreja, već i do neznabožaca.

Pročitajte tekst Danilo 9,24–27. Čak i usred velike nade i obećanja o Mesiji, čitamo o nasilju, ratu i uništenju. Kako nas to može uveriti da usred nesreća u životu i dalje postoji nada?

ZA DALJE PROUČAVANJE

Sledi tabela u kojoj je objašnjeno kako je proročanstvo o 70 sedmica u tekstu Danilo 9,24–27 povezano sa proročanstvom o 2300 godina iz teksta Danilo 8,14. i kako predstavlja njegovu polaznu tačku. Ako računamo 2300 godina od 457 godine p. n. e. (setimo se da izbrišemo nepostojeću nultu godinu), dobijamo 1844. godinu; ili, ukoliko računate preostalih 1810 godina od 34. godine (2300 manje prvih 490 godina), takođe dobijate 1844. godinu. Prema tome, očišćenje Svetinje iz teksta Danilo 8,14. započinje 1844. godine.

Zapazite i kako se 1844. uklapa sa onim što smo videli u 7. i 8. poglavlju Knjige proroka Danila. Odnosno, sud iz 7. poglavlja, što je isto što i očišćenje Svetinje u 8. poglavlju (pogledajte lekcije iz poslednje dve sedmice), javlja se posle 1260 godina progonstva (Danilo 7,25), a pre Drugog Isusovog dolaska i uspostavljanja Njegovog večnog carstva.

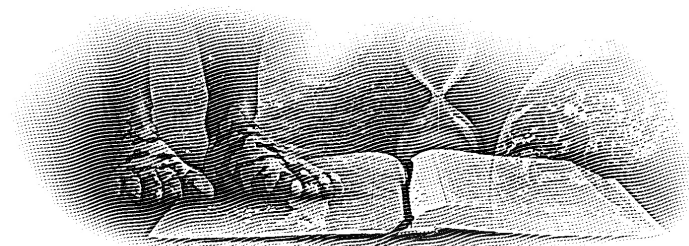
Proročanstvo o 2300 godina

490 godina	1810 godina	
457. godina p. n. e.	34. godina	1844. godina

ZA RAZMIŠLJANJE:

- Proučavaoci Biblije su govorili, i to s pravom, da su proročanstva o 2300 dana i 70 sedmica jedno te isto proročanstvo. Zašto to smatraju? Kakav dokaz možete pronaći da potkrepite ovu tvrdnju?
- Šta možemo naučiti iz Danilove posredničke molitve, a što nam može pomoći u našem posredničkom molitvenom životu?
- Hristova žrtva prineta za nas je naša jedina nada. Kako nam ta činjenica može pomoći da ostanemo ponizni i, što je još važnije, da volimo druge i da im praštamo? Šta nam govori tekst Luka 7,40–47?
- Zapazite kako je Pismo u središtu Danilove molitve i nade. Uostalom, narod je bio nemilosrdno poražen, ljudi proterani, zemlja opustošena, glavni grad uništen. Pa ipak, on ima nadu da će se uprkos svemu tome narod vratiti u svoj dom. Odakle bismo crpili ovakvu nadu osim iz Biblije i Božjih obećanja koja su u njoj zapisana? Šta to treba da nam kaže o nadi koju takođe možemo dobiti iz obećanja u Reči?

OD BORBE DO POBEDE

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Efescima 6,12; Danilo 10; Jezdra 4,1–5; Isus Navin 5,13–15; Otkrivenje 1,12–18; Kološanima 2,15; Rimljanima 8,37–39.

Tekst za pamćenje: „Ne boj se, mili čovječe; mir da ti je, ohrabri se, ohrabri se!“ (Danilo 10,19)

Deseto poglavlje Knjige proroka Danila upoznaje nas sa poslednjim Danilovim viđenjem, koje se nastavlja u 11. i 12. poglavlju. Na početku poglavlja rečeno je da se to viđenje odnosi na „velike stvari“ (veliki sukob) (Danilo 10,1). Dok 11. poglavlje Knjige proroka Danila iznosi određene pojedinosti o ovom sukobu, tekst Danilo 10 pokazuje njegovu duhovnu stranu i otkriva da iza prizora zemaljskih borbi besni duhovni sukob kosmičkih razmera. Dok budemo proučavali ovo poglavlje, videćemo da se u taj kosmički sukob uključujemo kada se molimo na način koji ima duboke posledice. Međutim, u tim borbama nismo sami; Isus vodi bitku protiv sotone u naše ime. Naučićemo da se konačna borba u koju smo uključeni ne vodi protiv zemaljskih, ljudskih sila, već sila tame.

Kao što je apostol Pavle rekao vekovima nakon Danila: „Jer vaš rat nije s krvlju i s tijelom, nego s poglavarima i vlastima, i s upraviteljima tame ovoga svijeta, s duhovima pakosti ispod neba.“ (Efescima 6,12) Konačno, naš uspeh u sukobu počiva na Isusu Hristu, koji je lično porazio sotonu na krstu.

Pročitajte tekst Danilo 10,1–3. Šta Danilo ponovo čini?

Danilo ne navodi razloge dugog perioda žalosti. Međutim, takvo usrdno posredovanje najverovatnije je podstaknuto prilikama u kojima su se našli Jevreji, koji su se upravo vratili iz Vavilona u Palestinu.

Pročitajte: Jezdra 4,1–5. Sa kakvim se izazovima Jevreji suočavaju posle povratka?

Iz teksta Jezdra 4,1–5 saznajemo da se Jevreji u tom trenutku, dok pokušavaju da obnove Hram, suočavaju sa snažnim protivljenjem. Samarjani šalju lažne izveštaje u persijski dvor, navodeći cara da zaustavi radove na izgradnji. S obzirom na takvu krizu, Danilo tri sedmice moli Boga da utiče na Kira da dozvoli da se radovi nastave.

U tom trenutku, Danilo verovatno ima blizu devedeset godina. On ne misli na sebe, već na svoj narod i izazove s kojima se suočavaju. On tri pune sedmice istrajava u molitvi pre nego što prima odgovor od Boga. Za to vreme prorok se skromno hrani, uzdržavajući se od ugodnih jela i mazanja uljem. On je potuno nezainteresovan za svoju udobnost i izgled, već je duboko zabrinut za dobrobit svojih sunarodnika Jevreja u Jerusallimu hiljadama kilometara daleko.

Dok posmatramo Danilov molitveni život, možemo naučiti vredne pouke. Prvo, treba da istrajemo u molitvi, čak i kada naše molitve nisu odmah uslišene. Drugo, treba da posvetimo vreme da se molimo za druge. Ima nečeg posebnog u posredničkoj molitvi. Ne zaboravite da „Gospod povraća što bješe uzeto Jovu pošto se pomoli za prijatelje svoje“ (O Jovu 42,10). Treće, molitva navodi Boga da učini nešto konkretno i stvarno. Molimo se zato uvek, upućujemo različite molitve. Suočeni sa nepodnošljivim iskušenjima, velikim poteškoćama i ogromnim izazovima, predajmo svoje terete Bogu u molitvi (Efescima 6,18).

Pročitajte tekst Danilo 10,12. Šta ovaj stih govori o molitvi kao objektivnom iskustvu koje Boga pokreće da učini nešto, pre nego kao o subjektivnom iskustvu zahvaljujući kom se osećamo dobro kad je o Bogu reč?

Pročitajte: Danilo 10,4–9. Šta se u ovom tekstu događa Danilu?

Dok Danilo opisuje svoje iskustvo, jedva da možemo da zamislimo izuzetnu lepotu prizora koji vidi. Ta ljudska prilika (Danilo 10,5.6) liči na „Sina Čovečijeg“ prikazanog u viđenju o nebeskom sudu (Danilo 7,13). Njegova lanena odeća podseća na sveštenu odeću (3. Mojsijeva 16,4), što ovu osobu poredi sa „Poglavarem vojske“ prikazanom u vezi sa nebeskim Svetilištem (Danilo 8). Zlato je takođe povezano sa sveštenu odjećom kao znak carskog dostojanstva. Na kraju, poređenje ove ličnosti sa munjom, vatrom, bronzom i snažnim glasom prikazuje ga kao natprirodno biće. U pitanju je neko ko je obdaren sveštenu odjećom, carskim i vojnim odlikama. Ova osoba takođe ima zanimljive sličnosti sa nebeskim bićem koje se javlja Isusu Navinu neposredno pre osvajanja Jerihona (Isus Navin 5,13.14). U viđenju, Isus Navin vidi „Vojvodu vojske Gospodnje“. Zanimljivo je to što je jevrejska reč prevedena kao „vojvoda“ (*sar*) ista reč prevedena kao „knez“ koja se u tekstu Danilo 10,21 odnosi na Mihaila. Međutim, veća podudarnost javlja se između Knjige proroka Danila i Jovanovog Otkrivenja.

Kakve sličnosti pronalazimo između Danilovog viđenja Boga u tekstu Danilo 10 i onih iz tekstova Isus Navin 5,13–15. i Otkrivenje 1,12–18?

Prema Danilovim rečima, oni koji su pored njega uplašeni su, a sam Danilo, slab i nemoćan, pada na zemlju. Manifestacija Božjeg prisustva prosto ga savladava. Ipak, kakvi god da su njegovi trenutni strahovi, Danilovo viđenje pokazuje da Bog upravlja istorijom. Zaista, kako se viđenje odvija, videćemo da Bog Danilu otkriva opšti pregled ljudske istorije od vremena proroka do uspostavljanja Božjeg carstva (Danilo 11. i 12).

Ako Gospod, kao što stalno iznova vidimo u Knjizi proroka Danila, može da upravlja ljudskom istorijom, šta On može učiniti u našem ličnom životu?

DODIR ANĐELA

Pročitajte tekst Danilo 10,10–19. Šta se događa svaki put kada anđeo dodirne Danila?

Preplavljen sjajem božanske svetlosti, prorok pada ničice. Tada dolazi anđeo da ga dotakne i uteši. Dok čitamo izveštaj, zapazite da anđeo dotiče Danila tri puta.

Prvi dodir osposobljava proroka da ustane i čuje reči utehe koje dolaze sa Neba: „Ne boj se, Danilo, jer prvoga dana kad si upravo srce svoje da razumijevaš i da mučiš sebe pred Bogom svojim, uslišene biše riječi tvoje, i ja dodoh zbog tvojih riječi.“ (Danilo 10,12) Danilova molitva pokrenula je nebesa. Za nas to predstavlja sigurnost da Bog čuje naše molitve, što je velika uteha u trenucima nevolje.

Drugi dodir osposobljava Danila da govori. Prorok izliva svoje reči pred Gospodom, izražavajući svoja osećanja i strah: „Gospodaru moj, od ove utvare navališe moji bolovi na mene i nema snage u meni. A kako može sluga mojega gospodara govoriti s gospodarem mojim? Jer od ovoga časa u meni nesta snage i ni dihanje ne osta u meni.“ (Danilo 10,16.17) Dakle, Bog ne samo da nam se obraća; On želi da mu kažemo svoja osećanja, potrebe i težnje.

Treći dodir donosi mu snagu. Kada Danilo uviđa svoju nedostojnost, anđeo ga dodiruje i teši Božjim mirom: „Ne boj se, mili čovječe; mir da ti je, ohrabri se, ohrabri se.“ (Danilo 10,19) Ne zaboravite da je anđeo poslat Danilu kao odgovor na njegovu molitvu, da mu pruži razumevanje i uvid u određena pitanja. Drugim rečima, viđenje koje sledi u 11. poglavlju ohrabriće Danila kao odgovor na njegovo tugovanje i razmišljanje o trenutnim prilikama u Jerusalimu. Kada je Bog na našoj strani, možemo imati mir čak i kada se suočimo sa nedaćama. Njegov dodir pun ljubavi osposobljava nas da gledamo u budućnost ispunjeni nadom.

„Nebo može biti veoma blizu i nama u našoj svakidašnjici.“ (Elen Vajt, *Čeznja vekova*, str. 28; str. 48. original) Koliko često razmišljate o tome koliko su Nebo i Zemlja tesno povezani? Kako možete da živite drugačije ukoliko ovu istinu sačuvate u svom srcu i umu?

Pročitajte: Danilo 10,20.21. Šta je u ovom tekstu otkriveno Danilu?

Nebeski glasnik pomera zavesu i otkriva Danilu kosmički rat koji se odvija iza prizora ljudske istorije. Čim Danilo započinje molitvu, duhovna bitka počinje da se vodi između Neba i Zemlje. Nebeska bića započela su borbu sa persijskim carem da dozvoli Jevrejima da nastave obnovu Hrama. Iz uvodnog dela 10. poglavlja Knjige proroka Danila saznajemo da je persijski car Kir. Međutim, sam car ne može da pruži značajan otpor nebeskom biću. To ukazuje da iza ljudskog cara stoji duhovna sila koja podstrekava Kira da zaustavi Jevreje u obnovi Hrama.

Slične prilike vladaju u 28. poglavlju Knjige proroka Jezekilja, u kome car tirski predstavlja sotonu, duhovnu silu koja se krije iza cara toga grada. Prema tome, ne treba da nas iznenadi što persijski carevi protiv kojih Mihailo dolazi da se bori uključuju sotonu i njegove anđele. To pokazuje da pored ljudskog protivljenja obnovi Hrama u Jerusalimu postoji slično protivljenje u duhovnom carstvu.

Pročitajte: Danilo 10,13. Kakva je bitka ovde opisana?

„Dok se sotona trudio da utiče na najviše vlasti u Medo–Persijskom carstvu da postanu nesklone prema Božjem narodu, anđeli su delovali u korist prognanika. Bio je to sukob u koji se uključilo celo Nebo. Preko proroka Danila dobili smo uvid u tu tešku bitku između sila dobra i sila zla. Anđeo Gavriilo tri sedmice rvaio se sa silama tame, trudeći se da poništi uticaje koji su delovali na Kirov um; i pre nego što se ovaj sukob završio, Hristos je došao da lično pomogne Gavrilu. Sam Gavriilo izjavljuje: ‘Ali, knez carstva persijskoga staja mi nasuprot dvadeset i jedan dan; ali, gle, Mihailo, jedan od prvih knezova, dođe mi u pomoć; tako ja ostah onde kod careva persijskih.’ (Danilo 10,13) Sve što je Nebo moglo da učini za Božji narod, bilo je učinjeno. Pobjeda je konačno bila postignuta; sile neprijatelja bile su zadržavane za vreme svih dana Kirove vladavine i za vreme svih dana vladavine njegovog sina Kambiza, koji je vladao oko sedam i po godina.“ (Elen Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 370; str. 571.572. original)

KNEZ POBEDNIK

Najistaknutija ličnost u Knjizi proroka Danila jeste osoba koja se u početku naziva „Sin Čovečiji“ (Danilo 7,13) ili „Poglavar vojske“ (Danilo 8,11). Na kraju saznajemo da mu je ime Mihailo (Danilo 10,12), što znači „Ko je kao Bog?“. On dolazi da pomogne Gavrilu u sukobu sa persijskim carem (Danilo 10,13). Anđeo upućuje na ovo nebesko biće kao na „Mihaila, Kneza vašega“ (Danilo 10,21), naime, Kneza Božjeg naroda. Mihailo se javlja kasnije u Knjizi proroka Danila kao Onaj koji brani Božji narod (Danilo 12,1). Iz 9. poglavlja Poslanice Judine saznajemo da se Mihailo, koga nazivaju i arhanđel, bori protiv sotone i vaskrsava Mojsija. Tekst Otkrivenje 12,7 otkriva da je Mihailo vođa nebeske vojske koja će poraziti sotonu i njegove pale anđele. Prema tome, Mihailo nije niko drugi do Isus Hristos. Kao što Persijsko carstvo ima svog vrhovnog zapovednika, duhovnu silu koja se krije iza čoveka koji ima ulogu vođe, tako Božji narod ima svog Vrhovnog Zapovednika Mihaila, koji stupa u borbu i pobeđuje u kosmičkom ratu u njihovu korist.

Pročitajte: Kološanima 2,15. Kako je Isus ostvario pobedu u kosmičkom sukobu?

Kada se suočavamo sa silama zla, možemo imati veru u Isusa našeg Pobjednika. On pobeđuje sotonu u početku svoje javne službe. U toku svog zemaljskog života, On pobeđuje sotonu u pustinji kada je izložen iskušenjima, On se bori protiv demonskih hordi i oslobađa narod od sile tame. Isus je porazio zlo čak i kada je bilo skriveno iza Petrovog pokušaja da Ga odvraća od nastavka putovanja prema Golgoti. U svom poslednjem obraćanju učenicima, Isus govori o svojoj skoroj smrti kao bici koja će dostići vrhunac u odlučujućoj pobedi nad sotonom: „Sud je ovome svijetu; sad će biti istjeran knez ovoga svijeta napolje. I kad Ja budem podignut od zemlje, sve ću privući k Sebi.“ (Jovan 12,31.32)

Ponekad kada pogledamo oko sebe, prilike zaista izgledaju loše. Nasilje, nemoralnost, pokvarenost i bolesti svuda vladaju. Neprijatelj, koji nije od mesa i krvi, surovo nas napada sa svih strana. Ali, ma koliko teške bile naše borbe, Isus se bori za nas i stoji kao naš Knez i Prvosveštenik u nebeskom Svetilištu.

Pročitajte tekst Rimljanima 8,37–39. Kako možemo dati obećanje da ćemo sticati stvarna iskustva u svom hrišćanskom životu?

ZA DALJE PROUČAVANJE

„Anđeo Gavriilo tri sedmice rvao se sa silama tame, trudeći se da poništi uticaje koji su delovali na Kirov um... Sve što je Nebo moglo da učini za Božji narod, bilo je učinjeno. Pobjeda je konačno bila postignuta; sile neprijatelja bile su zadržavane za vreme svih dana Kirove vladavine i za vreme svih dana vladavine njegovog sina Kambiza.“ (Elen Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 370; str. 572. original)

„Kakvu je veliku čast Veličanstvo Neba ukazalo Danilu! On umiru je svog uzdrhtalog slugu i uverava ga da je njegova molitva uslišena na Nebu. Kao odgovor na tu usrdnu molitvu, anđeo Gavriilo je bio poslan da utiče na srce persijskog vladara. Monarh se odupirao uticaju Božjeg Duha tri sedmice dok se Danilo molio i postio, ali je Knez Neba, Arhanđel, Mihailo, bio poslan da preokrene srce tvrdovratog cara i da ga navede da preduzme neke odlučne korake i tako usliši Danilovu molitvu.“ (Elen Vajt, *The Sanctified Life*, str. 51)

ZA RAZGOVOR:

- Iako nismo prvi ljudi u hrišćanskoj istoriji koji uviđaju ovu istinu, kao adventistički hrišćani mi smo snažni zastupnici motiva „velike borbe“ ili ideje da je čitav univerzum deo epske borbe između Hrista i sotone. Mi verujemo da je svako ljudsko biće uključeno u tu borbu. Drugi, čak i svetovni ljudi, govore o postojanju neke vrste borbe u koju smo svi uključeni. Kakvo je vaše ikststvo kad je reč o velikoj borbi? Kako se ona ispoljava u vašem životu? Šta ste naučili, a što može pomoći i drugima u toj borbi?
- Pročitajte: Efescima 6,10–18. Zapazite očigledne vojne slike koje Pavle koristi. Kakva „uputstva za bitku“ su ovde data za nas koji učestvujemo u velikoj borbi?
- U tekstu Danilo 10,11 Danila po drugi put (videti: Danilo 9,23) nazivaju *hamudot* ili mio. Šta nam to govori o tesnoj povezanosti, čak i emocionalnoj povezanosti, između Neba i Zemlje? Razmislite koliko je ova stvarnost korenito drugačija kada se uporedi sa uobičajenim ateističkim gledištem velikog dela savremenog sveta. Kakvu nadu nam nudi biblijsko gledište, kakvo vidimo u ovom izveštaju o Danilu?

OD SEVERA I JUGA DO KRASNE ZEMLJE

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Danilo 11; Danilo 8,3–8.20–22; Isaija 46,9.10; Danilo 8,9.23; Matej 27,33–50.

Tekst za pamćenje: „I od razumnijeh će pasti neki da bi se okušali i očistili i ubijelili do roka, jer će biti još rok.“ (Danilo 11,35)

Na početku ovog izazovnog poglavlja treba naglasiti nekoliko pojedinosti. Prvo, Danilo 11 poklapa se sa prethodnim opštim pregledom proročanstava u Knjizi proroka Danila. Kao i u 2, 7, 8. i 9. poglavlju proročka poruka proteže se od vremena proroka do poslednjeg vremena. Drugo, spominje se smenjivanje svet-skih sila koje često ugnjetavaju Božji narod. Treće, srećan kraj predstavlja vrhunac svakog proročanstva. U 2. poglavlju kamen uništava lik; u 7. Sin Čovečiji prima carstvo; a u 8. i 9. poglavlju nebesko Svetilište se čisti zahvaljujući Mesijinoj službi.

Prema tome, 11. poglavlje obuhvata tri osnovne pojedinosti. Prvo, počinje izveštajem o persijskim carevima i govori o njihovim sudbinama i poslednjem vremenu, kada severni car napada Božju svetu goru. Drugo, opisan je niz bitaka između severnog i južnog cara i njihov uticaj na Božji narod. Treće, završava se srećnim krajem kada se severni car suočava sa smrću kod „Krasne svete gore“ (Danilo 11,45). Ovakav pozitivan završetak označava kraj zla i uspostavljanje Božjeg večnog carstva.

PROROČANSTVA O PERSIJI I GRČKOJ

Pročitajte: Danilo 11,1–4. Šta nas u ovom tekstu podseća na neka prethodna proročanstva iz Knjige proroka Danila?

Gavrilo govori Danilu da će tri cara nastati u Persiji. Za njima će se pojaviti četvrti car, koji će biti najbogatiji od svih i koji će nastojati da izazove Grke. Posle Kira, tri uzastopna cara vladaju nad Persijom: Kambiz (530–522. p. n. e.), lažni Smerdis (522. p. n. e.) i Darije I (522–486. p. n. e.). Četvrti car je Kserks, koji se spominje u knjizi o Jestiri kao Asvir. On je veoma bogat (Jestira 1,1–7) i priprema veliku vojsku za napad na Grčku, kao što je predviđeno u proročanstvu. Međutim, uprkos njegovoj moći, biva odbijen od strane manje vojske hrabrih grčkih vojnika.

Nije teško prepoznati Aleksandra Velikog kao moćnog cara koji se javlja u tekstu Danilo 11,3, koji postaje apsolutni vladar starog sveta. Umro je u 33. godini života ne ostavljajući iza sebe naslednika koji će upravljati carstvom. Tada je carstvo podeljeno između četiri generala: Seleuk vlada Sirijom i Mesopotamijom, Ptolomej Egiptom, Lizimah Tra kijom i delovima Male Azije, Kasander Makedonijom i Grčkom.

Upaređite sledeće tekstove: Danilo 11,2–4; Danilo 8,3–8.20–22. Kako ovi tekstovi zajedno pomažu da prepoznamo Aleksandra Velikog kao onog ko poseduje moć?

Šta možemo saznati iz ovog niza imena, datuma, mesta i istorijskih događaja? Prvo, saznajemo da je proročanstvo ispunjeno kao što je predskazao božanski glasnik. Božja reč nikada ne greši. Drugo, Bog je Gospod istorije. Možemo steći utisak da je smenjivanje političkih sila, vođa i carstava pokrenuto ambicijom različitih careva, diktatora i političara. Međutim, Biblija otkriva da Bog u konačnom smislu upravlja u svemu i da će pokretati točak istorije prema svom božanskom planu, koji će na kraju dovesti do iskorenjivanja zla i uspostavljanja Božjeg večnog carstva.

PROROČANSTVA O SIRIJI I EGIPTU

Pročitajte: Danilo 11,5–14. Šta se događa u ovom tekstu?

Nakon smrti Aleksandra Velikog, veliko Grčko carstvo bilo je podeљeno između četiri generala. Dvojica od njih – Seleuk u Siriji (sever) i Ptolomej u Egiptu (jug) – osnovali su dinastije koje su se međusobno borile oko upravljanja zemljom.

Većina proučavaoca Biblije shvata da se ratovi između severnog i južnog cara prorečeni u tekstu Danilo 11,5–14 odnose na mnoge bitke u koje su bile uključene te dve dinastije. Prema proročanstvu, dve dinastije pokušaće da se ujedine brakom, ali taj savez kratko će trajati (Danilo 11,6). Istorijski izvori nas izveštavaju da je Antioh II Teo (261–246. p. n. e.), unuk Seleuka I, oženio Bereniku, kćer egipatskog cara Ptolomeja II Filadelfa. Međutim, taj dogovor nije dugo trajao, i sukob koji je neposredno obuhvatao Božji narod uskoro se nastavio. Prema tome, Danilo 11 govori o nekim važnim događajima koji će uticati na život Božjeg naroda u vekovima nakon što prorok Danilo napusti poprište događaja.

Možemo postaviti pitanje zašto Gospod unapred otkriva sve te pojedinosti o ratovima koji obuhvataju carstva što se u tom delu sveta bore za prevlast. Razlog je jednostavan: ti ratovi utiču na Božji narod. Zato Gospod unapred objavljuje mnoge izazove s kojima će se Njegov narod suočiti u godinama koje slede. Takođe, Bog je Gospod istorije, i kada uporedimo proročki izveštaj sa istorijskim događajima, ponovo možemo videti da se proročka reč izvršava kako je predskazano. Bog koji proriče smenjivanje ovih helenističkih carstava koja se međusobno bore je Bog koji zna budućnost. On je dostojan našeg poverenja i vere. On je velik Bog, a ne idol koga je stvorila ljudska mašta. On ne samo da usmerava tok istorijskih događaja, već isto tako može da usmerava naš život ako Mu to dozvolimo.

Pročitajte tekst Isaija 46,9.10. U kojoj meri osnovnu hrišćansku teologiju nalazimo u ova dva stiha, i kakvu uzvišenu nadu možemo izvući iz njih? Pomislite koliko bi strašan bio 10. stih da Bog nije dobar i pun ljubavi, već osvetoljubiv i zao.

RIM I KNEZ ZAVETA

Pročitajte: Danilo 11,16–28. Iako je tekst težak, koje slike pronalazite u ovom tekstu a možete ih pronaći i na još nekim mestima u Knjizi proroka Danila?

Prenošenje moći sa helenističkih careva na paganski Rim prikazan je u tekstu Danilo 11,16: „I onaj došav na nj činiće što hoće, i neće biti nikoga da mu se opre; i ustaviće se u Krasnoj Zemlji, koju će potrti svojom rukom.“ Krasna Zemlja je Jerusalim, mesto u kom je živio stari Izrailj, a nova sila koja preuzima ovu oblast je paganski Rim. Isti događaj je, takođe, predstavljen horizontalnim širenjem malog roga, koji dolazi do Krasne Zemlje (Danilo 8,9). Prema tome, jasno je da je sila koja vlada svetom u tom trenutku paganski Rim.

Neke dodatne činjenice u biblijskom tekstu pojačavaju ovo opažanje. Na primer, „onaj koji nameće porez“ mora se odnositi na Cezara Avgusta. Upravo je u vreme njegove vladavine Isus rođen, a Marija i Josif putuju u Vitlejem radi popisa (Danilo 11,20). Takođe, prema proročanstvu, ovog vladara naslediće „neznatan čovjek“ (Danilo 11,21). Kako istorija pokazuje, Avgusta je nasledio Tiberije, usvojen Avgustov sin. Tiberije je poznat po tome što je bio ekscentrična i podla osoba.

Što je najvažnije, prema biblijskom tekstu, u vreme Tiberijeve vladavine „knez s kojim je učinio vjeru“ biće razbijen (Danilo 11,22). Ovo jasno ukazuje na raspeće Hrista, koga takođe nazivaju „Pomazanik Vojvoda“ („Pomazanik knez“) (Danilo 9,25; videti: Matej 27,33–50), jer je On usmrćen u vreme Tiberijeve vladavine. Upućivanje na Isusa u ovom tekstu kao na „kneza s kojim je učinio veru“ snažan je pokazatelj toka istorijskih događaja, ponovo dajući čitaocima moćan dokaz o Božjem zadivljujućem poznavanju budućnosti. Bog je bio u pravu u vezi sa svim što se prethodno dogodilo u proročanstvima, tako da Mu možemo u potpunosti verovati kad je reč o tome šta će se dogoditi u budućnosti.

Usred svih političkih i istorijskih događaja, u tim stihovima otkriva se Isus iz Nazareta, „knez s kojim je učinio vjeru“. Kako nam to pokazuje da Isus uprkos svim prevratima i političkim spletkama ostaje glavna ličnost u Pismu?

SLEDEĆA SILA

Pročitajte: Danilo 11,29–39. Koja se to sila uzdiže posle paganskog Rima?

Tekst Danilo 11,29–39 odnosi se na novi sistem moći. Iako se ovaj sistem nadovezuje na pagansko Rimsko carstvo i nasleđuje određene osobine svog preteče, istovremeno se i razlikuje u pojedinim aspektima. Biblijski tekst kaže da „drugi put neće biti kao prvi put“ (Danilo 11,29). Ako pogledamo dalje, uviđamo da se ponaša kao verska sila. Svoje napade uglavnom usmerava na Boga i Njegov narod. Osvrnimo se na neke postupke tog cara.

Prvo, „razljutiće se na sveti zavjet“ (Danilo 11,30). Taj tekst sigurno upućuje na Božji zavet spasenja, kome se car suprotstavlja.

Drugo, ovaj car stvoriće snage koje će „oskvrniti svetinju“ i ukinuti „žrtvu svagdašnju“ (Danilo 11,31). Zapazili smo u 8. poglavlju Knjige proroka Danila da mali rog obara temelje Božjeg „Svetilišta“ i da uzima „svagdašnju žrtvu“ (Danilo 8,11). Ovo se mora shvatiti kao duhovni napad na Hristovu službu u nebeskom Svetilištu.

Treće, kao posledica napada na Svetilište, ta sila postaviće „gnusobu pustošnu“ u Božjem hramu. Uporedan izraz „otpad pustošni“ ukazuje na dela otpadništva i pobune od strane malog roga (Danilo 8,13).

Četvrto, ova sila progona Božji narod: „I od razumnijih će pasti neki da bi se okušali i očistili i ubijelili do roka.“ (Danilo 11,35) Ovo nas podseća da je mali rog zbacio neke od vojske i od zvezda i pogazio ih (Danilo 8,10; uporedite: Danilo 7,25).

Peto, ovaj car „podignuće se i uzvisiće se iznad svakoga boga, i čudno će govoriti na Boga nad bogovima“ (Danilo 11,36). Ne iznenađuje što i mali rog takođe govori „velike stvari“ (Danilo 7,8), čak i protiv Boga (Danilo 7,25).

I druge sličnosti bismo mogli pomenuti, uzimajući u obzir tekst koji smo čitali u 7. i 8. poglavlju Knjige proroka Danila, ali ko predstavlja tu silu i zašto je toliko važno, uprkos društvenim pritiscima, da čvrsto ostanemo pri tome ko je ona?

Pročitajte: Danilo 11,40–45. Šta se ovde događa?

Sledeći izrazi pomažu nam da shvatimo ovaj tekst:

Poslednje vreme: Izraz „poslednje vreme“ javlja se samo u Knjizi proroka Danila (Danilo 8,17; Danilo 11,35.40; Danilo 12,4.9). Proučavanje Danilovih proročanstava ukazuje da se poslednje vreme proteže od pada papstva 1798. godine do vaskrsenja mrtvih (Danilo 12,2).

Severni car: Ovo ime prvo u geografskom smislu označava Seleukidsku dinastiju, ali se zatim odnosi na paganski i konačno na papski Rim. Kao takvo, ne opisuje geografsku lokaciju, već duhovnog neprijatelja Božjeg naroda. Pored toga, treba isto tako zapaziti da severni car predstavlja imitaciju pravog Boga, koji je u Bibliji simbolički povezan sa severom (Isaija 14,13).

Južni car: Ovo ime na početku označava Ptolomejsku dinastiju u Egiptu, jug Svete zemlje. Međutim, kako se proročanstvo odvija, poprima teološku dimenziju, i pojedini biblijski naučnici povezuju ga sa bezboštvom. Kao što Elen Vajt, komentarišući to što se u tekstu Otkrivenje 11,8 spominje Egipat, kaže: „To je bio izraz očiglednog bezboštva.“ (*Veli-ka borba*, str. 242; str. 269. original)

Krasna sveta gora: U starozavetna vremena ovaj izraz odnosio se na Sion, prestonicu i srce Izrailja, koji je geografski smešten u Obećanoj zemlji. Posle krsta, Božji narod više se ne određuje prema etničkoj pripadnosti i geografskom položaju. Prema tome, sveta gora mora biti simboličko obeležje Božjeg naroda raširenog svuda u svetu.

Dakle, možda događaje možemo protumačiti na sledeći način:

1) Južni car napada severnog cara: Francuska revolucija pokušala je da ukine religiju i porazi papstvo, ali nije uspela u tome. 2) Severni car napada i pobeđuje južnog cara: verske sile predvođene papstvom i njegovim saveznicima će na kraju nadvladati sile bezboštva i oformiti koaliciju sa poraženim neprijateljem. 3) Edom, Moav i istaknuti ljudi Amona će pobeći: neki od onih koji se nisu ubrajali u Božji pravi narod pridružiće se stadu u poslednjem času. 4) Severni car priprema napad na Svetu goru, ali dolazi njegov kraj: sile zla su uništene i Božje carstvo uspostavljeno.

Kako možemo izvući utehu iz saznanja da će na kraju Bog i Njegov narod izaći kao pobednici?

ZA DALJE PROUČAVANJE

Zanimljivo je da je u vezi sa tekstom Danilo 11,29–39 Martin Luter poistovetio gnusobu pustošnu iz teksta Danilo 11,31 sa papstvom i njegovim učenjima i praksom. Prema tome, povezanost 11. poglavlja Knjige proroka Danila sa 7. i 8. podržava gledište Lutera i mnogih drugih protestantskih komentatora da institucija papstva i njegova učenja predstavljaju ispunjenje ovih proročanstava u istoriji. U vezi s tim, Elen Vajt kaže: „Nijednoj crkvi u okvirima rimske vlasti nije bilo prepušteno da nesmetano uživa slobodu savesti. Čim je steklo vlast, papstvo je pružilo ruke da skrši sve koji su odbijali da priznaju njegovu prevlast, i tako su se jedna za drugom crkve pokoravale njegovoj moći.“ (*Velika borba*, str. 54; str. 62. original)

ZA RAZGOVOR:

- Kako možemo biti osetljivi prema osećanjima drugih, a ipak ne ugrožavati ono što Biblija uči o ulozi Rima u poslednjim danima?
- Tekst Danilo 11,33. glasi: „I razumni u narodu naučiće mnoge, i padaće od mača i ognja, ropstva i grabeža mnogo vremena.“ Šta te reči govore o sudbini pojedinih pripadnika Božjeg vernog naroda? Šta tekst, takođe, kaže o tome šta ovaj verni narod čini pre nego što bude mučen? Kakva poruka se u tome krije za nas danas?
- Tekst Danilo 11,36. glasi: „I taj će car činiti što hoće, i podignuće se i uzvisiće se iznad svakoga boga, i čudno će govoriti na Boga nad bogovima, i biće srećan dokle se ne svrši gnjev, jer će se izvršiti što je određeno.“ Na šta i na koga vas ovaj tekst podseća? (Videti: Isaija 14,12–17; 2. Solunjanima 2,1–4)
- U stihovima Danilo 11,27.29.35. koristi se izraz *lammo' ed* ili u „određeno vreme“. Šta nam taj izraz ponovo govori o Božjem upravljanju istorijom?

OD PRAHA ZEMALJSKOG DO ZVEZDA

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Danilo 12; Rimljanima 8,34; Luka 10,20; Rimljanima 8,18; Jevrejima 2,14.15; Jovan 14,29; Otkrivenje 11,3.

Tekst za pamćenje: „I razumni će se sjati kao svjetlost nebeska, i koji mnoge privedoše k pravdi, kao zvijezde vazda i do vijeka.“ (Danilo 12,3)

Knjiga proroka Danila započinje izveštajem o Navuhodonosoru koji osvaja Judeju i vodi zarobljenike u Vavilon; nasuprot tome, knjiga se završava izveštajem o Mihailu koji ustaje da oslobodi Božji narod iz Vavilona posljednjeg vremena. Odnosno, kao što je prikazano kroz celu Knjigu proroka Danila, na kraju, samom kraju, Bog sve okončava u korist svoga naroda.

Kao što smo videli, Danilo i njegovi drugovi ostaju verni Bogu i pokazuju neuporedivu mudrost usred iskušenja i izazova u izgnanstvu. Slično tome, kada se suoči sa nevoljama, Božji narod posljednjeg vremena takođe će ostati veran, naročito u „žalosno vrijeme, kakvoga nije bilo otkako je naroda do tada“ (Danilo 12,1). Poput Danila i njegovih drugova u Vavilonu, pokazaće mudrost i razum. Mudrost neće iskusiti samo kao ličnu vrlinu, već će se, kao rezultat te mudrosti, posvetiti tome da druge privedu pravdi. Neki će umreti ili biti usmrćeni, i tako se vratiti u prah zemaljski, ali će biti podignuti u večnost. Kao što biblijski tekst kaže: „I mnogo onijeh koji spavaju u prahu zemaljskom probudiće se, jedni na život vječni...“ (Danilo 12,2)

Pročitajte: Danilo 12,1. Ko menja tok istorije na kraju vremena? Kako nam stihovi Rimljanima 8,34. i Jevrejima 7,25. pomažu da shvatimo šta taj tekst znači?

Na početku svakog poglavlja u Knjizi proroka Danila, do sada, spomenuti su vladari nekog paganskog naroda. Tekst Danilo 12 isto tako počinje izveštajem o vladaru, ali za razliku od svih drugih poglavlja, vladar je božanski knez koji se podiže da oslobodi Božji narod iz neprijateljevih ruku.

Kada se osvrnemo na proučavanje 10. poglavlja Knjige proroka Danila, vidimo da je Mihailo isto ono moćno nebesko biće koje se javlja Danilu na reci Tigar. Tu dolazi kao nebeski predstavnik Božjeg naroda. On se javlja i na drugim mestima u Knjizi proroka Danila kao Sin Čovečiji (Danilo 7), Poglavar vojske (Danilo 8) i Pomazanik Vojvoda (Danilo 9). Dakle, Mihailo – čije ime znači „Ko je kao Bog?“ – ne može biti niko drugi do Isus lično.

Važno je da zapazimo u kom trenutku Mihailo deluje. Prema tekstu Danilo 12,1, On deluje „u to vreme“. Ovaj izraz odnosi se na vreme koje je upravo spomenuto u tekstu Danilo 11,40–45. To je vremensko razdoblje koje se proteže od pada papstva 1798. godine do vaskrsenja na kraju vremena (Danilo 12,2).

Iz glagola „podignuti“, koji se koristi u tekstu Danilo 12,1 sa ciljem da se opiše šta Mihailo čini, možemo zaključiti koja su dva važna vida Mihailovog delovanja. Prvo, glagol „podignuti“ upućuje na ustajanje careva s namerom da osvajaju i vladaju. Glagol prvenstveno ima vojni smisao. Pokazuje da Mihailo postupa kao vojni zapovednik koji štiti svoj narod i vodi ih posebnim putem u vreme poslednjih etapa velike borbe.

Drugo, glagol „podignuti“ takođe ukazuje na sliku suda. Mihailo se „podize“ da deluje kao zastupnik na nebeskom sudu. Kao Sin Čovečiji, On dolazi pred Starca da predstavlja Božji narod u vreme istražnog suda (Danilo 7,9–14). Prema tome, Mihailovo ustajanje ili podizanje tiče se vojnog i sudskog aspekta Njegovog dela. Drugim rečima, On je odenut silom da porazi Božje neprijatelje i da sa autoritetom predstavlja Božji narod na nebeskom sudu.

Razmislite o tome šta znači da se Mihailo podiže radi nas čak i sada. Kakvu nadu vam to pruža kao grešniku?

Tekst Danilo 12,1. govori o onima koji se „nađu zapisani u knjizi“? Šta to znači?

Vreme Mihailovog delovanja takođe je opisano kao vreme nevolje kakve nije bilo. Ono odgovara vremenu kada će se Božji Duh povući od pobunjenog ljudskog roda. Tada će se sedam poslednjih zala, izraz Božjeg gneva prema narodima, izliti na Vavilon poslednjeg vremena (Otkrivenje 16; Otkrivenje 18,20–24), i sile tame biće puštene da deluju u svetu. Elen Vajt o tom razdoblju piše: „Sotona će baciti stanovnike Zemlje u veliku, konačnu nevolju. Kada Božji anđeli prestanu da zadržavaju strašne oluje ljudskih strasti, biće oslobođeni svi elementi sukoba. Ceo svet biće uvučen u propast mnogo strašniju od one koja je zadesila stari Jerusalim.“ (Velika borba, str. 549; str. 614. original)

Međutim, Božji narod biće izbavljen u toku ovog strašnog razdoblja jer ih je Isus, nebeski Prvosveštenik, opravdao na istražnom sudu održanom na Nebu, a njihova imena zapisana su u knjizi.

Da bismo shvatili značenje te knjige, treba da imamo na umu da se u Bibliji spominju dve vrste nebeskih knjiga. Jedna sadrži imena onih koji pripadaju Gospodu i ponekad se naziva Knjigom života (2. Mojsijeva 32,32; Luka 10,20; Psalam 69,28; Filibljanima 4,3; Otkrivenje 17,8).

Pored Knjige života, u Pismu se spominju knjige koje sadrže izveštaje o ljudskim delima (Psalam 56,8; Malahija 3,16; Isaija 65,6). To su knjige na osnovu kojih se na nebeskom sudu određuje posvećenost Gospodu svake osobe. To su nebeski izveštaji, „baza podataka“, koji sadrže imena i dela svakog ljudskog bića. Nekim ljudima se ne dopada ideja da su njihova imena, a naročito dela, zapisana na Nebu. Međutim, kada posvetimo svoj život Hristu, naša imena se beleže u Knjigu života, a naša rđava dela se brišu na sudu. Ovaj nebeski izveštaj pruža presudne dokaze čitavom univerzumu da pripadamo Isusu i da zato imamo pravo da budemo zaštićeni u vreme nevolje.

Zašto je samo Hristova pravednost, koja se nama pripisuje, naša jedina nada da budemo „zapisani u knjizi“? Iznescite svoj odgovor u subotnoškolskom razredu.

VASKRSENJE

Pročitajte: Danilo 12,2.3. O kom događaju se govori u ovim stihovima i zašto je, uzimajući u obzir način na koji shvatamo smrt, ovaj događaj toliko važan za nas?

Danilo verovatno na najjasniji način u celom Starom zavetu govori o budućem vaskrsenju. Dok razmišljamo o ovom tekstu, možemo usvojiti neke veoma važne istine. Prvo, kao što slika „spavanja“ nagoveštava, besmrtna duša ne nastanjuje ljudsko telo. Ljudi su nedeljiva celina tela, uma i duha. Prilikom smrti, osoba prestaje da postoji i ostaje u nesvesnom stanju do vaskrsenja. Drugo, ovaj tekst upućuje na buduće vaskrsenje kao na ukidanje onoga što se događa kao posledica greha. Izraz preveden kao „prah zemaljski“ u originalnom jeziku u tekstu Danilo 12,2. glasi „zemlja od praha“. Ovaj neobičan redosled reči vraća nas na tekst 1. Mojsijeva 3,19, jedini drugi biblijski tekst u kome reč „zemlja“ prethodi reči „prah“. To ukazuje da će izricanje smrtne presude prilikom Adamovog pada biti ukinuto i smrt više neće imati nikakvu moć. Kao što Pavle kaže: „Gdje ti je, pakle (smrti), pobjeda?“ (1. Korinćanima 15,54)

Pročitajte sledeće tekstove: Rimljanima 8,18, Jevrejima 2,14.15. Zašto ne treba da se plašimo smrti?

Smrt uništava i okončava sve na Zemlji. Međutim, nama je dato obećanje da smrt nema poslednju reč za verne ljude. Smrt je pobeđeni neprijatelj. Kada je Hristos raskinuo lance smrti i vaskrsao iz grobnice, zadao je konačan udarac smrti. Sada možemo da gledamo preko privremene stvarnosti smrti do konačne stvarnosti života koji od Boga primamo u Hristu. Pošto se Mihailo „podigne“ (videti: Danilo 12,1), oni koji pripadaju Njemu takođe će se podignuti. Ustaće iz praha zemaljskoga da zauvek svetle poput zvezda.

Kako usred životnih nedaća i borbi možemo izvući nadu i utehu iz obećanja o vaskrsenju na kraju vremena? Zašto zaista ništa drugo nije važno?

ZAPEČAČENA KNJIGA

Pročitajte sledeće tekstove: Danilo 12,4; Jovan 14,29. Zašto Knjiga proroka Danila treba da bude zapečaćena do poslednjeg vremena?

Na završetku poslednjeg važnog odeljka Knjige (Danilo 10,1–12,4), prorok prima nalog da zapečati knjigu do poslednjeg vremena. U isto vreme, anđeo proriče da „mnogi će pretraživati i znanje će se umnožiti“ (Danilo 12,4). Iako pojedini proučavaoci Knjige proroka Danila smatraju da te reči predviđaju naučni napredak, koji takođe može biti njima obuhvaćen, čini se da kontekst ukazuje da se „pretraživanje“ odnosi na proučavanje same Knjige proroka Danila. Kada se osvrnemo na istoriju, zapažamo da je ova knjiga vekovima bila nejasno literarno delo. Možda su je na pojedinim mestima poznavali i istraživali, ali neka od njenih ključnih učenja i proročanstava ostala su tajna. Na primer, proročke poruke povezane sa očišćenjem nebeskog Svetilišta, sudom, identitetom i delovanjem malog roga, zajedno sa vremenskim okvirom tih proročanstava, bile su prilično nejasne.

Međutim, od vremena protestantske reformacije, sve više ljudi počelo je da istražuje Knjigu proroka Danila. Međutim, tek je na kraju vremena Knjiga konačno otvorena i njen sadržaj potpunije otkriven. Elen Vajt beleži: „Posle 1798. godine, Knjiga proroka Danila bila je opečaćena, poznavanje proročanstava se proširilo, a mnogi su počeli da objavljuju svečanu poruku o blizini suda.“ (*Velika borba*, str. 319; str. 356. original) „Na kraju 18. i u početku 19. veka probudilo se novo interesovanje za proročanstva iz Knjige proroka Danila i Otkrivenja na različitim mestima širom Zemlje. Proučavanje tih proročanstava dovelo je do raširenog verovanja da je Drugi Hristov dolazak blizu. Brojni tumači u Engleskoj, Džozef Vulf na Bliskom istoku, Manuel Lakunca u Južnoj Americi i Vilijam Miler u Sjedinjenim Američkim Državama, zajedno sa velikom grupom drugih proučavalaca, objavili su, na osnovu istraživanja Danilovih proročanstava, da je Drugi dolazak blizu. Danas, to ubeđenje postalo je pogonska sila pokreta širom sveta.“ (*The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, 4. sveska, str. 879)

Razmislite o velikoj prednosti koju danas imamo kada se osvrnemo na istoriju i vidimo kako su se Danilova istorijska proročanstva ispunila. Kako to treba da nam pomogne da imamo poverenja u sva Božja obećanja?

Pročitajte: Danilo 12,5–13. Kako se Knjiga završava?

Zanimljivo je da se ovaj poslednji prizor odigrava na „reci“ ili na reci Tigar, mestu na kome je Danilo primio poslednje viđenje (Danilo 10,4). Međutim, reč upotrebljena u tom tekstu nije uobičajena jevrejska reč za „reku“, već izraz *ye' or* koji obično znači „reka Nil“. Ovo nas podseća na izlazak i pokazuje da će Bog otkupiti svoj narod poslednjeg vremena kao što je oslobodio Izrailj iz Egipta.

U ovom tekstu data su tri proročka razdoblja. Prvo – „vreme, vremena i po vremena“ – daje odgovor na pitanje „Kad će biti kraj tih čudesima?“ (Danilo 12,6) „Čudesa“ se odnose na detalje opisane u viđenju u 11. poglavlju, koji predstavljaju razrađivanje 7. i 8. poglavlja Knjige proroka Danila. Konkretno, to vremensko razdoblje spomenuto je u tekstu Danilo 7,25 i kasnije u tekstovima Otkrivenje 11,3; Otkrivenje 12,6.14; Otkrivenje 13,5. Ono takođe odgovara periodu od 1260 godina papske prevlasti, koji je trajao od 538. do 1798. godine. Tekst Danilo 11,32–35 odnosi se na isto progonoštvo s tim što ne spominje njegovo trajanje.

Druga dva vremenska razdoblja, 1290 i 1335 dana, jesu odgovor na pitanje „Kakav će biti kraj tome?“ – koje je Danilo lično postavio Čoveku obučenom u lanenu odeću. Oba počinju ukidanjem „svagdašnje“ žrtve i postavljanjem „gnusobe pustošne“. Iz lekcije u kojoj smo proučavali 8. poglavlje Knjige proroka Danila, saznajemo da se „svagdašnja“ žrtva odnosi na stalno Hristovo posredovanje, koje je bilo zamenjeno lažnim bogoslužjenjem. Prema tome, taj proročki period treba da započne 508. godine, kada se Klodvig, francuski kralj, preobratio u katoličku veru. Ovaj važan događaj pripremio je put savezu između crkve i države, koji je bio snažan u toku srednjeg veka. Otuda se 1290 dana završilo 1798. godine, kada je papa bio uhapšen po naredbi francuskog cara Napoleona. Vreme od 1335 dana, poslednji proročki period spomenut u Knjizi proroka Danila, završilo se 1843. To je bilo vreme Mileritskog pokreta i obnavljanja proučavanja biblijskih proročanstava. Bilo je to vreme čeka-nja i nade u skori Isusov dolazak.

Kroz celu knjigu Proroka Danila zapažamo dve stvari: Božji narod doživljava progonoštvo i Božji narod je na kraju odbranjen i spasen. Kako nam ova činjenica može pomoći u nastojanju da ostanemo ver-ni, bez obzira na trenutne nevolje?

ZA DALJE PROUČAVANJE

„Proročanstva opisuju niz događaja koji se smenjuju sve do početka suda. To se posebno odnosi na Knjigu proroka Danila. Međutim, Danilo je upravo onaj deo svoje knjige koji se odnosi na poslednje vreme, morao da zapečati ‘do poslednjeg vremena’. Sve dok ne budemo stigli do vremena posletka, vest o sudu neće biti objavljivana, jer je utemeljena na ispunjenju tih proročanstava. Ali, u vremenu posletka, kaže prorok, ‘mnogi će pretraživati i znanje će se umnožiti’ (Danilo 12,4).

Apostol Pavle upozorio je Crkvu da u njegovo vreme ne očekujemo Hristov dolazak. On ovako poručuje: ‘Da vas niko ne prevari nikakvim načinom, jer neće doći dok ne dođe najpre otpad, i ne pokaže se čovek bezakonja, sin pogibli!’ (2. Solunjanima 2,3) Dolazak našeg Gospoda možemo očekivati tek posle velikog otpada i dugog razdoblja vladavine ‘čoveka bezakonja’. ‘Čovek bezakonja’ koji je nazvan i ‘tajna bezakonja’ i ‘sin pogibli’ i ‘bezakonik’ predstavlja papstvo, koje je trebalo, kao što je u proročanstvu najavljeno, da zadrži prevlast 1260 godina. To razdoblje završeno je 1798. godine. Tek posle isteka ovog vremena mogao je biti očekivan Hristov dolazak, jer i Pavle svojom opomenom pokriva sve vreme postojanja hrišćanstva sve do 1798. godine. Tek posle isteka tog vremena treba da se propoveda vest o Hristovom drugom dolasku.“ (Elen Vajt, *Velika borba*, str. 318.319; str. 356. original)

ZA RAZGOVOR:

- Sa kakvim opasnostima se suočavamo ukoliko određujemo datume budućih događaja poslednjeg vremena? Šta se događa sa verom mnogih kada se ti predviđeni događaji ne ostvare? Kakvo ključno proročko načelo pronalazimo u Hristovim rečima u tekstu Jovan 14,29, koje treba da nam pomognu da shvatimo kako da iskoristimo proročanstvo za svoj duhovni napredak, i kako da izbegnemo zamku da poverujemo u lažna predviđanja?
- Zašto nam zahvaljujući vremenu u kome sada živimo, sa sadašnjom komunikacijom i izuzetnim naučnim napretkom, koji nam ne donosi uvek dobro, nije teško da zamislimo da će se dogoditi „vreme nevolje kakvo nije bilo“?
- Razgovarajte u razredu o poslednjim pitanjima iz odeljka od ponedeljka o tome zašto je jevanđelje, uzvišena istina o Hristovoj pravednosti, naša jedina nada da budemo „zapisani u knjizi“. Kakvu nadu imamo bez toga?

JANUAR

SILA UNIVERZUMA

Obećanje mira

1. S Isaija 26,3.4. Obećanje mira
2. Č 1. Jovanova 2,6. U saglasnosti
3. P Matej 18,20. Uređenje tla
4. S Isaija 61,11. Služba Bogu počinje na zemlji

Zahvalnost za obećanja

5. N Jevrejima 4,13. Ti si Bog koji vidi
6. P Matej 5,18. Sukob je okončan
7. U Efescima 6,6.7. Zahvalnost za obećanja
8. S Jakov 4,8. Hrišćanska poniznost
9. Č Isaija 52,1. Krasne haljine
10. P Rimljanima 1,16. Protivotrov za bezvoljnost
11. S Matej 5,23.24. Najpre pomirenje

Sila univerzuma

12. N Jezekija 3,17. Nema spavanja na poslu
13. P 1. Petrova 3,8. Agenti za Nebo
14. U Plač Jeremijin 3,25.26. Da li ste iskali?
15. S Jeremija 23,29. Pomoć je obećana
16. Č Isaija 41,10. Sila univerzuma
17. P Matej 5,13. Mera hrišćanstva
18. S 1. Korinćanima 12,4-6. Dajte sve od sebe

Savršeni u Njemu

19. N Psalam 62,8. Dan po dan
20. P Matej 6,22. Nebo na mojoj strani
21. U Isaija 46,4. Najsvetliji i najbolji
22. S Psalam 119,105. Pogledaj u uzor
23. Č Psalam 60,4. Nebeski ulozi
24. P Matej 5,48. Savršeni u Njemu
25. S Marko 13,34. Božja zastava

Hrišćanski mir

26. N 2. Korinćanima 4,17.18. Propusnica za Nebo
27. P 1. Korinćanima 1,10. Usaglašavanje
28. U Efescima 6,12. Gospode, Ti znaš sve o tome!
29. S Matej 11,29. Hrišćanski mir
30. Č Isaija 66,2. Tvoj slučaj nije beznadežan
31. P 1. Mojsijeva 18,19. Bog će raditi s tobom

FEBRUAR
NEBO POČINJE OVDE

Šta Bog očekuje

1. S Jakov 4,6-10. Šta Bog očekuje

Nebesko ogledalo

2. N Dela 4,13. Kako izvršiti uticaj
3. P Psalam 37,3. Za plašljive, slabe i očajne
4. U 2. Timotiju 2,15. Pomoć u proučavanju
5. S Psalam 27,14. Blagoslovi bez broja
6. Č Efescima 5,20. Zahvalno srce
7. P 2. Korinćanima 3,18. Nebesko ogledalo
8. S Icaija 50,7. Snaga koja se crpi iz borbe

Božji saradnici

9. N Matej 13,33. Novi život
10. P 2. Timotiju 4,2. Obećanje Njegove prisutnosti
11. U 1. Petrova 2,9. Božja otkrivena dobrotu
12. S 2. Korinćanima 5,20. Ambasadori
13. Č Luka 10,27. Služba ljubavi
14. P 1. Korinćanima 3,9. Božji saradnici
15. S Jakov 3,16.17. Razumna služba

Nebo počinje ovde

16. N Isaija 58,1. Bog mrzi obmanu
17. P Rimljanima 15,4. Odvojite vreme da budete sveti
18. U Psalam 31,19. Nebo počinje ovde
19. S Psalam 77,11.12. Mir u Njegovom prisustvu
20. Č Priče 20,11. I dete se poznaje po svojim delima
21. P Rimljanima 6,12. Jaki u Njegovoj snazi
22. S Filibljanima 4,11. Bilo kuda, Gospode

Njegovim stopama

23. N Dela 14,22. Bez razloga za strah
24. P Isaija 55,7. Kako se osloboditi krivice
25. U Jeremija 17,5-7. Poverenje i poslušnost
26. S 2. Korinćanima 4,6. Tajna posvećenja
27. Č 1. Petrova 1,13. Ispravno razmišljanje
28. P Isaija 40,11. Pod pastirima
29. S Efescima 2,10. Njegovim stopama

MART

SIGURNOST U POBEDU

Jedina sigurnost

1. N	Izlazak 31,13.	Jedina sigurnost
2. P	Psalam 39,1.	Potaknuti na ljubav
3. U	Izlazak 33,19.	Prihvatljiva ambicija
4. S	Efescima 2,8.	Svaki korak puta
5. Č	Priče 4,23.	Više od reči
6. P	Otkrivenje 3,20.	Otvorite vrata
7. S	1. Dnevnika 16,11.	Otvorite gornje prozore!

Lična, stvarna pobožnost

8. N	Psalam 146,2.	Šta ljubav čini
9. P	Jovan 6,31.	Sledite uputstva
10. U	Jevrejima 13,20.21.	Pravilo pravičnosti
11. S	Rimljanima 12,10.	Divni hrišćanin
12. Č	Efescima 1,18.	Lična, stvarna pobožnost
13. P	Filibljanima 2,14.15.	Osvetljavanje puta
14. S	Psalam 32,8.	Blagoslovi po pravu prvorodstva

Sigurnost u pobedu

15. N	Efescima 4,32.	Ljubazni hrišćanin
16. P	Galatima 1,4.	Sigurnost u pobedu
17. U	1. Petrova 4,10.	Darove treba koristiti
18. S	Propovednik 3,11.	Cena greha
19. Č	1. Petrova 2,24.	Izbor i delanje
20. P	Galatima 6,14.	Lek za uništenje
21. S	1. Jovanova 1,9.	Kajanje, priznanje, saradnja

Dosledni hrišćanin

22. N	1. Petrova 4,11.	Iskušavanje i usavršavanje
23. P	Efescima 6,11.	Opazite Njegovo zauzimanje!
24. U	1. Jovanova 1,5-7.	Dosledni hrišćanin
25. S	1. Solunjanima 5,21.	Uravnoteženo ispitivanje
26. Č	Kološanima 3,1.2.	Odvajanje od greha
27. P	Efescima 6,10.	Ustaljivanje u spasenje
28. S	Psalam 16,11.	Njegovo stalno prisustvo

Dajte ulja za moj žižak

29. N	Priče 11,25.	Davanje onoga što ste dobili
30. P	Zaharija 4,6.	Dajte ulja za moj žižak
31. U	2. Korinćanima 10,4.5.	Njegovo vlasništvo oslobođeno otkupninom

ČITANJE BIBLIJE REDOM

Januar		Februar		Mart	
1. 1. Mojs.	1-3	1. 3. Mojs.	11-13	1. I. Navin	5-9
2. «	4-6			2. «	10-13
3. «	7-9	2. «	14-16	3. «	14-17
4. «	10-12	3. «	17-19	4. «	18-21
		4. «	20-23	5. «	22-24
5. «	13-15	5. «	24-27	6. O Sud.	1-3
6. «	16-19	6. 4. Mojs.	1-3	7. «	4-6
7. «	20-23	7. «	4-6		
8. «	24-26	8. «	7-9	8. «	7-9
9. «	27-30			9. «	10-12
10. «	31-33	9. «	10-13	10. «	13-15
11. «	34-36	10. «	14-16	11. «	16-18
		11. «	17-19	12. «	19-21
12. «	37-39	12. «	20-22	13. O Ruti	1-2
13. «	40-42	13. «	23-26	14. «	3-4
14. «	43-46	14. «	27-29		
15. «	47-50	15. «	30-32	15.1. Sam.	1-3
16. 2. Mojs.	1-3			16. «	4-6
17. «	4-6	16. «	33-36	17. «	7-9
18. «	7-9	17. 5. Mojs.	1-3	18. «	10-12
		18. «	4-6	19. «	13-17
19. «	10-12	19. «	7-9	20. «	18-20
20. «	13-15	20. «	10-13	21. «	21-23
21. «	16-18	21. «	14-16		
22. «	19-21	22. «	17-19	22. «	24-26
23. «	22-26			23. «	27-31
24. «	27-29	23. «	20-22	24. 2. Sam.	1-3
25. «	30-31	24. «	23-25	25. «	4-6
		25. «	26-28	26. «	7-11
26. «	32-34	26. «	29-31	27. «	12-14
27. «	35-37	27. «	32-34	28. «	15-17
28. «	38-40	28. I. Navin	1-2		
29. 3. Mojs.	1-4	29. I. Navin	3-4	29. «	18-20
30. «	5-7			30. «	21-24
31. «	8-10			31. 1. O Car.	1-3

VEČERNJE BOGOSLUŽENJE U PORODICI

Januar	Februar	Mart
1. Psalam 1.	1. Psalam 29.	1. Psalam 53.
2. Psalam 2.	2. Psalam 30.	2. Psalam 54.
3. Psalam 3.	3. Psalam 31,1-14.	3. Psalam 55.
4. Psalam 4.	4. Psalam 31,15-24.	4. Psalam 56.
5. Psalam 5.	5. Psalam 32.	5. Psalam 57.
6. Psalam 6.	6. Psalam 33.	6. Psalam 58.
7. Psalam 7.	7. Psalam 34.	7. Psalam 59.
8. Psalam 8.	8. Psalam 35,1-14.	8. Psalam 60.
9. Psalam 9.	9. Psalam 35,15-28.	9. Psalam 61.
10. Psalam 10.	10. Psalam 36.	10. Psalam 62.
11. Psalam 11.	11. Psalam 37,1-19.	11. Psalam 63.
12. Psalam 12.	12. Psalam 37,20-40.	12. Psalam 64.
13. Psalam 13.	13. Psalam 38.	13. Psalam 65.
14. Psalam 14.	14. Psalam 39.	14. Psalam 66.
15. Psalam 15.	15. Psalam 40.	15. Psalam 67.
16. Psalam 16.	16. Psalam 41.	16. Psalam 68.
17. Psalam 17.	17. Psalam 42.	17. Psalam 69,1-16.
18. Psalam 18,1-15.	18. Psalam 43.	18. Psalam 69,17-36.
19. Psalam 18,16-30.	19. Psalam 44,1-12.	19. Psalam 70.
20. Psalam 18,31-50.	20. Psalam 44,13-26.	20. Psalam 71,1-14.
21. Psalam 19.	21. Psalam 45.	21. Psalam 71,15-24.
22. Psalam 20.	22. Psalam 46.	22. Psalam 72.
23. Psalam 21.	23. Psalam 47.	23. Psalam 73,1-15.
24. Psalam 22,1-15.	24. Psalam 48.	24. Psalam 73,16-28.
25. Psalam 22,16-31.	25. Psalam 49.	25. Psalam 74.
26. Psalam 23.	26. Psalam 50,1-15.	26. Psalam 75.
27. Psalam 24.	27. Psalam 50,16-23.	27. Psalam 76.
28. Psalam 25.	28. Psalam 51.	28. Psalam 77.
29. Psalam 26.	29. Psalam 52.	29. Psalam 78,1-14.
30. Psalam 27.		30. Psalam 78,15-28.
31. Psalam 28.		31. Psalam 78,29-42.

Predlažemo vernicima da ove tekstove čitaju u toku večernjeg bogoslužnja u svojoj porodici.

POČETAK SUBOTE U JANUARU 2020. GODINE

MESTO	DATUM				
	3.	10.	17.	24.	31.
Kladovo, Negotin	16,02	16,09	16,18	16,27	16,36
Bor, Zaječar, Pirot, Strumica	16,04	16,11	16,20	16,29	16,38
Vršac , Paraćin, Niš , Leskovac, Vranje, Radoviš, Kavadarci, Đevdelija , Jagodina	16,06	16,13	16,22	16,31	16,40
Kikinda , Srpska Crnja, Alibunar, Kovin, Smederevo , Požarevac, Smederevska Palanka, Kruševac , Kumanovo , Veleš	16,08	16,15	16,24	16,33	16,42
Senta, Bečej, Zrenjanin , Pančevo, Beograd , Arandelovac, Kragujevac , Kraljevo, Kosovska Mitrovica, Priština , Tetovo, Skoplje , Prilep, Bitolj	16,10	16,17	16,26	16,35	16,44
Subotica , Bačka Topola, Kula, Vrbas, Novi Sad , Ruma, Valjevo, Čačak, Novi Pazar, Đakovica, Prizren, Ohrid	16,12	16,19	16,28	16,37	16,46
Sombor , Bačka Palanka, Šid, Srem. Mitrovica, Bogatić, Šabac , Užice, Berane, Peć , Debar	16,14	16,21	16,30	16,39	16,48
Beli Manastir, Osijek , Dalj, Vukovar, Vinkovci, Bijeljina , Loznica, Pljevlja, Kolašin	16,16	16,23	16,32	16,41	16,50
Tuzla, Foča, Podgorica , Ulcinj	16,18	16,25	16,34	16,43	16,52
Podravska Slatina, Slavenska Požega, Slavonski Brod, Derventa, Doboј, Sarajevo , Bileća, Zelenika	16,20	16,27	16,36	16,45	16,54
Koprivnica, Bjelovar, Virovitica , Daruvar, Bosanska Gradiška , Nova Gradiška, Zenica, Mostar , Trebinje, Dubrovnik	16,22	16,29	16,38	16,47	16,56
Murska Sobota, Ormož , Čakovec, Varaždin , Prijedor, Banja Luka , Jajce, Metković, Pelješac, Mljet	16,24	16,31	16,40	16,49	16,58
Maribor , Livno, Hvar, Korčula, Ptuj , Krapina, Zagreb , Sisak, Drvar	16,26	16,33	16,42	16,51	17,00
Dravograd, Slovenj Gradec, Rogaška Slatina, Celje , Zidani Most, Karlovac, Slunj, Bihać, Knin, Split , Brač	16,28	16,35	16,44	16,53	17,02
Mežica, Gospić , Šibenik, Vis	16,30	16,37	16,46	16,55	17,04
Jesenice, Kranj, Ljubljana , Crikvenica, Krk, Rab, Pag, Zadar, Dugi Otok, Biograd na moru	16,32	16,39	16,48	16,57	17,06
Kranjska Gora, Postojna, Rijeka , Cres, Lošinj	16,34	16,41	16,50	16,59	17,08
Gorica, Koper, Rovinj, Pula	16,36	16,43	16,52	17,01	17,10

Podaci iz ove tabele izvedeni su po letnjem računanju vremena.

POČETAK SUBOTE U FEBRUARU 2020. GODINE

MESTO	DATUM			
	7.	14.	21.	28.
Kladovo, Negotin	16,46	16,55	17,05	17,14
Vršac , Bor, Zaječar, Knjaževac, Pirot	16,48	16,57	17,07	17,16
Kikinda , Srpska Crnja, Alibunar, Požarevac, Niš	16,50	16,59	17,09	17,18
Subotica, Senta, Bečej, Zrenjanin , Pančevo, Kovin, Smederevo , Sm. Palanka, Jagodina, Paraćin, Kruševac , Leskovac, Vranje, Radoviš, Strumica	16,52	17,01	17,11	17,20
Bačka Topola, Kula, Vrbas, Novi Sad , Ruma, Beograd , Arandelovac, Kragujevac, Kumanovo, Kavadarci, Đevdelija	16,54	17,03	17,13	17,22
Sombor , Bačka Palanka, Srem. Mitrovica, Bogatić, Šabac , Valjevo, Čačak, Kraljevo, Kosovska Mitrovica, Priština , Skoplje , Veles	16,56	17,05	17,15	17,24
Beli Manastir, Osijek , Vinkovci, Bijeljina , Loznica, Užice, Novi Pazar, Prizren, Tetovo, Prilep	16,58	17,07	17,17	17,26
Tuzla, Berane, Peć, Đakovica, Bitolj	17,00	17,09	17,19	17,28
Virovitica, Podr. Slatina, Slav. Požega, Sl. Brod, Derventa , Doboj, Pljevlja, Kolašin	17,02	17,11	17,21	17,30
Murska Sobota, Čakovec, Varaždin, Koprivnica, Bjelovar, Daruvar, Bos. Gradiška, Nova Gradiška, Zenica, Sarajevo , Foča, Podgorica	17,04	17,13	17,23	17,32
Maribor , Ormož, Ptuj , Banja Luka , Bileća, Bar, Ulcinj	17,06	17,15	17,25	17,34
Slovenj Gradec, Celje , Krapina, Zagreb , Sisak, Prijedor, Jajce, Mostar , Trebinje, Dubrovnik, Zelenika	17,08	17,17	17,27	17,36
Dravograd, Mežica, Rogaška Slatina, Zidani Most, Karlovac, Drvar, Livno, Metković, Pelješac, Mljet	17,10	17,19	17,29	17,38
Kranj, Ljubljana , Slunj, Bihać, Knin, Split , Brač, Hvar, Korčula	17,12	17,21	17,31	17,40
Kranjska Gora, Jesenice, Postojna, Crikvenica, Gospić , Šibenik, Biograd na moru	17,14	17,23	17,33	17,42
Gorica, Rijeka , Krk, Cres, Rab, Zadar, Pag, Dugi Otok, Vis	17,16	17,25	17,35	17,44
Koper, Lošinj	17,18	17,27	17,37	17,46
Rovinj, Pula	17,20	17,29	17,39	17,48

Podaci iz ove tabele izvedeni su po zimskom računanju vremena.

POČETAK SUBOTE U MARTU 2020. GODINE

MESTO	DATUM			
	6.	13.	20.	27.
Kladovo, Negotin	17,23	17,32	17,40	17,49
Srpska Crnja, Vršac, Bor, Zaječar	17,25	17,34	17,42	17,51
Senta, Kikinda, Zrenjanin , Alibunar, Kovin, Požarevac, Knjaževac, Piro t	17,27	17,36	17,44	17,53
Subotica , Bačka Topola, Bečej, Pančevo, Beograd, Smederevo , Smederevska Palanka, Jagodina, Paraćin, Niš , Leskovac	17,29	17,38	17,46	17,55
Sombor , Kula, Vrbas, Novi Sad , Ruma, Arandelovac, Kragujevac , Kruševac, Vranje, Radoviš, Strumica	17,31	17,40	17,48	17,57
Dalj, Vukovar, Šid, Sremska Mitrovica, Bogatić, Šabac , Valjevo, Čačak, Kraljevo , Kumanovo, Kavadarci, Đevdelija	17,33	17,42	17,50	17,59
Beli Manastir, Osijek , Vinkovci, Bijeljina , Loznica, Užice, Novi Pazar, Kosovska Mitrovica, Priština, Skoplje , Veles	17,35	17,44	17,52	18,01
Podravska Slatina, Tuzla, Peć , Đakovica, Prizren, Tetovo, Prilep	17,37	17,46	17,54	18,03
Murska Sobota, Čakovec, Koprivnica, Bjelovar, Virovitica , Daruvar, Slav. Požega, Slav. Brod, Derventa , Doboj, Pljevlja, Berane, Bitolj	17,39	17,48	17,56	18,05
Ptuj , Ormož, Varaždin , Bosanska Gradiška, Nova Gradiška, Zenica, Sarajevo , Foča, Kolašin , Debar, Ohrid	17,41	17,50	17,58	18,07
Maribor , Celje, Krapina, Zagreb , Sisak, Prijedor, Banja Luka, Podgorica	17,43	17,52	18,00	18,09
Dravograd, Mežica, Rogaška Slatina, Zidani Most, Jajce, Mostar , Bileća, Trebinje, Zelenika , Bar, Ulcinj	17,45	17,54	18,02	18,11
Slovenj Gradec, Karlovac, Slunj, Bihać, Drvar, Livno, Metković, Dubrovnik	17,47	17,56	18,04	18,13
Jesenice, Kranj, Ljubljana , Knin, Pelješac, Mljet	17,49	17,58	18,06	18,15
Kranjska Gora, Postojna, Rijeka , Crikvenica, Krk, Gospić, Šibenik, Split , Brač, Hvar, Korčula	17,51	18,00	18,08	18,17
Gorica, Koper, Cres, Rab, Pag, Zadar, Biograd na moru, Vis	17,53	18,02	18,10	18,19
Rovinj, Pula , Lošinj, Dugi Otok	17,55	18,04	18,12	18,21

Podaci iz ove tabele izvedeni su po zimskom računanju vremena.

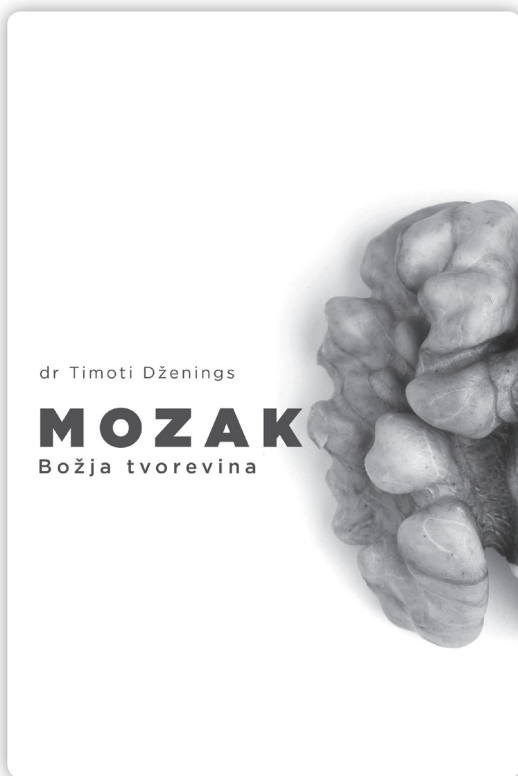

TAJNA KNJIGE PROROKA DANILA

Žak B. Dukan

Žak Dukan ponovo oživljava svet Vavilona, objašnjava nejasne nagoveštaje, otkriva ono što je skriveno unutar samih proročanstava i pomaže nam da razjasnimo njihovo značenje. Njegovo istraživanje drevnih jevrejskih izvora i poznavanje jezika na kome je pisan originalni tekst čine ovu knjigu vrednim doprinosom postojećoj literaturi.

Knjige možete poručiti na telefon: 011/2458-054 ili na: tippreporod@gmail.com

MOZAK – BOŽJA TVOREVINA

dr Timoti Dženings

Naš mozak je stalno u pokretu. Svakog trena stvaraju se novi neuroni i uspostavljaju nova kola... Istovremeno se uklanjaju veze koje se ne koriste, uspavani nervni putevi se skraćuju, a nekorišćeni neuroni brišu. Neverovatno je to što naša verovanja, misli, ponašanje, pa čak i način ishrane, menjaju strukturu našeg mozga, čime se na kraju menjamo i mi sami.

U ovoj knjizi istražićemo neverovatnu sposobnost našeg mozga da se prilagodi, promeni i „premotu“ u zavisnosti od toga kakve odluke donosimo i u šta verujemo.

SPISAK KNJIGA

1. Apokalipsa – mp, ćir. i lat.
2. Apokaliptička vizija i kastracija adventizma – mp, ćir.
3. Biblija uvek – mp, lat.
4. Biblijski rad – tp, lat.
5. Bićete mi svedoci – mp, lat.
6. Bog je izabrao Elen – mp, ćir.
7. Crkveni pravilnik – mp, lat.
8. Čije ruke na upravljaču – mp, ćir.
9. Čuda u Loma Lindi – mp, lat.
10. Da li je Solomun pogrešio? – mp, lat.
11. Da li je to kula stražara? – mp, lat.
12. Dan aždaje – mp, ćir.
13. Dan kada će iščeznuti zlo – mp, ćir.
14. Dnevnik borca za slobodu – mp, lat.
15. Doživeti radost – mp, lat.
16. Dvehiljadita i posle nje – mp, ćir.
17. Ekumenizam I i II – mp, ćir.
18. Elen Vajt na udaru – mp, lat.
19. Galatima poslanica – mp, lat.
20. Hajde za mnom – mp, lat.
21. Hristov krst – mp, lat.
22. Hrišćanski koučing – mp, lat.
23. Islam i hrišćanstvo – mp, lat.
24. Isus Krist jagnje Božije – mp, lat.
25. Isus reč Božija – mp, lat.
26. Isus veličanstvo koje je sišlo sa neba – mp, lat.
27. Jedini most spasenja – mp, ćir.
28. Kada Bog čuti – mp, lat.
29. Kako pomoći mladim hrišćanima – mp, ćir.
30. Kako preživeti u mrtvoj crkvi – mp, ćir.
31. Ko je odgovoran za poreklo zla – mp, ćir.
32. Ko se boji suda – mp, lat.
33. Koraci ka sledbeništvu – mp, lat.
34. Let u nebo – knjiga pesama – mp, lat.
35. Ludvig Ričard Konradi – mp, lat.
36. Mališani nose vest – mp, ćir.
37. Među oblacima i zvezdama – tp, lat.
38. Mostovi života – mp, lat.
39. Mreža nad bezdanom – mp, ćir.
40. Na izvoru života – tp, lat.
41. Na liniji između života i smrti – mp, lat.
42. Na putu svetlosti – mp, lat.
43. Neuporedivi Isus – mp, ćir.
44. New age – mp, lat.
45. Oaza mira – mp, ćir.
46. Očev veličanstveni dar I, II, III – mp, lat.
47. Očev veličanstveni dar I, II, III – tp, lat.
48. Od vizije do sistema – mp, lat.
49. Otkrivenje – mp, lat.
50. Pesma je moja Isus – knjiga pesama – mp, ćir.
51. Poruka mladima – mp, ćir.
52. Poslednji poziv – mp, ćir.
53. Postanje – mp, lat.
54. Potraga za identitetom – mp, lat.
55. Potrebna ili ne priprema za brak – mp, lat.
56. Pouke kroz poeziju – mp, lat.
57. Povijest spasenja – mp, lat.
58. Pozitivna crkva u negativnom svetu – mp, lat.
59. Praštanje, zdravlje i dug život – mp, lat.
60. Prava i pogrešna merila – mp, ćir.
61. Priručnik za subotnu školu – mp, lat.
62. Prosledi dalje – mp, lat.
63. Psalam 23 – mp, lat.
64. Put Kristu – mp, lat.
65. Radikalni učenici – mp, lat.
66. Radikalno promenjena crkva – mp, lat.
67. Raj ili kraj – mp, lat.
68. Rani spisi – mp, lat.
69. Raskrsnica života – mp, lat.
70. Rasplamsana intimnost – mp, lat.
71. Rimljanima poslanica – mp, lat.
72. Rokovnik
73. Sabiranje žetve – mp, lat.
74. Saveti o pristavskoj službi – mp, lat.
75. Saveti za rad u subotnoj školi – mp, lat.
76. Savremeni judaici vere – mp, ćir.
77. Sekta ili crkva – mp, ćir.
78. Sila večnog evanđelja – mp, lat.
79. Sledbeništvo na delu – mp, lat.
80. Susreti sa Gospodarem – mp, lat.
81. Svemoćan, nemoćan, pravedan? – mp, lat.
82. Tehnologija i patenti sredstvom dominacije – tp, lat.
83. Toksična vera – mp, lat.
84. Tri lica božanstva – mp, lat.
85. Trojstvo – mp, lat.
86. U miru Edema – mp i tp, lat.
87. Upoznaj svoju Bibliju II – mp, ćir.
88. Večno jevanđelje u večno promenljivom svetu – mp, lat.
89. Velika odluka – mp, lat.
90. Vera tvoja pomože ti – mp, lat.
91. Više od života – mp, lat.
92. Vraćanje osnovama – mp, lat.
93. Za venac neraspadljivi – mp i tp, lat.
94. Zaštićeni u vreme armagedona – mp i tp, lat.
95. Zašto podele u hrišćanstvu? – mp, ćir.
96. Zvezde u mračnoj noći – mp, lat.

VERONAUKA

1. Kako je sve počelo
2. Bog ostaje veran svom obećanju
3. Ispunjeno obećanje
4. U Božjoj sili
5. Doživi Njegovu silu – niži razredi
6. Doživljaji i sećanja – niži razredi
7. Hristova porodica – niži razredi
8. Njegovim putem – niži razredi
9. Prihvati Njegov plan – niži razredi
10. Bog je pobednik I – viši razredi
11. Bog je pobednik II – viši razredi
12. Nalik na Njega I – viši razredi
13. Nalik na Njega II – viši razredi
14. Ovakav je Bog I – viši razredi
15. Ovakav je Bog II – viši razredi
16. Život sa Bogom I – viši razredi
17. Život sa Bogom II – viši razredi
18. Bog daje – mi biramo – srednja škola
19. Hristova poruka za naše vreme – srednja škola
20. Isus Hristos u proročkom vremenu – srednja škola
21. U početku Bog – srednja škola